

วุฒิสภา

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง
พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
พ.ศ. ....
(ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว)

บรรจुरะเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๘ (สมัยสามัญทั่วไป)
วันจันทร์ที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๕

อ.พ. ๒๓/๒๕๕๕

จัดทำโดย
สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... มีผู้เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา รวมทั้งสิ้น จำนวน ๔ ฉบับ ดังนี้

๑. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี (ชุดที่มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี) เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๓ และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓

คณะรัฐมนตรี ชุดที่มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และส่งให้คณะกรรมการประสานงานด้านนิติบัญญัติพิจารณา แล้วเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไป เพื่อบรรจุระเบียบวาระเป็นเรื่องด่วน คณะรัฐมนตรีชุดดังกล่าวได้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๓ และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓ ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป คณะรัฐมนตรี (ชุดที่มีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี) ได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ต่อไป ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔

๒. เสนอโดย นายภูมิ มุลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑ คน เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔

๓. เสนอโดย นายวิชัย ล้ำสุทธิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

๔. เสนอโดย นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๔๔๖ คน เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ทั้ง ๔ ฉบับพร้อมกันไป ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ โดยลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ด้วยคะแนนเสียง ๒๘๘ เสียง ไม่เห็นด้วย (ไม่มี) งดออกเสียง ๑ เสียง ไม่ลงคะแนนเสียง ๔ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๖ คน เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการ โดยการถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา และกำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน

ต่อมา ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว โดยพิจารณาในวาระที่สอง เรียงตามลำดับมาตรา และได้ลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยมีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง ๓๕๕ เสียง ไม่เห็นชอบ ๖ เสียง งดออกเสียง (ไม่มี) ไม่ลงคะแนนเสียง ๑ เสียง ทั้งนี้ เพื่อเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ คณะกรรมการได้มีข้อสังเกตและที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการด้วยคะแนนเสียง ๓๓๖ เสียง ไม่เห็นด้วย (ไม่มี) งดออกเสียง ๒ เสียง ไม่ลงคะแนนเสียง ๑ เสียง

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... มีหลักการและเหตุผล ดังนี้

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภาโดยตรง และมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๒๙๑

ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... มีเนื้อหารวม จำนวน ๑๕ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....” (ร่างมาตรา ๑)

๒. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

๓. วันบังคับใช้

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๔. บทยกเลิก

ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ (ร่างมาตรา ๓)

๕. บทนิยามศัพท์

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

“ผู้ริเริ่ม” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เริ่มดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อประธานรัฐสภา (ร่างมาตรา ๔)

๖. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ

ให้ประธานรัฐสภารักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๕)

๗. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๗.๑ กำหนดให้การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน และการเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกันไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนเป็นผู้เข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา (ร่างมาตรา ๕)

๗.๒ ในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภาต้องมีผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนเพื่อดำเนินการจัดให้มีการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นหนังสือ (ร่างมาตรา ๖)

๗.๓ กำหนดเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องลงลายมือชื่อในเอกสารเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภา (ร่างมาตรา ๗)

๗.๔ กำหนดให้มีรายละเอียดที่จำเป็นจะต้องมีในร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมาย (ร่างมาตรา ๘)

๗.๕ กำหนดรายละเอียดของเอกสารที่ผู้ริเริ่มต้องยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภาในกรณีที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๙)

๗.๖ เมื่อประธานรัฐสภาได้รับคำร้องขอในกรณีที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนร่วมกันลงลายมือชื่อเพื่อเสนอกฎหมายต่อประธานรัฐสภาแล้ว ให้ประธานรัฐสภาต้องตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน (ร่างมาตรา ๑๐)

๗.๗ ในกรณีที่ลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมให้ถึงหนึ่งหมื่นคนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา (ร่างมาตรา ๑๑)

๗.๘ กำหนดเงื่อนไขกรณีการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

๗.๙ กำหนดบทลงโทษทางอาญาแก่ผู้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งริเริ่มเข้าร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อ ในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญและผู้หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อในการเข้าชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (ร่างมาตรา ๑๓)

๗.๑๐ กำหนดบทลงโทษทางอาญาแก่ผู้ปลอม หรือใช้ หรืออ้างลายมือชื่อปลอม เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่แท้จริง (ร่างมาตรา ๑๔)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ประมวลและรวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ในกระบวนการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบแล้ว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่พุธที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ โดยมีเนื้อหา แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ กับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

ภาคผนวก

- : ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ กับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑)
- : รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎร
- : ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(นายภูมิ มูลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑ คน เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(นายวิชัย ล้ำสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(นายบรรศักดิ์ อูวรรณโณ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๔๔๖ คน เป็นผู้เสนอ)
- : พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒
- : ประกาศรัฐสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
- : หนังสือจากคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ด่วนที่สุด ที่ คปก. ๐๖/๑๖๘ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕
- : บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
- : ร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วย
หลักเกณฑ์และวิธีการให้คำปรึกษาและสนับสนุน
ในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. ....
- : หนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ด่วนที่สุด ที่ สต (กกต.) ๐๓๐๑/๖๐๖๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๓
- : ตารางเปรียบเทียบ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ฉบับต่าง ๆ

คำนำ (ต่อ)

เอกสารประกอบการพิจารณาฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติของวุฒิสภา โดยมุ่งเน้นสาระประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาโดยเฉพาะ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
กันยายน ๒๕๕๕

เอกสารประกอบการพิจารณา จัดทำโดย

นายรัช ภาสุข ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวสุพัตรา วรรณศิริกุล หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมาย ๑
นางปรียาภา ทาระ นิตกรชำนาญการพิเศษ นายทศวิญญู เกียรติทัตต์ วิทยากรชำนาญการ
นางพวงผกา วรศิลป์ เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวอลงกรณ์ ต้นเบ็ด เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน
กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๘

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกวุฒิสภา และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมวุฒิสภา สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบ
การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์วุฒิสภา www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายวุฒิสภา
อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา..... ก

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

- ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ) ๑
- สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ๕
- ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
  - ๑. สรุปประเด็นและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ๑๑
    - ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่หนึ่ง ๑๖
  - ๒. สรุปประเด็นและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง..... ๑๖
    - ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ ๑๖
    - ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง
ขึ้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ๒๔
  - ๓. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม ๓๖

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒
กับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๓๙

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

- คำชี้แจงความจำเป็นในการตรา
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... - ๑ -
- บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกต
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... - ๓ -
- การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชน ..... - ๕ -
- การเสนอชื่อกฎหมายในต่างประเทศ ..... - ๑๔ -
- สรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็น เรื่อง การสนับสนุนการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ..... - ๑๖ -

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- ข่าวจากสื่อมวลชน บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	- ๒๐ -
- หาแนวทางใหม่ เสนอกฎหมายแบบไม่ต้องผ่านสภา	- ๒๑ -
- การเสนอกฎหมายโดยประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (จำนวน ๓๗ ฉบับ)	- ๒๒ -
- ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเสนอกฎหมายโดยภาคประชาชน	- ๕๒ -

ภาคผนวก

: ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	(๑)
: ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ กับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑)	(๑๕)
: รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎร	(๓๑)
: ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว	(๕๓)
: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	(๖๓)
: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (นายภูมิ มูลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑ คน เป็นผู้เสนอ)	(๖๘)
: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (นายวิชัย ล้ำสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	(๗๒)
: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (นายบรรศักดิ์ อุวรรณโณ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๔๔๖ คน เป็นผู้เสนอ)....	(๗๓)
: พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒	(๘๑)
: ประกาศรัฐสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย	(๘๗)

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- : หนังสือจากคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
ด่วนที่สุด ที่ คปก. ๐๖/๑๖๘ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ..... (๙๑)
- : บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (๙๓)
- : ร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วย
หลักเกณฑ์และวิธีการให้คำปรึกษาและสนับสนุน
ในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. .... (๑๐๓)
- : หนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ด่วนที่สุด ที่ ลต (กกต.) ๐๓๐๑/๖๐๖๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๓ ..... (๑๐๗)
- : ตารางเปรียบเทียบ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ฉบับต่าง ๆ..... (๑๐๙)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมา สาระสำคัญ ประเด็นการอภิปราย
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

ความเป็นมาของ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

ความเป็นมา

ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... มีผู้เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา รวมทั้งสิ้น จำนวน ๔ ฉบับ ดังนี้

๑. เสนอโดย คณะรัฐมนตรี (ชุดที่มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี) เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๓ และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓

๒. เสนอโดย นายภูมิ มุลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑ คน เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๓ และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔

๓. เสนอโดย นายวิชัย ล้ำสุทธิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔

๔. เสนอโดย นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๔๔๖ คน เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ และได้รับการบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๐ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕

การเสนอร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับ มีหลักการและเหตุผลทำนองเดียวกัน ดังนี้

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภาโดยตรง และมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๒๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ที่เสนอโดย คณะรัฐมนตรี (ชุดที่มี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี) และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ที่เสนอโดย นายภูมิ มูลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑ คน อยู่ในขั้นรอรับการพิจารณาหลักการในวาระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎร ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป คณะรัฐมนตรี (ชุดที่มี นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี) ได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ต่อไป ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎร จึงได้บรรจุร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔

ต่อมา ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับ พร้อมกันไปในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ โดยลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับ ด้วยคะแนนเสียง ๒๘๘ เสียง ไม่เห็นด้วย (ไม่มี) งดออกเสียง ๑ เสียง ไม่ลงคะแนนเสียง ๔ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๖ คน^๑ เพื่อพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นคณะกรรมการวิสามัญ โดยถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา และกำหนดแปรญัตติภายใน ๗ วัน

๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๓ บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๖๓ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งรัฐธรรมนูญนี้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติ และคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นจะตั้งประกอบด้วยผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการวิสามัญทั้งหมดด้วย”

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

คณะกรรมการการวิสามัญ จำนวน ๓๖ คน ประกอบด้วย

* ๑. นายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายไพจิตร ศรีวรขาน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายวิรัตน์ กัลยาศิริ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายพิชิต ชื่นบาน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายชัยศรี กีฬา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
*๖. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายอนันต์ ผลอำนวย	เลขานุการคณะกรรมการ
*๘. นายวัชรินทร์ จอมพลาพล	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูมิ มูลศิลป์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
๑๐. นายสรชิต สุจิตต์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สาม
๑๑. นายประเสริฐ บุญชัยสุข	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สี่
๑๒. นายวิชัย ล้ำสุทธิ	โฆษกคณะกรรมการ
๑๓. นายนิยม ช่างพินิจ	โฆษกคณะกรรมการ
๑๔. นางสาวเรวดี รัศมิทัต	โฆษกคณะกรรมการ
๑๕. ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๖. นายวิรัช รัมย์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๗. นายอาคม เองฉ้วน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๘. นางอานิก อัมระนันท์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๙. นางสาวกชชัช แสงแสง	๒๐. นายกร ศิรินาม
*๒๑. นายคุณวุฒิ ตันตระกูล	๒๒. นายชูชัย ศุภวงศ์
๒๓. นายดิศทัต คำประกอบ	๒๔. นางถวิลวดี บุรีกุล
๒๕. นายทนายเลื้อนพล สุขปาน	๒๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพล สมพงษ์
๒๗. นายนิยม วรปัญญา	๒๘. พันตำรวจโท ประวัติ วิเชษฐพงษ์
๒๙. นางสาวปัทมา สุขกำปัง	*๓๐. นายพจน์ จิรวุฒิกุล
๓๑. นายเพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์	*๓๒. รองศาสตราจารย์ภูริชญา วัฒนรุ่ง
๓๓. นางเยาวนิตย์ เพียงเกษ	๓๔. นางเรวดี ประเสริฐเจริญสุข
๓๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วนิดา แสงสารพันธ์	๓๖. นางสาวแววตา สุขวานิชวิชัย

* หมายถึง กรรมการในสัดส่วนของรัฐบาล

เมื่อคณะกรรมการการวิสามัญ พิจารณาเสร็จแล้ว ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ พร้อมด้วยรายงานการพิจารณาของคณะกรรมการการวิสามัญ ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร^๖ และได้บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) เมื่อวันพุธที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ โดยพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำ

เมื่อจบการพิจารณาในวาระที่สอง ชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราแล้ว ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม โดยลงมติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ด้วยคะแนนเสียง ๓๕๕ เสียง ไม่เห็นชอบ ๖ เสียง งดออกเสียง (ไม่มี) ไม่ลงคะแนนเสียง ๑ เสียง และส่งให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป^๗

เนื่องจาก ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ คณะกรรมการได้มีข้อสังเกตและที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ ด้วยคะแนนเสียง ๓๓๖ เสียง ไม่เห็นด้วย (ไม่มี) งดออกเสียง ๒ เสียง ไม่ลงคะแนนเสียง ๑ เสียง

อนึ่ง เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาได้พิจารณาและมีดำริให้คณะกรรมการการวิสามัญกิจการวุฒิสภาพิจารณาว่าจะเห็นสมควรมอบหมายให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใด หรือจะเสนอให้วุฒิสภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้น เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๖^๘ ซึ่งในคราวประชุมคณะกรรมการการวิสามัญกิจการวุฒิสภา ครั้งที่ ๖/๒๕๕๕ เมื่อวันพุธที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ได้พิจารณาแล้ว เห็นควรมอบหมายให้คณะกรรมการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นผู้พิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกวุฒิสภาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไป

^๖ โปรดดูรายงานของคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎร ในภาคผนวก หน้า ๓๑

^๗ โปรดดูร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว ในภาคผนวก หน้า ๕๓

^๘ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๖ กำหนดว่า

“ในกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติใดในวาระที่หนึ่งแล้ว ประธานวุฒิสภาอาจพิจารณามอบหมายให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดคณะหนึ่งที่เกี่ยวข้องหรือวุฒิสภาอาจตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนไม่เกินสิบห้าคน แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นเฉพาะกรณีไปก็ได้ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบในวาระที่สามแล้ว ให้คณะกรรมการดังกล่าวรายงานต่อประธานวุฒิสภาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิกในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป”

สาระสำคัญของ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าซื้อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

สาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

๑.๒ เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภาโดยตรง และมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๒๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

๔. วันบังคับใช้ (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

๕. บทยกเลิก (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒

๖. บทรักษาการบทรินยามศัพท์ (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

“ผู้ริเริ่ม” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เริ่มดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อประธานรัฐสภา

๗. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๕ ให้ประธานรัฐสภารักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๘. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๘.๑ กำหนดให้การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน และการเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกันไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนเป็นผู้เข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ ผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในวันที่ยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภาตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๒ แล้วแต่กรณี

การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน การเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกันไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน

๘.๒ ในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภาต้องมีผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนเพื่อดำเนินการจัดให้มีการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นหนังสือ (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ ในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภา ต้องมีผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนเพื่อดำเนินการจัดให้มีการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นหนังสือพร้อมด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติพร้อมด้วยบันทึกประกอบตามมาตรา ๘

(๒) รายชื่อของผู้ริเริ่มพร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้นั้น

ในกรณีที่ผู้ริเริ่มประสงค์จะให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือในการจัดทำ

ร่างกฎหมายแก่ประชาชน ยกเว้นพระราชบัญญัติให้ก่อนที่จะแจ้งประธานรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง ก็ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย หรือหน่วยงานนั้น ดำเนินการให้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) มีหลักการและเนื้อหาไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ ได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง พร้อมทั้งส่งเรื่องคืนให้ผู้ริเริ่ม

ก่อนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะลงลายมือชื่อร่วมเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๙ ผู้ริเริ่มจะแก้ไขร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) ก็ได้ แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วย ร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบที่แก้ไขใหม่

๘.๓ กำหนดเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องลงลายมือชื่อในเอกสาร เพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภา (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๖ แล้ว ให้ผู้ริเริ่มดำเนินการชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อประธานรัฐสภาได้

ในเอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกแผ่นต้องปรากฏข้อความ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงลายมือชื่อทราบว่าเป็นการลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติใด และสามารถตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติได้ที่ใด รวมทั้งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ลงลายมือชื่อ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อตัวและชื่อสกุล
- (๒) หมายเลขประจำตัวประชาชน

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งลงลายมือชื่อต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้นั้น

๘.๔ กำหนดให้มีรายละเอียดที่จำเป็นจะต้องมีในร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมาย (ร่างมาตรา ๘)

มาตรา ๘ ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาได้ ต้องเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยหรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ต้องมีหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติที่กำหนดโดยชัดเจนและต้องแบ่งเป็นมาตรา ซึ่งแต่ละมาตรามีบทบัญญัติที่จะเข้าใจได้ว่ามีความประสงค์จะตรากฎหมายในเรื่องใด และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้

- (๑) บันทึกหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
- (๒) บันทึกเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
- (๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๘.๕ กำหนดรายละเอียดของเอกสารที่ผู้ริเริ่มต้องยื่นพร้อมคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา ในกรณีที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๙)

มาตรา ๙ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๗ ได้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ผู้ริเริ่มยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา โดยต้องมีเอกสาร ดังต่อไปนี้ ยื่นมาพร้อมกับคำร้องขอด้วย

(๑) สำเนาร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบตามมาตรา ๖ (๑) หรือตามมาตรา ๖ วรรคสี่ แล้วแต่กรณี

(๒) เอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งพร้อมด้วยสำเนาบัตรตามมาตรา ๗ วรรคสาม

(๓) รายชื่อของผู้แทนของผู้ซึ่งเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนไม่เกินหกสิบคน ตามที่ผู้ริเริ่มกำหนด

๘.๖ เมื่อประธานรัฐสภาได้รับคำร้องขอในกรณีที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนร่วมกันลงลายมือชื่อเพื่อเสนอกฎหมายต่อประธานรัฐสภาแล้ว ให้ประธานรัฐสภา ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน (ร่างมาตรา ๑๐)

มาตรา ๑๐ เมื่อได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๙ แล้ว ให้ประธานรัฐสภาตรวจสอบ ความถูกต้องของเอกสารตามมาตรา ๙ ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน หากปรากฏว่ามีลายมือชื่อ ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคนหรือมีเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนให้ประธานรัฐสภา แจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ริเริ่มเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนต่อไปเมื่อเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและจัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย

ในกรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามประกาศในวรรคหนึ่ง โดยมีได้ร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติด้วย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภา หรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ขีดฆ่าชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอ ร่างพระราชบัญญัติได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศตามวรรคหนึ่ง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านตามวรรคสองแล้ว ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อ เสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง

๘.๗ ในกรณีที่ลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมให้ถึงหนึ่งหมื่นคนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากรัฐสภา (ร่างมาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมให้ถึงหนึ่งหมื่นคนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวยังมีได้เสนอการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่องและคืนเรื่องและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้ริเริ่ม

ถ้าลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้นเกี่ยวข้องการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรองก่อน

๘.๘ กำหนดเงื่อนไขกรณีการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๒ การเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้

ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับกับการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม

๘.๙ กำหนดบทลงโทษทางอาญาแก่ผู้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งริเริ่มเข้าชื่อร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และผู้หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (ร่างมาตรา ๑๓)

มาตรา ๑๓ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(๑) ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งริเริ่มเข้าชื่อร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(๒) หลอกหลวง บังคับ ชูเชื้อญ หรือใช้อิทธิพลคุกคามเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมลงชื่อไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

๘.๑๐ กำหนดบทลงโทษทางอาญาแก่ผู้ปลอม หรือใช้ หรืออ้างลายมือชื่อปลอม เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่แท้จริง (ร่างมาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๔ ผู้ใดลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร หรือใช้ หรืออ้างลายมือชื่อปลอม เช่นว่านั้น เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่แท้จริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ประเด็นการอภิปราย
ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ และผลการพิจารณา
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
พ.ศ. ....

ประเด็นการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ
และผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร
เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

๑. สรุปประเด็นสำคัญจากการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... วาระหนึ่งชั้นรับหลักการ สรุปผลการพิจารณาได้ดังนี้

๑. คณะรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้ นายสุรวิทย์ คนสมบูรณ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข แลกงหลักการและเหตุผลต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎติขอกแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอกแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภาได้โดยตรง และมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๒๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. นายวิชัย ล้ำสุทธิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ ได้แถลงหลักการและเหตุผล ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ดังนี้

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย และการตรวจสอบรายชื่อตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้มากที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๓. นายภูมิ มูลศิลป์ ตัวแทนเครือข่ายภาคประชาชน ได้แถลงหลักการและเหตุผล ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ดังนี้

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและมาตรา ๒๙๑ ให้สิทธิแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเสนอญัตติแก้ไขรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้มาตรา ๑๖๓ และมาตรา ๒๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๔. นายทศพล สมพงษ์ ได้รับมอบหมายให้แถลงหลักการและเหตุผล ประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ฉบับที่เสนอโดย นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๒,๔๔๖ คน ดังนี้

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย และการตรวจสอบรายชื่อตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้สนับสนุนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนให้มากที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

๑.๑ ประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ

(๑) สนับสนุนร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว ได้มีสาระสำคัญอันเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางด้านนิติบัญญัติ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยอย่างแท้จริง และยังเป็น การแสดงให้ทราบว่าประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่มีข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ๕ ประการ ดังนี้

ประการที่ ๑ การที่กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะร่วมลงลายมือชื่อเพื่อจะขอเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้รัฐสภาพิจารณานั้น จะต้องลงลายมือชื่อของตนเองพร้อมทั้งจะต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุหรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้นั้น มีความเห็นว่าข้อกำหนดดังกล่าวเป็นการเพิ่มภาระและความยุ่งยากให้กับประชาชนมากเกินไป เพียงแต่ให้ประชาชนระบุรายละเอียดเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชนพร้อมทั้งหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนสิบสามหลักของตนเองในแบบฟอร์มของการร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ก็น่าจะเพียงพอแล้ว

ประการที่ ๒ กรณีร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อฯ กำหนดให้มีผู้ริเริ่ม ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนดำเนินการจัดให้มีการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการเสนอร่างพระราชบัญญัติเพื่อเสนอประธานรัฐสภานั้น เห็นสมควรว่าไม่ควรกำหนดอย่างชัดเจนว่าจะต้องมีผู้ริเริ่มว่ามีจำนวนเท่าไร เพียงแต่ประชาชนคนใดคนหนึ่งที่สามารถรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้ครบจำนวนหนึ่งหมื่นคนก็น่าจะสามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อประธานรัฐสภาได้แล้ว

ประการที่ ๓ ควรมีบทบัญญัติให้สิทธิแก่ประชาชน ซึ่งเป็นผู้จะต้องมาชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อรัฐสภา แต่ยังคงถูกคุมขังอยู่ และยังมีได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ให้มีสิทธิได้รับการประกันตัวชั่วคราวเพื่อมาชี้แจงรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อที่ประชุมรัฐสภาได้

ประการที่ ๔ นับแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่ประชาชนสามารถร่วมกันลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ให้แก่รัฐสภาพิจารณาได้นั้น แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อประชาชนได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ให้รัฐสภาพิจารณาแล้ว ร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวได้รับการพิจารณาจากรัฐสภาล่าช้ามาก และเมื่อรัฐสภาสิ้นอายุหรือมีการประกาศพระราชกฤษฎีกายุบสภาแล้ว ร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ประชาชนเสนอมานั้น ก็ไม่ได้รับการพิจารณาจากรัฐสภา ดังนั้น จึงขอเสนอว่าในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อฯ นี้ควรมีบทบัญญัติกำหนดระยะเวลาให้ชัดเจนว่า เมื่อประธานรัฐสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ประชาชนเสนอมาแล้ว รัฐสภาจะต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา

เท่าไร ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนเสนอเข้ามานั้น จะไม่ได้รับการพิจารณาจากรัฐสภา

ประการที่ ๕ ตามมาตรา ๖ วรรคสอง กำหนดไว้ว่า “ในกรณีที่ผู้ริเริ่มประสงค์จะให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรยกร่างพระราชบัญญัติให้ก่อนที่จะแจ้งประธานรัฐสภา ตามวรรคหนึ่ง ก็ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการให้ตามควรแก่กรณี” ซึ่งการกำหนดหลักเกณฑ์ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนเสนอนั้น โดยมีได้กำหนดระยะเวลาว่าสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะต้องดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาเท่าไรนั้น อาจจะเป็นเหตุให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวล่าช้าจนเกินไป จึงควรกำหนดระยะเวลาในการที่จะให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติฯ นั้นอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการเร่งรัดให้สำนักงานเลขาธิการฯ จะต้องยกร่างพระราชบัญญัติฯ ให้เสร็จภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

(๒) ในการดำเนินการเพื่อให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาร่วมลงลายมือเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ให้รัฐสภาพิจารณานั้น จะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ซึ่งเห็นควรให้องค์กรที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น กองทุนการพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือสถาบันพระปกเกล้า เป็นต้น เข้ามาสนับสนุนค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ด้วย

(๓) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อฯ ฉบับนี้ มีเจตนารมณ์ในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางด้านนิติบัญญัติ แต่ร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวได้กำหนดจำนวนประชาชนที่จะเข้าร่วมลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อประธานรัฐสภามากถึงหนึ่งหมื่นคน ซึ่งเป็นจำนวนที่มากเกินไป ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ อย่างแท้จริง ควรลดจำนวนประชาชนให้เหลือเพียงห้าพันคน ก็สามารถร่วมกันลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อรัฐสภาได้แล้ว

นอกจากนี้ ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ของประชาชนนี้ มีขั้นตอนในการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อรัฐสภามากเกินไป ควรที่จะมีการลดขั้นตอนการเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ของประชาชนลง ดังนี้

(๓.๑) หลักฐานของประชาชนผู้เข้าร่วมลงลายมือชื่อ มีความเห็นว่าจะไม่มีความจำเป็นจะต้องส่งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านด้วย เพราะเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ประชาชนที่ต้องการจะเข้าร่วมลงลายมือชื่อมากเกินไป เพียงแต่ผู้จะเข้าร่วมลงลายมือชื่อระบุหมายเลขบัตรประชาชนสิบสามหลักของตนเองลงบนแบบฟอร์มในการเข้าร่วมเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อประธานรัฐสภาก็เพียงพอแล้ว

(๓.๒) ควรกำหนดระยะเวลาสำหรับหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติของประชาชนผู้เข้าร่วมลงลายมือชื่อให้ชัดเจนว่าจะต้องตรวจสอบให้เสร็จภายในระยะเวลาเท่าใด ซึ่งจะเป็นการเร่งรัดให้เจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมลงลายมือชื่อให้เสร็จโดยเร็ว

(๓.๓) สำหรับร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ประชาชนจะเสนอต่อรัฐสภานั้น หากเป็นร่างพระราชบัญญัติฯ เกี่ยวด้วยการเงินแล้ว ก็ควรจะกำหนดให้นายกรัฐมนตรีจะต้องรับรองร่างพระราชบัญญัติฯ นั้น โดยเร็ว เพื่อร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวจะได้รับการพิจารณาจากรัฐสภาต่อไป

(๓.๔) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อฯ ควรมีข้อกำหนดว่า เมื่อประชาชนได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อรัฐสภาพิจารณาแล้ว หากต่อมามีพระราชกฤษฎีกาเพื่อยุบสภาผู้แทนราษฎรหรืออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีคณะรัฐมนตรีชุดใหม่แล้ว ให้คณะรัฐมนตรีชุดดังกล่าวจะต้องนำร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ประชาชนเสนอเข้ามาก่อนที่จะมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรหรือสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุนั้น ให้รัฐสภาพิจารณาต่อไป

(๓.๕) เมื่อร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ประชาชนเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ควรจะให้ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ ในขั้นกรรมาธิการด้วย โดยจะต้องแต่งตั้งกรรมาธิการให้มีสัดส่วนที่เป็นตัวแทนของประชาชนด้วย

(๔) ขอสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... แต่เห็นสมควรให้ลดจำนวนประชาชนผู้เข้าร่วมลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ เหลือเพียงห้าพันคนก็น่าจะเพียงพอแล้ว นอกจากนี้ ควรกำหนดด้วยว่าประชาชนผู้เข้าร่วมลงลายมือชื่อนั้นจะต้องเป็นตัวแทนของประชาชนที่มาจากทุกภูมิภาคของประเทศไทย เพราะประชาชนแต่ละภูมิภาคก็จะมีปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้น ตัวแทนผู้เข้าร่วมลงลายมือชื่อแต่ละท้องถิ่นก็จะเป็นผู้สะท้อนปัญหาในแต่ละภูมิภาคที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้กฎหมายที่ออกมาใช้บังคับนั้น มีความเหมาะสมที่จะใช้บังคับกับประชาชนทั่วทุกภาคส่วน

(๕) ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๓ ได้กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าประชาชนเหล่านั้นยังขาดความรู้ในการกร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ถูกต้อง จึงควรกำหนดให้หน่วยงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านกร่างกฎหมายเข้ามาสนับสนุนและช่วยเหลือในการกร่างพระราชบัญญัติฯ ให้แก่ประชาชนด้วย

ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่หนึ่ง

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ด้วยคะแนนเสียง ๒๘๘ เสียง ไม่เห็นด้วย (ไม่มี)งดออกเสียง ๑ เสียง ไม่ลงคะแนนเสียง ๔ เสียง และมีมติให้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญจำนวน ๓๖ คน เพื่อพิจารณา มีกำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน

๒. สรุปประเด็นและผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวาระที่สอง

๒.๑ ประเด็นที่มีการอภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สำคัญ ๆ

ก่อนที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะมีการอภิปรายเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... นั้น ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้แจ้งต่อที่ประชุมเพื่อทราบว่า ด้วยคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย^๔ ได้มีหนังสือคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายด่วนที่สุด ที่ คปก. ๐๖/๑๖๘ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕^๕ เสนอความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... รวม ๗ ประเด็น สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ประเด็นที่ ๑. การกำหนดให้มีผู้ริเริ่มเสนอกฎหมาย จำนวน ๒๐ คนนั้น มีความเห็นว่าจะไม่ควรกำหนดให้มีผู้ริเริ่มจำนวน ๒๐ คน เป็นผู้ริเริ่มเสนอกฎหมาย เพื่อเสนอให้ประธานรัฐสภาตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติว่ามีหลักการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีของประชาชนหรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ การกำหนดขั้นตอนดังกล่าวเป็นการเพิ่มภาระเกินความจำเป็นให้ประชาชน

ประเด็นที่ ๒. การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยการดำเนินการคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีความเห็นว่าเป็นที่ประชาชนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายควรมีสิทธิเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายดังเช่นที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงควรเปิดช่องทางและทางเลือกให้ประชาชน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่ต้องการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

ประเด็นที่ ๓. การกำหนดให้กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง^๖ เป็นองค์กรสนับสนุนการดำเนินการการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน มีความเห็นว่าการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชนนั้น มีค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ควรกำหนดให้กองทุน

^๔ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เป็นองค์กรตามมาตรา ๘๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดให้มีกฎหมาย กล่าวคือ พระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายที่ดำเนินการเป็นอิสระเพื่อปรับปรุงและพัฒนากฎหมายของประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ

^๕ หนังสือคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ด่วนที่สุด ที่ คปก. ๐๖/๑๖๘ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ในภาคผนวก หน้า ๙๑

^๖ กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

พัฒนาการเมืองภาคพลเมืองซึ่งมีเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรม
สาธารณะของชุมชน และเป็นกองทุนสำหรับสนับสนุนการดำเนินการด้วย

ประเด็นที่ ๔. การตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย มีความเห็นว่
ควรเพิ่มช่องทางการประกาศแจ้งรายชื่อผู้ร่วมลงชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติม ได้แก่ ๑) การแจ้งให้
ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ทราบผ่านไปรษณีย์ตอบรับถึงบุคคลเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยตรง และ
๒) การประสานแจ้งรายชื่อผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อปิดประกาศรายชื่อ
เนื่องจากช่องทางที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่กำหนดให้เผยแพร่รายชื่อผู้ร่วม
ลงชื่อเสนอกฎหมายทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
และจัดวางเอกสารให้ตรวจสอบรายชื่อ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเพื่อตรวจสอบ
รายชื่อนั้น ไม่เพียงพอและเป็นช่องทางที่ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้ยากและเป็นไปได้อีกในทางปฏิบัติ

ประเด็นที่ ๕. การให้คำรับรองร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเงิน มีความเห็นว่
ควรกำหนดให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่เสนอ
โดยประชาชนภายในระยะเวลาที่กำหนดนับจากที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว เพื่อเร่งรัดให้รัฐสภาพิจารณาร่างกฎหมายโดยเร็ว

ประเด็นที่ ๖. การกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการ
เข้าชื่อเสนอกฎหมาย มีความเห็นว่ ไม่ควรกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษทางอาญา เนื่องจาก
การเข้าชื่อเสนอกฎหมายมีเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของประชาชน การกำหนดโทษทางอาญาไว้จะทำให้ประชาชนไม่มีความมั่นใจในการเข้าชื่อ
เสนอกฎหมาย และหากมีการกระทำความผิดโดยการแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จก็มีความผิด
ตามประมวลกฎหมายอาญาอยู่แล้ว

ประเด็นที่ ๗. การพิจารณาร่างกฎหมายของประชาชนที่อาจไม่สอดคล้อง
กับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการบรรจุระเบียบวาระการประชุมล่าช้า การเลื่อนการพิจารณา
กรณีที่ไม่มียุบสภาหรือร่างของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอเข้ามาด้วย
รวมทั้ง การยุบสภาและรัฐบาลไม่ยืนยันและขอให้รัฐสภาพิจารณาร่างกฎหมายภาคประชาชน
ต่อสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่ มีความเห็นว่

๑) ควรกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาร่างกฎหมายของประชาชนว่า รัฐสภา
ต้องพิจารณาภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น ไม่เกิน ๒ สมัยประชุม เป็นต้น

๒) ควรกำหนดให้ถือว่าร่างกฎหมายของประชาชนต้องได้รับการพิจารณาโดยเร็ว
ไม่ว่าจะมีร่างของรัฐบาลหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอขึ้นมาประกบตามธรรมเนียมปฏิบัติ
หรือไม่ก็ตาม

๓) ในกรณีมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร หรืออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง
ให้คณะรัฐมนตรีต้องถามตัวแทนประชาชนที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายว่าจะยืนยันให้รัฐสภา พิจารณา
ร่างกฎหมายนั้นต่อไปในสมัยการประชุมครั้งต่อมาหลังการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๕๓ หรือไม่ ภายในกำหนดเวลา ๖๐ วัน หากมีการยืนยันเช่นนั้นแล้ว รัฐสภาควรเร่งพิจารณาต่อไป

กรรมวิธีการโต้ตอบชี้แจงเกี่ยวกับประเด็นข้อเสนอกของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย สรุปได้ดังนี้

๑. เกี่ยวกับประเด็นการกำหนดให้มีผู้ริเริ่มเสนอกกฎหมาย จำนวน ๒๐ คนนั้น คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้กำหนดให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือในการจัดทำร่างกฎหมาย เช่น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เป็นต้น การกำหนดให้มีผู้ริเริ่มเข้าชื่อเสนอกกฎหมาย ก็เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าชื่อเสนอกกฎหมายและมีได้เป็นการเพิ่มภาระให้แก่ประชาชนแต่อย่างใด

๒. เกี่ยวกับประเด็นการเข้าชื่อเสนอกกฎหมายโดยการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) นั้น คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า เหตุที่คณะกรรมการฯ ต้องตัดหลักการเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกกฎหมายโดยการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งออกนั้น เพราะบทบาทเรื่องดังกล่าวไม่ได้เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เนื่องจากตามกฎหมายรัฐธรรมนูญได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการส่งเสริมการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ประกอบกับปัจจุบันมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้าชื่อเสนอกกฎหมายของประชาชน เช่น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และองค์กรภาคประชาชน เป็นต้น ก็มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการเข้าชื่อเสนอกกฎหมายของประชาชนอยู่แล้ว

๓. เกี่ยวกับการกำหนดหลักการให้ผู้ริเริ่มเข้าชื่อเสนอกกฎหมายอาจขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าชื่อเสนอกกฎหมายจากกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองไว้ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้นั้น คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า การกำหนดไว้ในลักษณะเช่นนี้จะไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากเป็นกฎหมายคนละฉบับกัน และปัจจุบันพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินการในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่แล้ว จึงเห็นควรนำหลักการดังกล่าวไปกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งจะมีความเหมาะสมมากกว่า

๔. เกี่ยวกับการตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกกฎหมายที่มีการเสนอให้เพิ่มช่องทางการประกาศแจ้งรายชื่อผู้ร่วมลงชื่อเสนอกกฎหมายเพิ่มเติมการตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกกฎหมายนั้น มีความเห็นว่า ช่องทางการตรวจสอบปัจจุบัน เช่น อินเทอร์เน็ต มีความเหมาะสมอยู่แล้ว เนื่องจากองค์กรส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ต่างๆ มีอินเทอร์เน็ตให้บริการกับประชาชนซึ่งมีประสิทธิภาพมาก การเสนอให้ส่งทางไปรษณีย์ตอบรับนั้นที่อยู่ของผู้เข้าชื่อเสนอ

อาจจะไม่ตรงกับที่อยู่ปัจจุบันของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายทำให้อาจจะไม่ได้รับไปรษณีย์ ซึ่งอาจจะมีปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการเสนอร่างกฎหมายของประชาชนได้ ดังนั้น เมื่อมีระบบอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันมีความทันสมัยและสะดวกอยู่แล้ว ประกอบกับการกำหนดให้มีผู้ริเริ่มเข้าชื่อกฎหมายเพื่อทำหน้าที่ในการตรวจสอบเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายอยู่แล้ว จึงเห็นว่า กระบวนการดังกล่าวมีเหมาะสมดีแล้ว

๕. เกี่ยวกับประเด็นการให้คำรับรองร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเงินที่เสนอให้กำหนดให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่เสนอโดยประชาชนภายในระยะเวลาที่กำหนดนับจากที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อเร่งรัดให้รัฐสภาพิจารณาร่างกฎหมายโดยเร็ว นั้น มีความเห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญก็ได้กำหนดกระบวนการเกี่ยวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินไว้เรียบร้อยแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้อีก

๖. เกี่ยวกับประเด็นการกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดกรณีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีความเห็นว่าไม่ควรกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษทางอาญานั้น มีความเห็นว่า โดยหลักการแล้ว กฎหมายทั่วไปสามารถกระทำได้ เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดและเพื่อให้เกิดความโปร่งใสกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้บรรลุตามเจตนารมณ์

๗. ข้อเสนอเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการพิจารณาร่างกฎหมายของประชาชนนั้น มีความเห็นว่า หลักการดังกล่าวต้องนำไปกำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมของสภา ไม่อาจกำหนดในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้

จากนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นเรียงตามลำดับมาตรา ดังนี้

ร่างมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ดังนี้

การกำหนดจำนวนผู้ริเริ่มเข้าชื่อเสนอกฎหมายจำนวน ๒๐ คน เห็นควรกำหนดจำนวนผู้ริเริ่มเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพียงจำนวน ๑๐ คนก็เพียงพอแล้ว หรืออาจจะไม่ต้องระบุจำนวนก็ได้ เพื่อดำเนินการจัดให้มีการรวบรวมรายชื่อ การกำหนดจำนวนผู้ริเริ่มไว้มากอาจจะเป็นการเพิ่มภาระให้กับประชาชนได้

กรรมวิธีการตอบชี้แจงสรุปได้ ดังนี้

เกี่ยวกับจำนวนของผู้ริเริ่มนั้น การกำหนดให้มีผู้ริเริ่มจำนวน ๒๐ คน นั้น ได้นำหลักเกณฑ์การเสนอร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งกำหนดผู้เข้าชื่อเสนอไว้จำนวน ๒๐ คน มาประกอบการพิจารณาและเทียบเคียง

ร่างมาตรา ๖ วรรคสอง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ดังนี้

ร่างมาตรา ๖ วรรคสอง ที่คณะกรรมการกฤษฎีกาฯ ได้เพิ่มเติมถ้อยคำว่า “หน่วยงานที่มีอำนาจเกี่ยวกับการช่วยเหลือในการจัดทำร่างกฎหมาย” นั้น ขอทราบความชัดเจนว่า หน่วยงานดังกล่าวได้แก่หน่วยงานใดบ้าง

คณะกรรมการชี้แจงสรุปได้ ดังนี้

สำหรับ “หน่วยงานที่มีอำนาจเกี่ยวกับการช่วยเหลือในการจัดทำร่างกฎหมาย” เป็นการเปิดกว้างไว้ ดังนั้น หากในอนาคตมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นหน่วยงานของรัฐ

ร่างมาตรา ๖ วรรคสาม

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ดังนี้

ร่างมาตรา ๖ วรรคสาม ที่กำหนดว่า ในกรณีร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนเสนอ มีหลักการและเนื้อหาไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบพร้อมส่งคืนเรื่องคืนให้ผู้ริเริ่ม มีความเห็นว่า ควรกำหนดไว้เฉพาะกรณีไม่เป็นไปตามหลักการในมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง เท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากตามมาตรา ๘ วรรคสอง เป็นเรื่องในรายละเอียด

กรรมาธิการตอบชี้แจงสรุปได้ ดังนี้

เกี่ยวกับการนำการที่กำหนดให้การเสนอเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติจะแนบเอกสารซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรา ๘ นั้น เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๒ วรรคห้ากำหนดไว้ว่า ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งต้องมีบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติเสนอมาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติด้วย

“ร่างมาตรา ๘ ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว บัญญัติว่า

“มาตรา ๘ ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาได้ ต้องเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยหรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ต้องมีหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติที่กำหนดโดยชัดเจน และต้องแบ่งเป็นมาตรา ซึ่งแต่ละมาตรามีบทบัญญัติที่จะเข้าใจได้ว่ามีความประสงค์จะตรากฎหมายในเรื่องใด และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้

- (๑) บันทึกหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
- (๒) บันทึกเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
- (๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ”

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

ร่างมาตรา ๖

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการเสียงข้างน้อย ได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ดังนี้

เห็นควรเพิ่มเติมความในมาตรา ๖ เพื่อกำหนดให้กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองสนับสนุนการดำเนินการการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน เนื่องจากประสบการณ์ที่ผ่านมาการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนปรากฏว่า ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการนับแต่การรณรงค์ การถ่ายสำเนาเอกสาร การจัดทำเอกสารประกอบการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง มีภาระค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก เห็นด้วยกับการกำหนดให้กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองซึ่งมีเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน และเป็นกองทุนสำหรับสนับสนุนการดำเนินการด้วย

กรรมการตอบชี้แจงสรุปได้ ดังนี้

กองทุนสนับสนุนค่าใช้จ่ายนั้น แม้มิได้กำหนดหลักการดังกล่าวไว้ใน ร่างพระราชบัญญัตินี้ ก็มิได้ตัดโอกาสในการขอรับการสนับสนุน ซึ่งการขอรับการสนับสนุนก็สามารถกระทำได้โดยขอรับการสนับสนุนการดำเนินการในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองประกาศกำหนดตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ร่างมาตรา ๗ วรรคสาม

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการเสียงข้างน้อย ได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ดังนี้

เกี่ยวกับมาตรา ๗ วรรคสาม กรณีกำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งลงลายมือชื่อต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้นั้น เห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นการเพิ่มภาระให้กับประชาชน ซึ่งหากจะมีระบบการตรวจสอบการมีตัวตนของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย ก็ควรใช้หมายเลขประจำตัวประชาชนเท่านั้น จึงเห็นควรตัดหลักการดังกล่าวออก ทั้งนี้ เพื่อเป็นส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมายมากยิ่งขึ้น

กรรมการตอบชี้แจงสรุปได้ ดังนี้

การที่ยังคงหลักการเกี่ยวกับการให้แนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้นั้นด้วยนั้น เนื่องจากเอกสารหลักฐานดังกล่าวเป็นหลักฐานที่จะสามารถยืนยันและพิสูจน์ตัวตนของบุคคลได้

ร่างมาตรา ๗ วรรคสาม

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการเสียงข้างน้อย ได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ดังนี้

ควรกำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จัดสถานที่บริเวณที่ทำงาน รัฐสภา เพื่ออำนวยความสะดวกตามสมควรแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อหรือร่วมลงชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญด้วย

กรรมการตอบชี้แจงสรุปได้ ดังนี้

การจัดเตรียมนั้น สำนักงานฯ มีอำนาจหน้าที่อยู่แล้ว นอกจากนี้ การเข้าชื่อหรือร่วมลงชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญก็อาจทำที่อื่นได้ด้วย ซึ่งการกำหนดลักษณะนี้ ในทางปฏิบัติสามารถจะทำได้อยู่แล้ว

ร่างมาตรา ๘

กรรมการเสียงข้างน้อย ได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ดังนี้

กรรมการเสียงข้างน้อย ได้ขอเพิ่มเติมความเป็นมาตรา ๘/๑ และมาตรา ๘/๒ ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินช่วยเหลือประชาชนในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เนื่องจากมีความเห็นว่าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็ได้กำหนดหลักการให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน ดังนั้น การที่คณะกรรมการวิสามัญฯ ตัดหลักการดังกล่าวออกย่อมเป็นการตัดช่องทางการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนซึ่งไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

กรรมการตอบชี้แจงสรุปได้ดังนี้

โดยเหตุที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่หลักในการควบคุมและจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นและการออกเสียงประชามติตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จึงเห็นควรตัดหลักการเกี่ยวกับการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนออก ประกอบกับในขณะนี้ ช่องทางการเสนอกฎหมายก็มีเพิ่มมากขึ้น

ร่างมาตรา ๑๐

กรรมการเสียงข้างน้อย ได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- การที่คณะกรรมการวิสามัญฯ แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดระยะเวลาเมื่อได้รับคำร้องขอเข้าชื่อเสนอกฎหมายแล้ว ให้ประธานรัฐสภาตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน นั้น เห็นว่า กำหนดระยะเวลาดังกล่าวเป็นระยะที่นานเกินไป ควรกำหนดให้ประธานรัฐสภา

ร่างมาตรา ๑๐

กรรมการเสียงข้างน้อย ได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- การที่คณะกรรมการวิสามัญฯ แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดระยะเวลาเมื่อได้รับคำร้องขอเข้าชื่อเสนอกฎหมายแล้ว ให้ประธานรัฐสภาตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน นั้น เห็นว่า กำหนดระยะเวลาดังกล่าวเป็นระยะที่นานเกินไป ควรกำหนดให้ประธานรัฐสภาตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเสนอกฎหมาย

- เห็นควรเพิ่มเติมช่องทางในการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ นอกจากทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและจัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย โดยระบบการลงทะเบียนไปรษณีย์ตอบรับ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้มีโอกาสตรวจสอบและป้องกันการอ้างชื่อของตน

กรรมการตอบชี้แจงสรุปได้ ดังนี้

สำหรับข้อเสนอเกี่ยวกับการลดระยะเวลาในการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารที่ประชาชนเข้าชื่อเสนอให้แล้วเสร็จ จากระยะเวลาภายใน ๔๕ วัน เป็น ๓๐ วัน นั้น เห็นว่าระยะเวลาจำนวน ๔๕ วัน มีความเหมาะสมอยู่แล้ว ส่วนกรณีการขอให้เพิ่มช่องทางในการตรวจสอบผ่านไปรษณีย์ด้วยนั้น เห็นว่า ช่องทางการตรวจสอบปัจจุบัน เช่น อินเทอร์เน็ตเป็นต้น มีความเหมาะสม เนื่องจากองค์กรส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ต่าง ๆ ก็มีอินเทอร์เน็ตให้บริการกับประชาชนซึ่งมีประสิทธิภาพมาก

ร่างมาตรา ๑๑ วรรคสี่

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ดังนี้

เหตุใดจึงแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำจาก “รัฐสภา” เป็น “สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา” ซึ่งเมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๖๓ ที่กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้นจึงเห็นควรให้คงร่างเดิม

กรรมการตอบชี้แจงสรุปได้ ดังนี้

เหตุที่แก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำจาก “รัฐสภา” เป็น “สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา” นั้น ก็เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และป้องกันมิให้เกิดความสับสนกับระหว่างการประชุมร่วมกันของรัฐสภา

๒.๒. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
พ.ศ. ....

<u>ชื่อร่างพระราชบัญญัติ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>คำปรารภ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๔</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๕</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๖</u>	มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๖ ในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภา ต้องมีผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนเพื่อดำเนินการจัดให้มีการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นหนังสือพร้อมด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

- (๑) ร่างพระราชบัญญัติพร้อมด้วยบันทึกประกอบตามมาตรา ๘
- (๒) รายชื่อของผู้ริเริ่มพร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้นั้น

ในกรณีที่ผู้ริเริ่มประสงค์จะให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือ ในการจัดทำร่างกฎหมายแก่ประชาชน ยกร่างพระราชบัญญัติให้ก่อนที่จะแจ้งประธานรัฐสภา ตามวรรคหนึ่ง ก็ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย หรือหน่วยงานนั้นดำเนินการให้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) มีหลักการและเนื้อหาไม่เป็นไปตาม ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ ได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง พร้อมทั้งส่งเรื่องคืนให้ผู้ริเริ่ม

ก่อนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะลงลายมือชื่อร่วมเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๘ ผู้ริเริ่มจะแก้ไขร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) ก็ได้ แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานรัฐสภา พร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบที่แก้ไขใหม่

มีกรรมวิธีการขอสงวนความเห็น ดังนี้

ขอสงวนความเห็นโดยให้เพิ่มความเป็นวรรคสามของมาตรา ๖ เป็นดังนี้

“ผู้ริเริ่มอาจขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายจากกองทุน พัฒนาการเมืองภาคพลเมืองได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนา การเมืองภาคพลเมืองกำหนด”

มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแปรญัตติ ดังนี้

(๑) ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งและวรรคสามของมาตรา ๖ เป็นดังนี้

มาตรา ๖ ในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภา ต้องมี ผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสี่สิบคนเพื่อดำเนินการจัดให้มีการรวบรวม ลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นหนังสือพร้อมด้วยเอกสาร ดังต่อไปนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติพร้อมด้วยบันทึกประกอบตามมาตรา ๘

(๒) รายชื่อของผู้ริเริ่มพร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชน ที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้นั้น

ในกรณีที่ผู้ริเริ่มประสงค์จะให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ยกร่างพระราชบัญญัติให้ก่อนที่จะแจ้งประธานรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง ก็ให้สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการให้ตามควรแก่กรณี

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) มีหลักการและเนื้อหาไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบพร้อมทั้งส่งเรื่องคืนให้ผู้ริเริ่ม

ก่อนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะลงลายมือชื่อร่วมเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๙ ผู้ริเริ่มจะแก้ไขร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) ก็ได้ แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบที่แก้ไขใหม่”

(๒) ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความใน มาตรา ๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖ ในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภา ต้องมีผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสิบ เพื่อดำเนินการจัดให้มีการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นหนังสือพร้อมด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติพร้อมด้วยบันทึกประกอบตามมาตรา ๘

(๒) รายชื่อของผู้ริเริ่ม พร้อมด้วยชื่อและนามบัตรประชาชน ชื่อบุคคล ชื่อบุคคลที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของกรมการปกครองหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่าย สวมรถและตรงกันได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ยื่น ตามแบบที่ประธานรัฐสภากำหนด โดยเพิ่มช่องพิมพ์ลายนิ้วมือเป็นรายบุคคลด้วย

ในกรณีที่ผู้ริเริ่มประสงค์จะให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ยกร่างพระราชบัญญัติให้ก่อนที่จะแจ้งประธานรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง ก็ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรดำเนินการให้ตามควรแก่กรณี

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) มีหลักการและเนื้อหาไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบพร้อมทั้งส่งเรื่องคืนให้ผู้ริเริ่ม

ก่อนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะลงลายมือชื่อร่วมเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๙ ผู้ริเริ่มจะแก้ไขร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) ก็ได้ แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบที่แก้ไขใหม่”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๗

ไม่มีการแก้ไข

มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสงวนคำแปรญัตติ ดังนี้

(๑) ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๖ แล้ว ให้ผู้ริเริ่มดำเนินการชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อประธานรัฐสภาได้

ในเอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกแผ่นต้องปรากฏข้อความให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงลายมือชื่อทราบว่าเป็นการลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติใด และสามารถตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติได้ที่ใด รวมทั้งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ลงลายมือชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อตัวและชื่อสกุล

(๒) หมายเลขประจำตัวประชาชน

(๓) ที่อยู่ปัจจุบันตามระบุในบัตรประจำตัวประชาชน

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งสงวนชื่อชื่อต่อหน้าเขตสภามหาวิทยาลัยประชาชน
เขตประชาชนที่ทศตวรรษ หรือเขตหรือหลักฐานอื่นใดของทศวรรษที่หรือพื้นที่ของ
ของรัฐที่มีรูปถ่ายสมบัตรแสดงตนได้ และมีทศวรรษเขตประชาชนของพื้นที่

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จัดสถานที่บริเวณที่ทำการรัฐสภา
เพื่ออำนวยความสะดวกตามสมควรแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อหรือร่วมลงชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ
หรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ”

(๒) ขอแปรญัตติตัดความในวรรคสามของมาตรา ๗ ออก เป็นดังนี้

“มาตรา ๗ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๖ แล้ว ให้ผู้ริเริ่มดำเนินการชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อประธานรัฐสภาได้

ในเอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกแผ่นต้องปรากฏข้อความให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงลายมือชื่อทราบว่าเป็นการลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติใด และสามารถตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติได้ที่ใด รวมทั้งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ลงลายมือชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อตัวและชื่อสกุล

(๒) หมายเลขประจำตัวประชาชน

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งลงสวขมือชื่อต่อซองแนบสำเนาบัตรประชาชน
บัตรประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทนายราชทัณฑ์หรือหน่วยงาน
ของรัฐที่มีรูปถ่ายสวขมปรากฏแสดงตนได้ และมีทวขเลขประชาชนของผู้ให้

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบโดยให้คงไว้ตามร่างเดิม

มาตรา ๘ ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙ มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๙ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ
ตามมาตรา ๗ ได้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ผู้ริเริ่มยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา
โดยต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ยื่นมาพร้อมกับคำร้องขอด้วย

(๑) สำเนาร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบตามมาตรา ๖ (๑) หรือ
ตามมาตรา ๖ วรรคสี่ แล้วแต่กรณี

(๒) เอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งพร้อมด้วยสำเนาบัตร
ตามมาตรา ๗ วรรคสาม

(๓) รายชื่อของผู้แทนทวขของผู้ซึ่งเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนไม่เกินหกสิบคน
ตามที่ผู้ริเริ่มกำหนด

มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอสงวนคำแปรญัตติ ดังนี้

(๑) ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ
ตามมาตรา ๗ ได้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ผู้ริเริ่มยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา
โดยต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ยื่นมาพร้อมกับคำร้องขอด้วย

(๑) สำเนาร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบตามมาตรา ๖ (๑) หรือ
ตามมาตรา ๖ วรรคสี่ แล้วแต่กรณี

(๒) เอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งพร้อมด้วยบัตร
ตามมาตรา ๗ วรรคสาม

(๓) รายชื่อของผู้แทนการเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนไม่เกินหกสิบคน
ตามที่ผู้ริเริ่มกำหนด

ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารตามวรรคหนึ่ง
ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน”

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

(๒) ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๗ ได้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ผู้ริเริ่มยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา โดยต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ยื่นมาพร้อมกับคำร้องขอด้วย

(๑) สำเนาร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบตามมาตรา ๖ (๑) หรือตามมาตรา ๖ วรรคสี่ แล้วแต่กรณี

(๒) เอกสาร **ทวรสรสขมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งพร้อมด้วยสำเนาบัตร**ตามมาตรา ๘ **วรรคสอง ๖ (๒)**

(๓) **รายชื่อของผู้นำทวรเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนไม่เกินหกสิบคน** **ที่ผู้ริเริ่มกำหนด**”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มีกรรมการขอสงวนความเห็นเป็นมาตรา ๙/๑

ขอสงวนความเห็นโดยให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๑ เป็นดังนี้

“**มาตรา ๙/๑ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปประสงค์** **จะขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ยื่นคำขอ** **พร้อมทั้งร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาและบันทึกประกอบต่อประธาน** **กรรมการการเลือกตั้ง โดยจะยื่นต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยตรงหรือยื่นผ่านประธาน** **กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายคนใดคนหนึ่งหรือผู้แทนผู้เข้าชื่อเสนอ** **กฎหมายคนใดคนหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ก็ได้**”

เมื่อได้รับคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการประกาศ **ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกจังหวัดทราบว่าการเข้าชื่อเสนอกฎหมายใด และเปิดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง** **ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการ** **การเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมาย ตามวิธีการ และภายในระยะเวลาและสถานที่ที่ประธาน** **กรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด ทั้งนี้ ระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่** **วันประกาศ**”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นชอบด้วยกับคำสงวนความเห็นของกรรมการ
เสียงข้างน้อย

มีคณะกรรมการสิทธิการขอสงวนความเห็นโดยให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๒

ขอสงวนความเห็นโดยให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙/๒ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการเข้าชื่อเสนอกฎหมายใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จัดทำบัญชีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายนั้นเสนอต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อได้รับบัญชีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายใดจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดครบทุกจังหวัด ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งส่งร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบ พร้อมทั้งบัญชีเข้าชื่อเสนอกฎหมายนั้น ไปยังประธานรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

กฎหมายใดที่มีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไม่ครบหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งแจ้งประธานรัฐสภาเพื่อจำหน่ายเรื่อง”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นชอบด้วยกับคำสงวนความเห็นของกรรมาธิการ
เสียงข้างน้อย

มาตรา ๑๐

มีการแก้ไข

คณะกรรมการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เมื่อได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๙ แล้ว ให้ประธานรัฐสภา
ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารตามมาตรา ๙ ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน หากปรากฏว่ามี
ลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคนหรือมีเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนให้
ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือเพื่อคืนรายชื่อไปยังผู้ริเริ่มเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนต่อไปเมื่อ
เห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้วให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่าง
พระราชบัญญัติทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
และจัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย

ในกรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามประกาศในวรรคหนึ่ง
โดยมิได้ร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติด้วย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภา
หรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ขีดฆ่าชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอ
ร่างพระราชบัญญัติได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศตามวรรคหนึ่ง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านตามวรรคสองแล้ว ให้ถือว่ารายชื่อ
ของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง

มีกรรมวิธีการขอสงวนความเห็น ดังนี้

ขอสงวนความเห็นโดยให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เมื่อได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๙ แล้ว ให้ประธานรัฐสภา

ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารตามมาตรา ๙ ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน หากปรากฏว่ามีลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน หรือมีเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือเพื่อคืนเรื่องไปยังผู้ริเริ่มเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนต่อไป เมื่อเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และส่งหนังสือไปยังประชาชนที่มีรายชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามภูมิสำเนาหรือที่อยู่ปัจจุบัน เพื่อยืนยันหรือคัดค้านการเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วยระบบการลงทะเบียนไปรษณีย์ตอบรับ นอกจากนี้ ให้จัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนทั่วไปและผู้มีรายชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย”

มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอสงวนคำแปรญัตติ

ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ประธานรัฐสภาตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร

ตามมาตรา ๙ แล้ว ต้องตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน ปรากฏว่ามีลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคนหรือมีเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือเพื่อคืนเรื่องไปยังผู้ริเริ่มเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนต่อไป เมื่อเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และจัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย

ในกรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามประกาศในวรรคหนึ่ง โดยมีได้ร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภาหรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ขีดฆ่าชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศตามวรรคหนึ่ง”

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๑

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๑๑ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ตัดวันลงนามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แล้ว ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง

- ถ้าในกรณีที่ลายมือชื่อตมวรรคหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบ เพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมให้ถึงหนึ่งหมื่นคนภายใน สิบเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ยังมีได้เสนอการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่องและคืนเรื่อง และเอกสารที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้ริเริ่ม

ถ้าลายมือชื่อตมวรรคหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้ รัฐสภาสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรองก่อน

มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแปรญัตติ ดังนี้

(๑) ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองของมาตรา ๑๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ตัดตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แล้ว ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง

ถ้าลายมือชื่อตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภา แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติม ให้ถึงหนึ่งหมื่นคนภายใน สิบเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนด ระยะเวลาดังกล่าวยังมีได้เสนอการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง”

คณะกรรมการการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

(๒) ขอแปรญัติแก้ไขความในมาตรา ๑๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านตามมาตรา ๑๐ วรรคสองแล้ว
ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง

ถ้าลายมือชื่อตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภา
แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติม
ให้ถึงหนึ่งหมื่นคนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนด
ระยะเวลาดังกล่าวยังมีได้เสนอตราเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง

ถ้าลายมือชื่อตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการ
ให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป

**ในกรณีที่มติของรัฐสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ
ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอขึ้นที่ขอด้วยกรณีนี้ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้น
ต่อสภที่รัฐมนตรีเพื่อพิจารณาแก้ไขต่อไป**

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัติพอใจ

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มีกรรมธิการขอสงวนความเห็นโดยให้เพิ่มความเป็น มาตรา ๑๑/๑

ขอสงวนความเห็นโดยให้เพิ่มความเป็น มาตรา ๑๑/๑ เป็นดังนี้

- “มาตรา ๑๑/๑ การจัดระเบียบวาระการประชุมร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยประชาชน
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรคำนึงถึงความรวดเร็วและต่อเนื่องในการพิจารณาร่าง
กฎหมายดังกล่าว รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายดังกล่าวและ
ประชาชนทั่วไป”

มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแปรญัติเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๑/๑

ขอแปรญัติเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๑/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑/๑ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไป
ประสงค์จะขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ยื่นคำขอ
พร้อมทั้งร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาและบันทึกประกอบต่อประธานกรรมการ
การเลือกตั้ง โดยจะยื่นต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยตรงหรือยื่นผ่านประธานกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายคนใดคนหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ก็ได้”

เมื่อได้รับคำขอตามมาตรา ๑๖ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการประกาศให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกจังหวัดทราบว่าการเข้าชื่อเสนอกฎหมายใด และเปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมายตามวิธีการ และภายในระยะเวลาและสถานที่ที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด ทั้งนี้ระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน แต่ไม่เกิน ๖๐ วัน นับแต่ประกาศ”

คณะกรรมการการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแปรญัตติเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๑/๒

ขอแปรญัตติเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๑/๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑/๒ ในการร่างพระราชบัญญัติที่เสนอตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิขอคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบของประธานรัฐสภาหรือระเบียบของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย”

คณะกรรมการการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓

มีการแก้ไข

คณะกรรมการการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๑๓ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(๑) ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งริเริ่มเข้าชื่อหรือร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อ ในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(๒) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคามเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อ ในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแปรญัตติ ดังนี้

(๑) ขอแปรญัตติแก้ไขความใน (๑) ของมาตรา ๑๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(๑) ให้ **ขอไว้** หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งริเริ่มเข้าชื่อหรือร่วมลงชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ หรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(๒) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคามเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ร่วมลงชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ”

คณะกรรมการธิการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

(๒) ขอแปรญัตติตัดความในมาตรา ๑๓ ออกทั้งมาตรา เป็นดังนี้

“**มาตรา ๑๓** ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(๑) ให้ **ขอไว้** หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งริเริ่มเข้าชื่อหรือร่วมลงชื่อในบทร่างพระราชบัญญัติ หรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(๒) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคามเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ร่วมลงชื่อในบทร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ”

คณะกรรมการธิการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๔

มีการแก้ไข

คณะกรรมการธิการแก้ไข ดังนี้

มาตรา ๑๔ ผู้ใดลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร หรือใช้ หรืออ้างลายมือชื่อปลอม เช่นว่านั้น เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือ ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่แท้จริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงไม่เกินสิบปี หรือ ปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอแปรญัตติ ดังนี้

ขอแปรญัตติตัดความในมาตรา ๑๔ ออกทั้งมาตรา เป็นดังนี้

“**ขวตรว ๑๔** ผู้ใดสงสขขมีชื่อชปลสงขในเขตสงข หรือใช้ หรืออสงสขมีชื่อชปลสงข
เซทวพ่น เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดทสงเชื่อวเป็นสงขมีชื่อชปลสงขผู้เซวชื่อเสนอรวงพรวชขบัญญัติหรือ
บัญญัติชอนค้ำไขเพิงเดิงรัฐรรมงญูที่นทสงริง ต้สงรระวงโรทสงสขคุดังเดทหนึ่งปีถึงสิบปี หรือ
ปรัชไขเคิงสงนสงขทท หรือท้รช้ท้รช้

คณะกรรมการธิการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการธิการ

มาตรา ๑๕

ไม่มีการแก้ไข

เมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในวาระที่สอง
พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราเสร็จแล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง
ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๐^๑ โดยไม่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำ จึงเป็นอันจบการพิจารณาในวาระที่สอง ต่อจากนั้นที่ประชุม
สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาต่อไปในวาระที่สาม

๓. ผลการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สาม

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติในวาระที่สาม เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... โดยลงมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง ๓๕๕ เสียง
ไม่เห็นชอบ ๖ เสียง งดออกเสียง (ไม่มี) ไม่ลงคะแนนเสียง ๑ เสียง

^๑ ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๐ กำหนดว่า

“ข้อ ๑๓๐ เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๒๙ จนจบร่างแล้ว ให้สภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และใน
การพิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดไม่ได้ นอกจากเนื้อความ
ที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่”

ต่อจากนั้น ที่ประชุมพิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมการ

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

คณะกรรมการ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เริ่มต้นตั้งแต่หลักการ เหตุผล ชื่อร่างพระราชบัญญัติ คำปรารภ และพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบแล้ว มีความเห็นว่า ควรบันทึกข้อสังเกตไว้ท้ายรายงานของคณะกรรมการที่คณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กร ตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาในประเด็น เกี่ยวกับถ้อยคำ “ประโยชน์อื่นใด” ตามมาตรา ๑๓ (๑) ของร่างพระราชบัญญัตินี้ ไม่หมายความว่ารวมถึง ประโยชน์อื่นใดที่จะได้รับจากผลโดยตรงตามหลักการหรือสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฉบับที่ ผู้เข้าชื่อได้ร่วมลงชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น เนื่องด้วยประโยชน์ที่จะได้รับจากร่าง พระราชบัญญัติฉบับที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายอาจเป็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นเมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้ ผ่านกระบวนการพิจารณาของรัฐสภาจนมีผลบังคับใช้ต่อไปในอนาคต ดังนั้น จึงไม่ถือว่าประโยชน์ ที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายจะได้รับเป็นประโยชน์อื่นใดตามความหมายในมาตรา ๑๓ (๑) นี้

มติ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ ด้วยคะแนนเสียง ๓๓๖ เสียง ไม่เห็นชอบ (ไม่มี) งดออกเสียง ๒ เสียง ไม่ลงคะแนนเสียง ๑ เสียง โดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕^{๑๐}

^{๑๐} ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๕ กำหนดว่า

“ข้อ ๑๒๕ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภารายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มี การแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติมติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง ควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ ๙๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

.....

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒

กับ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติ
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

“ศาลากลางจังหวัด” หมายความว่ารวมถึง ศาลว่าการกรุงเทพมหานคร
“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความว่ารวมถึง สำนักงานเขตและที่ว่าการกิ่งอำเภอ
“สำนักงานเทศบาล” หมายความว่ารวมถึง ศาลว่าการเมืองพัทยา

มาตรา ๔ ให้ประธานรัฐสภารักษาราชการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๕ บุคคลผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย
ตามมาตรา ๑๑๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อยู่ในวันที่เข้าชื่อ
เสนอกฎหมาย

กฎหมายที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาต้องจัดทำในรูปแบบร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งต้องมีหลักการ
เกี่ยวกับเรื่องที่มีบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐาน
แห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และต้องมีบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบการ
เสนอกฎหมาย รวมทั้งต้องมีบทบัญญัติแบ่งเป็นมาตราที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้ว่ามีความประสงค์
จะตรากฎหมายในเรื่องใด และมีหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นอย่างไร

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของรัฐสภา การเสนอกฎหมายอาจจัดทำบันทึกสรุปสาระ
สำคัญและคำชี้แจงความมุ่งหมายของการกำหนดหลักการในแต่ละบทบัญญัติของกฎหมายที่เสนอให้
เพียงพอที่จะเข้าใจเหตุผลที่กำหนดไว้ในแต่ละมาตราก็ได้

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้
“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
“ผู้ริเริ่ม” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เริ่มดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอ
ร่างพระราชบัญญัติหรือผู้ติดต่อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อประธานรัฐสภา

มาตรา ๑๕ ให้ประธานรัฐสภารักษาราชการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
หรือผู้ติดต่อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
อยู่ในวันที่ยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภาตามมาตรา ๕ หรือมาตรา ๑๒ แล้วแต่กรณี
การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน
การเข้าชื่อเสนอผู้ติดต่อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกัน
ไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน

มาตรา ๘ ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาได้ ต้องเป็นร่างพระราชบัญญัติ
ที่มีหลักการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยหรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้
ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ต้องมีหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติที่กำหนดโดยชัดเจน
และต้องแบ่งเป็นมาตรา ซึ่งแต่ละมาตรามีบทบัญญัติที่จะเข้าใจได้ว่ามีความประสงค์จะตรากฎหมายในเรื่องใด
และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้

- (๑) บันทึกหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
- (๒) บันทึกเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
- (๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๖ วิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้อาจกระทำโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเอง หรืออาจร้องขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายก็ได้

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ร่วมลงชื่อในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้แล้วให้ถือว่า การเข้าชื่อนั้นมีผลสมบูรณ์และจะถอนการเข้าชื่อในภายหลังอีกมิได้

หมวด ๒
การเข้าชื่อโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๗ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเองครบจำนวนห้าหมื่นคนให้ยื่นเรื่องเสนอต่อประธานรัฐสภาโดยต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา

(๒) แบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ ลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายและผู้แทนการเสนอกฎหมายตามที่ประธานรัฐสภากำหนด พร้อมทั้งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงคนได้ และสำเนาทะเบียนบ้านของทุกคน

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๖ ในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภา ต้องมีผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนเพื่อดำเนินการจัดให้มีการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นหนังสือพร้อมด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติพร้อมด้วยบันทึกประกอบตามมาตรา ๘

(๒) รายชื่อของผู้ริเริ่มพร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงคนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ริเริ่ม

ในกรณีที่ผู้ริเริ่มประสงค์จะให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือในการจัดทำร่างกฎหมายแก่ประชาชน ยกร่างพระราชบัญญัติให้ก่อนที่จะแจ้งประธานรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง ก็ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย หรือหน่วยงานนั้นดำเนินการให้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) มีหลักการและเนื้อหาไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง พร้อมทั้งส่งเรื่องคืนให้ผู้ริเริ่ม

ก่อนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะลงลายมือชื่อร่วมเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๘ ผู้ริเริ่มจะแก้ไขร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) ก็ได้ แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบที่แก้ไขใหม่

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๗ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๖ แล้ว ให้ผู้ริเริ่มดำเนินการชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อประธานรัฐสภาได้
ในเอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกแผ่นต้องปรากฏข้อความให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงลายมือชื่อทราบว่าเป็นการลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติใด และสามารถตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติได้ที่ใด รวมทั้งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ลงลายมือชื่อ ดังต่อไปนี้
(๑) ชื่อตัวและชื่อสกุล
(๒) หมายเลขประจำตัวประชาชน
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งลงลายมือชื่อต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้นั้น

มาตรา ๘ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๗ ได้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ผู้ริเริ่มยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา โดยต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้
ยื่นมาพร้อมกับคำร้องขอด้วย
(๑) สำเนาร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบตามมาตรา ๖ (๑) หรือตามมาตรา ๖ วรรคสี่แล้วแต่กรณี
(๒) เอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งพร้อมด้วยสำเนาบัตรตามมาตรา ๗ วรรคสาม
(๓) รายชื่อของผู้แทนของผู้ซึ่งเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนไม่เกินหกสิบคน ตามที่ผู้ริเริ่มกำหนด

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔ เมื่อประธานรัฐสภาได้รับเรื่องการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารตามมาตรา ๓ ถ้าเห็นว่าถูกต้อง ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการปิดประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่น ทั้งนี้ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ในกรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามประกาศในวรรคหนึ่ง โดยมีได้ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภาหรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ชดเชยชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ภายในสี่สิบวันนับแต่วันปิดประกาศตามวรรคหนึ่ง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านตามวรรคสองแล้ว ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายที่ไม่มีการคัดค้านเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง และถ้ามีจำนวนครบห้าหมื่นคนให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาพระราชบัญญัตินั้นต่อไป แต่ถ้ามีจำนวนไม่ครบห้าหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้ผู้แทนการเสนอกฎหมายตามมาตรา ๓ (๒) ทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติมให้ครบห้าหมื่นคนภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวมิได้เสนอการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบห้าหมื่นคนให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

มาตรา ๑๐ เมื่อได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๙ แล้ว ให้ประธานรัฐสภาตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารตามมาตรา ๙ ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน หากปรากฏว่ามีลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคนหรือมีเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ริเริ่มเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนต่อไปเมื่อเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้วให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และจัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย

ในกรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามประกาศในวรรคหนึ่ง โดยมีได้ร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติด้วย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภาหรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ชดเชยชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศตามวรรคหนึ่ง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านตามวรรคสองแล้ว ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมให้ถึงหนึ่งหมื่นคนภายในเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวยังมิได้เสนอการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่องและคืนเรื่องและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้ริเริ่ม

ถ้าลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ในกรณีที่คำวินิจฉัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้นเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรองก่อน

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

หมวด ๓

การเข้าชื่อโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๘ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปประสงค์จะให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ยื่นคำขอต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง พร้อมทั้งร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา

มาตรา ๑๐ เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำขอมตามตรา ๘ ให้ดำเนินการจัดส่งร่างพระราชบัญญัติและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งในแต่ละจังหวัด เพื่อดำเนินการประกาศให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดทราบว่ามีกรเสนอกฎหมายในเรื่องใด และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายไปลงชื่อตามระยะเวลาและสถานที่ที่กำหนด ทั้งนี้ การกำหนดระยะเวลาเข้าชื่อต้องไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศ

มาตรา ๑๑ ในระหว่างระยะเวลาที่กำหนดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายในสถานที่ที่กำหนดไว้ในจังหวัดที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง

ในการใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปแสดงตนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง พร้อมทั้งแสดงบัตรประจำตัวประชาชน หรือหลักฐานอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้แสดงตนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยถูกต้อง ให้จัดให้ผู้ยื่นกรอกข้อความและลงชื่อในแบบพิมพ์การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

มาตรา ๑๒ การเสนอกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้
ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับกับการเสนอกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ในกรณีจำเป็นเพื่อจัดการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วยก็ได้

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่ยื่นคำขอตามมาตรา ๕ ร้องขอ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดสถานที่ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายในถิ่นที่บุคคลนั้นมีที่อยู่นอกเหนือจากการกำหนดสถานที่ในแต่ละจังหวัดได้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์การขอใช้สิทธิเข้าชื่อนอกเขตจังหวัดที่คนมีสิทธิเลือกตั้งและหลักเกณฑ์การตรวจสอบการเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นได้ตามสมควร

มาตรา ๑๓ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งรวบรวมแบบพิมพ์ที่มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายทั้งหมด

มาตรา ๑๔ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งจัดส่งร่างพระราชบัญญัติและเอกสารที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายไปยังประธานรัฐสภา ถ้าประธานรัฐสภาเห็นว่าถูกต้องและมีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายครบห้าหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป

ในกรณีที่การเข้าชื่อเสนอกฎหมายมีจำนวนไม่ครบห้าหมื่นคน ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบ เพื่อให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง

หมวด ๔
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๕ ผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือขัดขวางการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
(๑) ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเริ่มเข้าชื่อร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
(๒) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคามเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(ที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว)

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

มาตรา ๑๔ ผู้ใดลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร หรือใช้ หรืออ้างลายมือชื่อปลอม
เช่นว่านั้น เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ
หรือผู้ตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่แท้จริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

.....
.....

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

คำชี้แจงความจำเป็นในการตราร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....*

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

วัตถุประสงค์ในการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อการตรวจสอบรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย และยุติข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

๒. ผู้ทำภารกิจ

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนนั้น เคยมีหน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับปี พุทธศักราช ๒๕๔๐) คือ สำนักงานงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้นในการปฏิบัติงานตามร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ครั้งนี้จึงยังคงให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมการการเลือกตั้ง ปฏิบัติงานต่อไป

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายนั้น จำเป็นที่จะต้องมีความหมายหลักเกณฑ์ และวิธีการเข้าชื่อ การตรวจสอบรายชื่อที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เนื่องจากหลักเกณฑ์การประกาศตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ มีความขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่สามารถเป็นส่วนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติ

การประกาศใช้พระราชบัญญัติจะประกาศใช้พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร และพระราชบัญญัติมีบทกำหนดโทษทางอาญา เพื่อเป็นมาตรการปราบปรามผู้ที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

๔. ความซ้ำซ้อนของกฎหมาย

ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายนั้น เดิมมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ อยู่แล้ว แต่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันที่ได้กำหนดจำนวนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายใหม่ และยังได้เพิ่มการเข้าชื่อเสนอยุติข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญด้วย

ดังนั้น เพื่อให้ครอบคลุมถึงภารกิจใหม่จึงสมควรตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายขึ้นใหม่ และยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายไปในคราวเดียวกัน

---

* ที่มา : กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕.

๕. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายที่จะตราขึ้นนั้น แม้จะสร้างภาระงานให้กับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ตาม แต่เป็นภาระเดิมที่เคยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้มีการบัญญัติที่ไปจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนแต่อย่างใด และประชาชนโดยรวมจะได้รับประโยชน์จากร่างพระราชบัญญัติคือ มีหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

๖. ความพร้อมของรัฐ

หน่วยงานของรัฐที่จะปฏิบัติตามภารกิจนี้คือ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานนี้แล้วทั้งด้านอัตรากำลังงบประมาณและองค์กรต่าง ๆ

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หน่วยงานของรัฐที่จะปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน คือ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้มีหน่วยงานของรัฐใดที่ปฏิบัติเช่นเดียวกันนี้

๘. วิธีการทำงานและการตรวจสอบ

การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการตรวจสอบนั้นได้มุ่งคำนึงถึงหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมือง

๙. อำนาจในการตรารอบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ประธานรัฐสภาและคณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถตรารอบัญญัติได้ แต่ก็เพื่อกำหนดรายละเอียดปลีกย่อยของการปฏิบัติงานเท่านั้น มิได้เพิ่มภาระให้กับประชาชนเกินสมควรแต่อย่างใด

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

การยกร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงคือ กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย สำนักการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร แสดงความคิดเห็น รวมถึงการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานและประชาชนซึ่งได้นำแนวความคิดจากการสัมมนาเป็นแนวทางการยกร่างในครั้งนี้ด้วย

บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกต ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....*

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ตราขึ้น เพื่อให้สิทธิประชาชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ตามหลักการของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นส่วนเสริมให้ “ประชาธิปไตยทางผู้แทน” (Representative Democracy) นั้นสมบูรณ์ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ให้มากที่สุด ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายต่อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภาโดยตรง และมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๒๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

โดยที่ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ซึ่งนำหลักการจากร่างที่เสนอมาทั้ง ๔ ฉบับ มาพิจารณาโดยให้ถือเอาร่างของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา มีสาระสำคัญดังนี้ คือ การเข้าชื่อเสนอกฎหมายต้องมีผู้ริเริ่มไม่น้อยกว่า ๒๐ คน แจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ พร้อมด้วยร่างกฎหมาย เพื่อให้ประธานรัฐสภาพิจารณาว่าร่างกฎหมายดังกล่าวอยู่ในหมวด ๓ หรือหมวด ๕ หรือไม่ โดยผู้เข้าร่วมเสนอกฎหมายทุกคนจะต้องใช้ข้อมูลและบัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือเอกสารอื่นที่ราชการออกให้และมีรูปถ่ายแนบเป็นหลักฐานประกอบการลงชื่อ เมื่อประธานรัฐสภาได้รับรายชื่อให้ตรวจสอบให้เสร็จภายใน ๔๕ วัน หากตรวจสอบแล้วพบว่ารายชื่อไม่ครบถ้วนให้ผู้ริเริ่มหารายชื่อมาให้ครบภายใน ๙๐ วัน ทั้งนี้ ห้ามการเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญที่เป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นอกจากนี้ ยังได้มีบทกำหนดโทษกับผู้ให้ทรัพย์สิน หลอกหลวง บังคับ ชูเชิญ ให้ผู้อื่นลงชื่อหรือไม่ลงชื่อในการเข้าชื่อกฎหมาย และกับผู้ที่ลงลายมือชื่อปลอมหรืออ้างลายมือปลอมในเอกสารเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วย

ดังนั้น เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... และใจความสำคัญของร่างกฎหมายแล้ว สามารถวิเคราะห์สรุปข้อดีและข้อสังเกตได้ ดังนี้

---

* เรียบเรียงโดย นายทศวิมล เกียรติทัตต์ วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานกฎหมาย สำนักงานกฎหมาย วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๕.

ข้อดี

๑) การกำหนดหลักเกณฑ์ในการแสดงข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายที่ใช้ใช้เพียงข้อมูลตัวเลขจากบัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนสำเนาทะเบียนบ้าน หรือเอกสารอื่นที่ราชการออกให้และมีรูปถ่าย แนบเป็นหลักฐานประกอบการลงชื่อเพียงเท่านั้น โดยไม่ต้องใช้สำเนาทะเบียนบ้านตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเดิม เป็นการช่วยลดปัญหาความสิ้นเปลืองเวลาและทรัพยากรในการที่จะต้องรวบรวมสำเนาทะเบียนบ้านของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย เพราะเห็นว่า โดยปกติแล้วคนส่วนใหญ่จะไม่ได้พกทะเบียน หรือสำเนาทะเบียนบ้านติดตัวไปด้วย

๒) การกำหนดให้มีองค์กรที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนในการยกร่างกฎหมายเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแล้ว นั้น เป็นการเพิ่มช่องทางการช่วยเหลือประชาชนอีกช่องทางหนึ่ง เพราะการยกร่างกฎหมายไม่ใช่เรื่องง่ายสำหรับประชาชนทั่วไปที่จะสามารถกระทำตัวเอง ดังนั้น การเสนอให้สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือในการจัดทำร่างกฎหมายแก่ประชาชนเข้ามาทำหน้าที่ดังกล่าว จึงเป็นประโยชน์ในกรณีที่ประชาชนผู้เสนอกฎหมายขาดประสบการณ์ในการยกร่างกฎหมาย และมีความต้องการเสนอกฎหมายโดยประชาชนหลายฉบับพร้อมกัน

๓) การกำหนดระยะเวลาการทำงานของรัฐสภาที่ชัดเจน กล่าวคือ มีการกำหนดระยะเวลาการทำงานของรัฐสภาว่า เมื่อได้รับร่างกฎหมายกับรายชื่อจากประชาชนแล้ว จะต้องตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารให้แล้วเสร็จภายในกี่วัน ซึ่งในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ได้กำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบความถูกต้องไว้ ๔๕ วัน ซึ่งการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนดังกล่าวจะทำให้กระบวนการในการตรวจสอบไม่หยุดอยู่กับที่นานจนเกินไป

ข้อสังเกต

๑) การร่างกฎหมายเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้งบประมาณในการร่างเป็นจำนวนมาก เช่น ค่าใช้จ่ายในการถ่ายเอกสาร การจัดเวทีประชาพิจารณ์รับฟังความเห็น ดังนั้น จึงเห็นว่าควรมีหน่วยงานที่จัดสรรงบประมาณเพื่อการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย โดยอาจตั้งเป็นกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

๒) การกำหนดโทษจำคุกไว้ในร่างกฎหมายนี้ด้วยนั้น เป็นเรื่องที่เหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ หากมีการแสดงเอกสารที่เป็นเท็จก็มีโทษตามประมวลกฎหมายอาญาอยู่แล้ว และการปลอมแปลงเอกสารเพื่อเสนอกฎหมายก็ไม่ได้เป็นการรอนสิทธิบุคคลใด จึงไม่เป็นโทษทางอาญาแต่ประการใด

๓) การประกาศรายชื่อประชาชนผู้เสนอกฎหมาย เพื่อเปิดโอกาสให้คัดค้านโดยเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของรัฐสภานั้น อาจทำให้ประชาชนบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงช่องทางนี้ได้

๔) การระดมรายชื่อของประชาชนนั้น จะต้องมีฐานข้อมูลที่ถูกต้อง มีเครื่องมือและต้องอาศัยความเชี่ยวชาญ ควรเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเข้ามาสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการช่วยเหลือในเรื่องการระดมรายชื่อได้หรือไม่

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชน*

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๓ กำหนดในเรื่องการเข้าชื่อเสนอกฎหมายไว้โดยให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ และกฎหมายที่จะเสนอต้องเป็นกฎหมายที่มีหลักการตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

การให้อำนาจประชาชนร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายดังกล่าว เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายนอกจากจะอาศัยบทบัญญัติ มาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว ยังมีกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องในการกำหนดหลักเกณฑ์ขั้นตอนและวิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นการอนุโลมมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ เพราะเนื่องจากได้มีการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว และยังมีได้แก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน และยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอีก คือ ประกาศรัฐสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีปฏิบัติในการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายและหลักเกณฑ์การขอใช้สิทธิเข้าชื่อ นอกเขตและการตรวจสอบ พ.ศ. ๒๕๔๒

ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายจะต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๙๙ บุคคลผู้มีสมบัตินี้ต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทยแต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง หรือมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักรย่อมมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

---

* ที่มา : กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สืบค้นจากเว็บไซต์ของรัฐสภา <http://www.parliament.go.th>. วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๕.

มาตรา ๑๐๐ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

- (๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- (๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาล หรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
- (๔) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

ดังนั้น บุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๙๙ และไม่เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงถือเป็นบุคคล ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะมีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายได้

เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดร่วมลงชื่อในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยถูกต้องแล้ว จะถอนชื่อภายหลังมิได้

รูปแบบของร่างกฎหมายที่เสนอให้รัฐสภาพิจารณา

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๖๓ ได้บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดใน หมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยจะต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติ พร้อมสรุปลักษณะสำคัญของร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วย

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ขยายความรูปแบบของร่างกฎหมายที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายไว้ใน มาตรา ๕ ดังนี้

๑. ต้องมีบันทึกหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ และมีเหตุผลประกอบในการเสนอกฎหมาย
๒. มีบทบัญญัติแบ่งเป็นมาตราที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้ว่ามีความประสงค์จะตรากฎหมายในเรื่องใด
๓. มีหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

วิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดวิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายไว้ ๒ วิธี คือ

๑. การเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเองโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ยื่นเรื่องเสนอต่อประธานรัฐสภา
๒. การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไป ร้องขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเอง

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเอง โดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ยื่นเรื่องเสนอต่อประธานรัฐสภา มีวิธีการและขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. การริเริ่มเสนอกฎหมาย

(๑) ผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายจัดทำร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา ซึ่งต้องมีบันทึกสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วย โดยจะต้องจัดทำตามรูปแบบการเสนอกฎหมาย พร้อมทั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย โดยผู้ประสงค์ที่จะเข้าชื่อเสนอกฎหมายกรอกข้อความตามแบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อ ที่อยู่ ลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก.๑) พร้อมทั้งรวบรวมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายทุกคน

(๒) เมื่อมีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายครบหนึ่งหมื่นคนแล้ว ให้ผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายจัดทำบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย โดยแยกบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายออกเป็นจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ตามแบบแสดงบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก.๒)

(๓) ให้ผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายเป็นผู้แทนการเสนอกฎหมาย และกรอกข้อความตามแบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อที่อยู่ ลายมือชื่อผู้แทนการเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก.๓) ให้ครบถ้วน

(๔) ให้ผู้แทนการเสนอกฎหมายยื่นเรื่องเสนอต่อประธานรัฐสภา พร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา พร้อมเอกสารหลักฐานการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย คือแบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ ลายมือชื่อของผู้แทนการเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก. ๓) แบบแสดงบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก. ๒) และแบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ ลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก.๑) พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายทุกคน โดยนำมายื่นที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในวันและเวลาราชการ ทั้งนี้ ควรติดต่อประสานเพื่อขอกำหนดวันเวลาที่จะยื่นเสนอเพื่อเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องจะได้อำนวยความสะดวกให้

๒. การดำเนินการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

(๑) การรับมอบเอกสาร เมื่อผู้แทนการเสนอกฎหมายได้เตรียมเอกสารการเข้าชื่อเสนอกฎหมายไว้เพื่อเตรียมยื่นเสนอต่อประธานรัฐสภาแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะทำการตรวจสอบจำนวนเอกสารของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย พร้อมจัดทำหนังสือยืนยันจำนวนรายการของเอกสารที่รับมอบให้ผู้แทนการเสนอกฎหมาย ลงลายมือชื่อกำกับ และให้มีพยานลงลายมือชื่อเพื่อรับรองความถูกต้องของจำนวนเอกสารด้วย

(๒) การตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหลักฐาน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะทำการตรวจสอบในเบื้องต้นว่าเอกสารที่ผู้แทนการเสนอกฎหมาย ส่งมานั้น มีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายพร้อมเอกสารหลักฐานของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายว่ามีจำนวนครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ และผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ลงลายมือชื่อในแบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ ลายมือชื่อ ของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก.๑) และกรอกข้อมูลตามที่ระบุไว้ในแบบฟอร์มดังกล่าวให้ครบถ้วน พร้อมเอกสารประกอบการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย คือ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มี รูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย

หากปรากฏว่ามีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย ซึ่งมีเอกสารหลักฐานครบตามที่กฎหมายกำหนด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะดำเนินการจัดส่งบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไปเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ตรวจสอบว่าผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายดังกล่าวมีตัวตนอยู่หรือไม่ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่ หากมีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะแจ้งให้ผู้แทนการเสนอกฎหมายทราบเพื่อให้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติมให้ครบหนึ่งหมื่นคนภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากปรากฏว่ามีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายมีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนหนึ่งหมื่นคนขึ้นไป สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะจัดทำสรุปผลการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย โดยแยกเป็นบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายแต่ละจังหวัด อำเภอ ตำบล เพื่อเตรียมการปิดประกาศ โดยจัดส่งไปยังจังหวัดที่มีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเพื่อนำไปปิดประกาศ ดังนี้

- ศาลากลางจังหวัด
- ที่ว่าการอำเภอ
- สำนักงานเทศบาล
- ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล
- ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน
- เขตชุมชนหนาแน่น

การตรวจสอบหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

การตรวจสอบหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายมานั้นว่ามีหลักการเกี่ยวกับเรื่องที่บัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือไม่ ประธานรัฐสภาจะเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย

หากปรากฏว่ามีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายและเอกสารหลักฐานไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะแจ้งให้ผู้แทนการเสนอกฎหมายทราบ เพื่อให้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติมให้ครบหนึ่งหมื่นคน ภายในสามสิบวัน

นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาสามสิบวันแล้ว ผู้แทนการเสนอกฎหมายยังไม่ส่งรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายและเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบจำนวนหนึ่งหมื่นคน ประธานรัฐสภาจะสั่งจำหน่ายเรื่องดังกล่าวและแจ้งการจำหน่ายเรื่องให้ผู้แทนการเสนอกฎหมายทราบ

การคัดค้านรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย

เมื่อมีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายครบถ้วนถูกต้องแล้ว สำนักงานจะดำเนินการส่งบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไปปิดประกาศ เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย โดยผู้ที่มีรายชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยที่ตนมิได้มีความประสงค์จะเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วย สามารถยื่นคำร้องคัดค้านตามแบบ ข.ก.๔ ต่อผู้ที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้งให้เป็นผู้รับคำร้องคัดค้าน คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าการเขต เพื่อให้ทำการขีดฆ่าชื่อของตนออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ภายในยี่สิบวัน นับแต่วันปิดประกาศ หากพ้นกำหนดดังกล่าวให้ถือว่าไม่มีผู้คัดค้าน หากมีผู้คัดค้านการเข้าชื่อเสนอกฎหมายอันเป็นเหตุให้จำนวนรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายมีไม่ครบหนึ่งหมื่นคน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะแจ้งให้ผู้แทนการเสนอกฎหมายทราบ เพื่อให้ยื่นรายชื่อเพิ่มเติมภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากไม่มีการคัดค้านหรือมีการคัดค้าน แต่จำนวนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายมีจำนวนหนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ประธานรัฐสภาจะดำเนินการนำร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนร่วมกันเข้าชื่อเสนอเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาต่อไป

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยการจัดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยการจัดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไป ประสงค์จะขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายมีวิธีการและขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. การริเริ่มเสนอกฎหมาย

๑.๑ จัดทำร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา โดยจะต้องจัดทำตามรูปแบบการเสนอกฎหมายอันประกอบด้วยบันทึกหลักการและเหตุผลตัวร่างพระราชบัญญัติจะต้องแบ่งบทบัญญัติเป็นมาตราที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้ว่าจะมีความประสงค์จะตรากฎหมายในเรื่องใด ตลอดจนมีหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายพร้อมทั้งสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเสนอมาด้วย

๑.๒ จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ขอให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ช. ๒)

๑.๓ รวบรวมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุหรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ พร้อมทั้งสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ขอให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

๑.๔ ให้ยื่นคำขอ (แบบ ข.ช. ๑) พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๒. การดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปประสงค์จะขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๒.๑ ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร

๒.๒ หากเห็นว่าเอกสารทั้งหมดถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดก็จะแจ้งให้ตัวแทนผู้ยื่นคำขอทราบและส่งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ยื่นคำขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายไปให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีรายชื่อผู้ยื่นคำขอตั้งกล่าวอยู่ในทะเบียนบ้านเพื่อปิดประกาศตามสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้

- ศาลากลางจังหวัด
- ที่ว่าการอำเภอ
- สำนักงานเทศบาล
- ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล
- ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน
- เขตชุมชนหนาแน่น เมื่อผู้มีชื่ออยู่ในรายชื่อที่ปิดประกาศแต่ไม่ได้ร่วม

ลงชื่อด้วยให้ยื่นหนังสือคัดค้านต่อผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำจังหวัดนั้นภายในยี่สิบวันนับแต่วันปิดประกาศ

หากมีผู้คัดค้านว่ามีได้ร่วมลงชื่อด้วยผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีการคัดค้านจะดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงหากข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้คัดค้านมิได้ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายจริงก็จะดำเนินการขีดฆ่าชื่อนั้นออกจากบัญชีรายชื่อ แต่ถ้าข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้คัดค้านเป็นผู้ขอให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะสั่งจำหน่ายหนังสือคัดค้านนั้นและแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบ

๒.๓ ถ้าปรากฏว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่แจ้งความประสงค์ยื่นคำร้องขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดการให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยคนเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งจะแจ้งให้ตัวแทนผู้ยื่นคำขอทราบโดยเร็ว และเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้มีคำสั่งจำหน่ายเรื่อง

๒.๔ ถ้าปรากฏว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่แจ้งความประสงค์ยื่นคำร้องขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดการให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายมีจำนวนหนึ่งร้อยคนขึ้นไปคณะกรรมการการเลือกตั้งจะดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประกาศกำหนดเวลาเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ซึ่งจะต้องมีระยะเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะจัดส่งประกาศดังกล่าวพร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

๒.๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะกำหนดสถานที่ลงชื่อสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมาย โดยจะปิดประกาศกำหนดระยะเวลาการเข้าชื่อเสนอกฎหมายและประกาศกำหนดสถานที่ลงชื่อ ณ ศาลากลางจังหวัดที่ว่าการอำเภอ

สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านและเขตชุมชนหนาแน่น พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

๒.๖ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้มาแสดงตนต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พร้อมแสดงบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะตรวจสอบหลักฐานกับทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

หากปรากฏว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ผู้นั้นกรอกข้อความและลงชื่อในแบบคำขอเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

หากปรากฏว่าผู้นั้นไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะแจ้งให้ผู้นั้นทราบทันที

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามถิ่นที่อยู่

การขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามถิ่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดตามทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

๑. ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่นอกเขตจังหวัดและประสงค์จะร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายมาแสดงตนต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ตนมีถิ่นที่อยู่ พร้อมทั้งแสดงบัตรประจำตัวประชาชนบัตรประจำตัวที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และลงชื่อตามแบบ ข.ช.๑๐ โดยจะต้องดำเนินการก่อนวันสุดท้ายของระยะเวลาเข้าชื่อเสนอกฎหมายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไม่น้อยกว่าสิบวัน

๒. ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายมีถิ่นที่อยู่ จะแจ้งไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผู้เข้าชื่ออ้างว่ามีชื่ออยู่ในทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตจังหวัดเพื่อตรวจสอบว่า ผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งจริงหรือไม่

หากผลการตรวจสอบถูกต้อง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายมีถิ่นที่อยู่ ก็จะเป็นที่กผลการตรวจสอบในช่องหมายเหตุตาม แบบ ข.ช. ๑๐ ว่า “ถูกต้อง” และลงลายมือชื่อกำกับไว้ในช่อง “หมายเหตุ”

หากผลการตรวจสอบไม่ถูกต้องก็จะขีดฆ่าชื่อผู้เข้าชื่อและบันทึกผลการตรวจสอบในช่องหมายเหตุตามแบบ ข.ช.๑๐ ว่า “ไม่ถูกต้อง” และลงลายมือชื่อกำกับไว้ในช่อง “หมายเหตุ”

การเสนอกฎหมายต่อรัฐสภา

๑. เมื่อครบกำหนดระยะเวลาเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะรวบรวมเอกสารเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในยี่สิบวัน

๒. กรณีที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไม่ครบหนึ่งหมื่นคน ประธานกรรมการการเลือกตั้งจะรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบเพื่อให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่องและเลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้งจะแจ้งให้ตัวแทนผู้ยื่นคำขอทราบและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

๓. กรณีที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายครบหนึ่งหมื่นคน ประธานกรรมการการเลือกตั้งจะรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องส่งไปยังประธานรัฐสภาเพื่อดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป และเลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้งจะแจ้งผลการดำเนินงานให้ตัวแทนผู้ยื่นคำขอทราบ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบด้วย

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติของรัฐสภา

เมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรได้อนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนร่วมกันเข้าชื่อเสนอแล้ว ในการพิจารณาตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดว่า การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้กระทำเป็น ๓ วาระ ตามลำดับ ในวาระที่หนึ่งเป็นขั้นรับหลักการ ในวาระที่สองขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ในวาระที่สามเป็นการให้ความเห็นชอบ และเมื่อสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว จะเสนอวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป ซึ่งวุฒิสภาก็จะพิจารณาเป็นสามวาระเช่นเดียวกัน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๓ วรรคสี่ ได้บัญญัติไว้ดังนี้

“ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติ และคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นจะต้องประกอบด้วยผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดด้วย”

จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนร่วมกันเข้าชื่อเสนอ จะต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติในที่ประชุมสภาและหากสภาผู้แทนราษฎรมีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาจะต้องให้ตัวแทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามร่วมเป็นกรรมการด้วย

การเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของประชาชน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙๑ ได้กำหนดว่าการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐจะเสนอมิได้

(๒) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

(๔) การพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมด้วย

การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

(๕) เมื่อการพิจารณาในวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

(๗) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กำหนดแล้ว ให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายและให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๐ และมาตรา ๑๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

จะเห็นได้ว่า การพิจารณา การออกเสียงลงคะแนน ในเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ จะต้องให้เป็นไปตามบทบัญญัติที่กำหนดไว้ ส่วนวิธีการตรวจสอบรายชื่อ การปิดประกาศ การบรรจุระเบียบวาระ จะนำวิธีการในกระบวนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายมาปรับใช้โดยอนุโลม

การเสนอชื่อกฎหมายในต่างประเทศ*

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายเริ่มขึ้นโดยประเทศตะวันตก จึงน่าสนใจที่จะศึกษาตัวอย่างของประเทศอื่นเพื่อให้เห็นหลักการทั่วไป

กรณีตัวอย่างที่น่าสนใจ เช่น สวิตเซอร์แลนด์ที่กำหนดให้รวบรวมรายชื่อห้าหมื่นชื่อเพื่อเสนอกฎหมาย ทั้งที่สวิตเซอร์แลนด์มีประชากร ๗.๗ ล้านคน ซึ่งน้อยกว่าประเทศไทยมาก และยังกำหนดเวลาในการรวบรวมรายชื่อแค่หนึ่งร้อยวัน กรณีการแก้ไขรัฐธรรมนูญต้องใช้หนึ่งแสนชื่อและให้เวลาสิบแปดเดือน โดยต้องอาศัยผู้ริเริ่มเจ็ดคน

กรณีสหภาพยุโรป การเสนอกฎหมายต้องใช้รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งหนึ่งล้านคนจากหนึ่งในสี่ของประเทศสมาชิก และให้ระยะเวลาในการรวบรวมรายชื่อหนึ่งปี โดยต้องอาศัยผู้ริเริ่มเจ็ดคนจากเจ็ดประเทศด้วย

สำหรับที่สหรัฐอเมริกา การเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะมีรายละเอียดวิธีการที่แตกต่างกันตามกฎหมายของแต่ละมลรัฐ ซึ่งการจะเสนอกฎหมายได้ต้องใช้จำนวนรายชื่ออยู่ระหว่างร้อยละสามถึงร้อยละสิบห้าของจำนวนผู้ไปออกเสียงเลือกตั้งครั้งล่าสุด โดยแตกต่างกันไปตามแต่ละมลรัฐ

โดยภาพรวมแล้ว ในต่างประเทศมีหลักต่างๆ ที่ประเทศไทยไม่ได้ใช้ นอกจากเรื่องจำนวนประชาชนที่คำนวณจากอัตราต่าง ๆ แล้ว ยังมีเรื่องผู้ริเริ่มเสนอกฎหมาย และกำหนดระยะเวลาการระดมรายชื่อ ดังตารางต่อไปนี้

ประเด็นศึกษา	สวิตเซอร์แลนด์	สหภาพยุโรป	สหรัฐอเมริกา
คุณสมบัติของผู้ร่วมลงชื่อ	ประชาชนอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ไม่เป็นผู้ถูกตัดสิทธิทางการเมือง	พลเมืองของสหภาพยุโรปที่มีสิทธิเลือกตั้ง	ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
จำนวนรายชื่อและระยะเวลารวบรวมรายชื่อ	แก้รัฐธรรมนูญ : ๑๐๐,๐๐๐ ชื่อ ภายในเวลา ๑๘ เดือน เสนอกฎหมาย : ๕๐,๐๐๐ ชื่อ ภายใน เวลา ๑๐๐ วัน	๑,๐๐๐,๐๐๐ คน จาก ๑ ใน ๔ ของประเทศในสหภาพยุโรป ภายในเวลา ๑ ปี	ประชาชนร้อยละ ๓ ถึง ๑๕ ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดที่ไปออกเสียงครั้งล่าสุด

* ที่มา : นายวิระ หวังสัจจะโชค ผู้จัดทำวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕.

ประเด็น ศึกษา	สวิตเซอร์แลนด์	สหภาพยุโรป	สหรัฐอเมริกา
ผู้ริเริ่ม	๗ คน	๗ คน จาก ๗ ประเทศ สมาชิก	-
การลง ประชามติ	ให้มีการลงประชามติในระดับ ท้องถิ่น มลรัฐ หรือทั้งประเทศ หากทำประชามติทั้งประเทศ ต้องได้รับเสียงข้างมากสอง ระดับ	คณะกรรมการยุโรปต้อง พิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๓ เดือน แต่ไม่มีการลง ประชามติระดับสหภาพ ยุโรป	เสนอต่อเจ้าหน้าที่ของ มลรัฐ เพื่อเข้าสู่การลง ประชามติในการเลือกตั้ง ครั้งต่อไป
การเสนอ กฎหมายระดับ ท้องถิ่น	ประชาชนสามารถริเริ่มกฎหมาย ในระดับท้องถิ่นได้	-	ประชาชนสามารถริเริ่ม กฎหมายในระดับท้องถิ่น ได้

สรุปการประชุมรับฟังความคิดเห็น เรื่อง การสนับสนุนการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย*

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นให้ประชาชนพิจารณา ร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการให้คำปรึกษาและสนับสนุนในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ยกร่างระเบียบดังกล่าวขึ้น

เนื่องจากขณะนี้ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... อยู่ระหว่างการพิจารณาของรัฐสภา โดยมีประเด็นหนึ่งในร่างกฎหมายกำหนดไว้ว่าให้ประชาชนที่ต้องการผลักดันกฎหมายสามารถขอความช่วยเหลือหรือรับการสนับสนุนจากคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ จึงเป็นเหตุให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายทำร่างระเบียบหลักเกณฑ์การให้คำปรึกษาและสนับสนุนการร่างกฎหมายขึ้น เพื่อเตรียมรับหากกฎหมายผ่านการพิจารณาจะได้มีระเบียบวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมไว้รองรับ

ในระเบียบฉบับนี้ ได้วางหลักการเกี่ยวกับวิธีการที่ประชาชนจะขอคำปรึกษาหรือขอรับการสนับสนุนจากคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายไว้หลายประเด็นที่น่าสนใจ เช่น แยกการขอความช่วยเหลือเป็นสองระดับคือ ขอคำปรึกษา และขอรับการสนับสนุน ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายกำหนดไว้ในร่างระเบียบว่า ให้การขอรับการสนับสนุนต้องขอโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนผู้เสนอกฎหมาย ต้องมีตัวแทน ๒-๕ คน กำหนดเงื่อนไขการยุติการสนับสนุนกรณีที่เห็นว่าสนับสนุนมาพอสมควรแล้ว และกำหนดกรอบวิธีการสนับสนุนอยู่ที่การให้คำแนะนำและการจัดหาวิทยากร

สรุปประเด็นความคิดเห็นจากการประชุมได้ ดังนี้

๑. การใช้รายชื่อ ๑,๐๐๐ ชื่อเพื่อขอรับการสนับสนุนนั้น มากเกินไป

“ข้อ ๙ ผู้มีสิทธิขอให้สนับสนุนการร่างกฎหมาย

ให้สำนักงานสนับสนุนการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เมื่อมีประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนประชาชนที่มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายยื่นคำขอต่อสำนักงาน ....”

นายวิโชคศักดิ์ รัตนรงค์ไพรี สมาคมสมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านแห่งประเทศไทย ผู้ผลักดันร่างพระราชบัญญัติการประมงและร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง ฉบับประชาชน กล่าวว่า การกำหนดให้คนหนึ่งพันชื่อเข้าชื่อกันเพื่อขอให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายสนับสนุน นั้น เป็นจำนวนที่มากเกินไป เพราะหากใครที่สามารถหารายชื่อได้หนึ่งพันชื่อคงมีความรู้ความเข้าใจพอสมควรแล้ว ไม่ต้องการการสนับสนุนจากคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายอีก

---

* ที่มา : การประชุมรับฟังความคิดเห็น เรื่อง การสนับสนุนการเข้าชื่อกฎหมาย จัดโดย คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕.

นายวีรวิทย์ เยียรชัยนันท์ ประธานมูลนิธิเพื่อคนมีปัญหาลิทธิและสถานะบุคคล ผู้ผลักดันร่างพระราชบัญญัติผู้ลี้ภัย กล่าวว่า ไม่ควรจำกัดว่าคนที่จะมาขอคำปรึกษาต้องมีจำนวนหนึ่งในสิบ หรือหนึ่งพันคน โดยยกตัวอย่างว่า เมื่อต้องเริ่มผลักดันร่างพระราชบัญญัติผู้ลี้ภัยก็เริ่มต้นจากคนเพียงไม่กี่คน ซึ่งกว่าจะได้พันคนก็ต้องใช้เวลาพอสมควร

ดร.ภูมิ มุลศิลป์ ผู้ผลักดันร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ฉบับมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ กล่าวว่า ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดจำนวนผู้ขอรับการสนับสนุนจำนวนหนึ่งในสิบของผู้เสนอกฎหมาย เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายการเข้าชื่อเสนอกฎหมายฉบับเดิมที่กำหนดให้มีผู้เริ่มในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพียงหนึ่งร้อยคน ร้องขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งช่วยประชาชนในการล่าชื่อได้ ซึ่งหากต้องการช่วยเหลือภาคประชาชน ควรจะกำหนดจำนวนประชาชนน้อยกว่า ๑๐๐ คน เพราะการขอรับการสนับสนุนเป็นเพียงการมาขอความช่วยเหลือเบื้องต้นเท่านั้น

๒. เสนอให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเข้ามาช่วยประชาชนจัดเวที-ทำงานวิชาการ

นายวิโชคศักดิ์ ธรรงค์ไพรี กล่าวว่า การเริ่มต้นสร้างกฎหมายประชาชน หลังจากมีองค์ความรู้ที่จะนำมาเสนอเป็นกฎหมายแล้ว ต้องมีคณะทำงานซึ่งมีทั้งคนที่มีความรู้กฎหมาย คนที่ได้รับผลจากกฎหมายโดยตรง นักวิชาการ และเมื่อเริ่มต้นการระดมชื่อ ต้องมีร่างกฎหมายให้ประชาชนได้อ่าน มิใช่เพียงแค่อ่านสาระสำคัญของกฎหมายเพียงอย่างเดียว

นอกจากนี้แล้ว ยังต้องมีกฎหมายฉบับย่อ ฉบับการ์ตูน เพื่อช่วยอธิบายหลักการและเหตุผลด้วย สิ่งที่ยากในการดำเนินงานคือ การทำความเข้าใจกับประชาชน เวลารณรงค์นั้นต้องพูดกว่าร้อยเวที พูดเหมือนๆ เดิมให้คนฟังคราวละ ๓๐-๔๐ คน จึงต้องการสนับสนุนด้านวิทยากรให้ไปร่วมชี้แจงกฎหมาย และต้องการให้มีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายไปช่วยจัดเวที และให้ความรู้เกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วย

นายสุมิตรชัย หัตถสาร เลขาธิการกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน (กป.อพช.) ภาคเหนือ กล่าวว่า ประชาชนคาดหวังอยากให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เป็นเจ้าภาพพร้อมเคลื่อนไหวให้ข้อเสนอต่าง ๆ กลายเป็นกฎหมาย และอยากให้สนับสนุนงานวิจัยที่เป็นงานภายใต้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ซึ่งมีฐานะ มีความชอบธรรม และเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายอยู่แล้ว

สำหรับกฎหมายที่ร่างเสร็จแล้วและประชาชนกำลังผลักดันกันอยู่ อาจจัดให้มีเวทีรับฟังความคิดเห็น ถ้าประชาชนจัดเองก็ขอให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเข้าไปร่วม หรือไปจัดเวทีร่วมกัน จะทำให้กฎหมายนี้มีความชอบธรรมมากขึ้น

นางสาววิไลวรรณ แซ่เตีย คณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย ผู้ผลักดันร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม ฉบับบูรณาการแรงงาน กล่าวว่า จากประสบการณ์ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม เห็นว่าปัญหาในการร่างกฎหมายคือ ไม่รู้ว่าจะเขียนถ้อยคำในกฎหมายอย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมาก จึงต้องการให้มือนักกฎหมายมาให้คำแนะนำ

เห็นว่าคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายควรสนับสนุนการจัดเวทีเพื่อแนะนำขั้นตอนการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย และเป็นไปได้หรือไม่ที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจะสนับสนุนงบประมาณค่าเอกสารสำหรับการเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วย

๓. เสนอให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายร่างกฎหมายให้ประชาชน ไม่ใช่แค่เพียงให้คำแนะนำ

“ข้อ ๑๓ วิธีการสนับสนุนในการร่างกฎหมาย

- (๑) แนะนำวิธีการร่างกฎหมาย
- (๒) เข้าร่วมดำเนินการในการจัดทำร่างกฎหมาย
- (๓) จัดหาวิทยากรให้คำแนะนำหรือเข้าร่วมในการจัดทำร่างกฎหมาย
- (๔) รับมอบหรือเข้าร่วมในการชี้แจงกฎหมาย”

นายยิ่งชีพ อัชฌานนท์ โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw) กล่าวว่า ระเบียบนี้กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายให้สนับสนุนเพียงแค่การแนะนำวิธีร่างกฎหมาย เข้าร่วม และจัดหาวิทยากรเท่านั้น แต่ยังมีกลุ่มคนเล็กๆ มากมายที่อยากเสนอความคิดออกมาให้เป็นกฎหมาย แต่ไม่รู้ว่าจะร่างกฎหมายอย่างไร จึงเสนอว่า คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายน่าจะสนับสนุนในระดับที่มากกว่าการให้คำแนะนำ โดยการเข้ามายกร่างกฎหมายให้ประชาชนที่ต้องการเลย

นายทองคำ แก้วพรม สมาคมแพทย์แผนไทยแห่งประเทศไทย ผู้ผลักดันร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพแพทย์แผนไทย และร่างพระราชบัญญัติสมุนไพรแห่งชาติ กล่าวว่า คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายไม่ควรมีหน้าที่เพียงแค่ให้คำแนะนำอย่างเดียว น่าจะเป็นหน่วยงานที่สามารถยกร่างให้ประชาชนได้เลย โดยยกร่างให้แล้วจึงให้ประชาชนพิจารณาว่าตรงตามความต้องการหรือไม่

๔. คัดค้านประเด็นการยุติการสนับสนุนการร่างกฎหมาย

“ข้อ ๑๔ การยุติการสนับสนุนในการร่างกฎหมาย

ให้สำนักงาน หรือ กรรมการที่ได้รับมอบหมาย ยุติการสนับสนุนในการร่างกฎหมายเมื่อปรากฏเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (๑) ไม่สามารถติดต่อตัวแทนผู้ขอ
- (๒) ตัวแทนผู้ขอไม่มาพบตามกำหนดนัด หรือ
- (๓) สำนักงานเห็นว่าได้ให้การสนับสนุนมาพอสมควรแล้ว หรือไม่มีความจำเป็นที่จะสนับสนุนต่อไป”

นายวิโชคศักดิ์ ธรรงค์ไพรี กล่าวว่า ในร่างระเบียบนี้ให้อำนาจกับสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายในการยุติเรื่องการให้คำปรึกษาได้เอง การกำหนดเช่นนี้ถือเป็นการให้อำนาจสำนักงานมากกว่าคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เห็นว่าควรแก้ไขเรื่องดังกล่าว

นายธนู แบนเนียน องค์กรความร่วมมือเพื่อการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ อันดามัน กล่าวว่า การให้อำนาจยุติการให้คำปรึกษาเพียงเพราะไม่สามารถติดต่อตัวแทนได้นั้นเร็วเกินไป

หากติดต่อตัวแทนไม่ได้สำนักงานก็น่าจะใช้วิธีการลงพื้นที่ไปตรวจสอบด้วยว่าปัญหานั้น ๆ ยังมีอยู่หรือไม่

๕. เสนอให้มีกรอบเวลาทำงานของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายด้วย

“ข้อ ๙ ผู้มีสิทธิขอให้สนับสนุนในการร่างกฎหมาย

ให้สำนักงานสนับสนุนการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เมื่อมีประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนประชาชนที่มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายยื่นคำขอต่อสำนักงาน

คำขอรับการสนับสนุนจะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับประชาชนที่ยื่นคำขอทุกราย และระบุว่าแต่งตั้งผู้ใดเป็นตัวแทนพร้อมรายละเอียดที่สามารถติดต่อตัวแทนได้

แบบคำขอ เอกสารประกอบคำขอ และวิธีการตรวจสอบความถูกต้องของคำขอให้ เป็นไปตามที่สำนักงานกำหนด”

ดร.ภูมิ มูลศิลป์ กล่าวว่า ต้องการเห็นแบบคำขอและเอกสารประกอบคำขอว่า คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายต้องการข้อมูลอะไรบ้าง และอยากรู้ว่าคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีกรอบระยะเวลาพิจารณาเท่าไร จะสนับสนุนเรื่องใดได้หรือไม่บ้าง เช่นเดียวกับที่ นายวีรวิทย์ เขียรชัยนันท์ เสนอว่า ระเบียบควรกำหนดระยะเวลาไว้ว่าสำนักงานมีหน้าที่ต้องตอบผู้ขอรับการสนับสนุนภายในเวลาเท่าไร หากกำหนดเพียงคำว่า “โดยเร็ว” ถือว่ายังไม่มีกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน

นายศรีสุวรรณ จรรยา สมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อน กล่าวว่า เมื่อประชาชนมาขอคำปรึกษาแล้วก็ควรต้องมีกรอบให้ชัดเจนว่าจะได้อะไรกลับไปเมื่อไร เช่น จะต้องได้คำตอบภายใน ๑๕ วัน การกำหนดแบบนี้เพื่อให้สำนักงานทำงานแบบตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา และสำนักงานไม่ควรมีข้อกำหนดเรื่องการยุติการให้คำปรึกษา

ข่าวจากสื่อมวลชน บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

“การเสนอกฎหมายของประชาชนมันก็เหมือนเล่นลิเก” *

บุญยืน ศิริธรรม ตัวแทนเครือข่ายผู้บริโภค กล่าวขึ้นในฐานะประชาชนคนหนึ่งที่ผลักดันให้มีการแก้ไขกฎหมายหลาย ๆ ฉบับด้วยการเข้าชื่อหนึ่งหมื่นชื่อ หลังผ่านประสบการณ์มากกว่า ๑๐ ปี บทเรียนที่สรุปได้คือ รัฐธรรมนูญก็เพียงเขียนบทให้ประชาชนมาเล่นลิเกเท่านั้น

“ประชาชนเสนอชื่อกฎหมายได้ แต่ก็มีสิทธิ์แค่เสนอ ไม่สามารถผลักดันให้ถึงที่สุดให้สิทธิ์มาแต่ไม่ตลอดสาย” บุญยืนกล่าว

การเข้าชื่อเสนอกฎหมายประชาชนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นครั้งแรกจากรัฐธรรมนูญพ.ศ. ๒๕๔๐ และกฎหมายลูกอย่างพระราชบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกำหนดว่าประชาชนห้าหมื่นชื่อร่วมกันเสนอกฎหมายได้โดยกรอกแบบฟอร์มพร้อมแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน แต่ก็พบว่า กลไกดังกล่าวเป็นเรื่องยากเกินไปสำหรับประชาชนธรรมดาที่จะระดมชื่อให้ครบห้าหมื่นชื่อได้ ความพยายามแต่ละครั้งต้องสิ้นเปลืองเวลาและทรัพยากรไปกับการรวบรวมสำเนาทะเบียนบ้านที่คนส่วนใหญ่ไม่ได้พกติดตัว ต่อมารัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จึงเปลี่ยนให้การเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนลดเหลือเพียงหนึ่งหมื่นรายชื่อเท่านั้น

แต่อย่างไรก็ดี มาจนวันนี้ ก็ยัง “ไม่มี” กฎหมายประชาชนสักฉบับเดียวที่ผลักดันสภาได้สำเร็จและประกาศใช้ล่าสุด

บุญยืนกล่าวว่า ที่ผ่านมา แม้ภาคประชาชนจะแข่งขันในการจัดทำเอกสาร จัดเวทีสื่อสารแล้วชวนคนมาร่วมลงชื่อในกฎหมาย แต่ต่อให้ภาคประชาชนเพียรพยายามเพียงใด ก็ยังเต็มไปด้วยอุปสรรค เช่น หากกฎหมายฉบับใดที่เกี่ยวข้องกับการเงินก็ติดเงื่อนไขว่าต้องให้นายกรัฐมนตรีลงนามรับรอง เมื่อเข้าไปอยู่ในรัฐสภาแล้วก็ไม่รู้ว่เมื่อไรวิปของสภาก็จะหยิบกฎหมายขึ้นมาพิจารณา แถมบางครั้งรัฐสภาก็อาจตีความว่าร่างกฎหมายที่ประชาชนเสนอไม่เข้าข่ายเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนและแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

นั่นคือ ขั้นตอนต่างๆ ยังขึ้นกับดุลพินิจ ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับความกระตือรือร้นของประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมในการผลักดันกฎหมาย

---

* ที่มา: สืบค้นออนไลน์ จากเว็บไซต์ของโครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน ได้จาก <http://ilaw.or.th>. เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕.

หาแนวทางใหม่ เสนอกฎหมายแบบไม่ต้องผ่านสภา*

รศ.สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์ ผู้จัดทำทวีเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... กล่าวว่า หลายครั้งกฎหมายที่ยากให้ออก แต่ตัวแทนของประชาชนในรัฐสภาก็ไม่ยอมออกสักที หรือบางครั้งออกมาก็ไม่ตรงใจ จึงเป็นที่มาของการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อดึงอำนาจนิติบัญญัติกลับมาที่มีของประชาชนได้บ้างในบางกรณี

เนื่องจากที่ผ่านมาการเสนอกฎหมายของประชาชนติดปัญหาที่ขั้นตอนของรัฐสภา เมื่อศึกษาหาแนวทางของต่างประเทศว่า มีแนวทางใดบ้างที่จะสามารถเสนอกฎหมายได้โดยไม่ต้องผ่านรัฐสภา ก็พบว่า มีกรณีเช่น สหรัฐอเมริกาที่ใช้วิธีลงประชามติโดยแนบกฎหมายไปพร้อมกับวันที่มีการเลือกตั้ง รวมทั้งใช้จำนวนรายชื่อให้มากขึ้นด้วย

รศ.สิริพรรณ เสนอว่า น่าจะมีแนวทางการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเป็นสองแนวทาง คือ **แนวทางที่หนึ่ง** ใช้รายชื่อหนึ่งหมื่นรายชื่อแบบในปัจจุบัน โดยให้กฎหมายถูกพิจารณาโดยรัฐสภา

แนวทางที่สอง คือ การใช้รายชื่อสองแสนชื่อแล้วทำประชามติรับหรือไม่รับกฎหมายพร้อมกับการเลือกตั้งครั้งถัดไป ซึ่งเชื่อว่าจะสร้างการมีส่วนร่วมได้มากกว่า

ด้านดร.ภูมิ มุลศิลป์ ตัวแทนผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ฉบับ มสช. เห็นว่า ยังไม่แน่ใจในข้อเสนอแบบประชามติ เพราะในประเทศสวีเดนแลนด์เคยมีกรณีที่ประชาชนเสนอให้สร้างสุเหร่าในชุมชน แต่เมื่อลงประชามติแล้วไม่ผ่าน เพราะคนส่วนใหญ่นับถือคริสต์ การลงประชามติจึงอาจเอื้อประโยชน์ให้เฉพาะฝ่ายที่มีฐานเสียงมากกว่า หรืออาจเกิดกรณีพวกมากลากไปได้

ปัทมา สุกกำปัง นักวิจัยโครงการศึกษาเพื่อยกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... เห็นว่า ยังมีปัญหาต้องคิด เพราะกฎหมายบางฉบับมีผลกระทบกับประชาชนทั้งประเทศ แต่บางฉบับเช่น กฎหมายจัดตั้งจังหวัด อาจจะมีผลกระทบแค่บางพื้นที่ แต่หากบางประเด็นที่ขัดแย้งจนหาข้อสรุปไม่ได้เช่น เรื่อง ผู้เสียหายจากบริการสาธารณสุข ก็เห็นด้วยที่จะทำประชามติโดยให้คนที่ศึกษาข้อมูลจนเข้าใจแล้วมาออกเสียงได้

ดร. ลัดดาวัลย์ ตันติวิทยาพิทักษ์ รองประธานสภาพัฒนาการเมือง เสนอว่า อาจจะมีวิธีการให้ใช้ชื่อประชาชนสองล้านชื่อ แล้วไม่ต้องทำประชามติ ให้กฎหมายผ่านเลย เพราะจะประมาณเท่ากับ ส.ส. หกสิบคน ถือว่าเป็นหนึ่งในสี่ของสภา เป็นประชาธิปไตยทางตรง เพราะการทำประชามติทั้งประเทศต้องใช้การทำความเข้าใจซึ่งกระทำได้ยาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ริเริ่มว่าจะเลือกทางเข้าชื่อเสนอกฎหมายแบบใด

---

* ที่มา: สืบค้นออนไลน์ จากเว็บไซต์ของโครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน ได้จาก <http://ilaw.or.th> เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕.

การเสนอกฎหมายโดยประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
(จำนวน ๓๗ ฉบับ) *

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
๑	ร่างพระราชบัญญัติ สภาตำบลและ องค์การบริหารส่วน ตำบล (ฉบับที่..) พ.ศ.	วันพุธที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑	นางสุธีรา วิจิตรานนท์ กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๔๐,๕๔๒ คน เป็นผู้เสนอ	แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๕ ของพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ บริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๒ เพื่อกำหนด สัดส่วนหญิงและชายของสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลโดยกำหนดให้ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละสองคนเป็นหญิงหนึ่งคนและชายหนึ่ง คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละ หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น และในกรณี ที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน ให้ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ประกอบด้วยสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน เป็นหญิงสาม คนและชายสามคนและในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วน ตำบลใดมีเพียงสองหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วน ตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลจำนวนหมู่บ้านละสามคน เป็นเพศใดเพศหนึ่งไม่ เกินสองคน	- ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๑ - มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ - ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้ พิจารณาต่อไปตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญฯ และที่ ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วัน จันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบ - ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ เป็น เรื่องด่วน เพื่อรอการพิจารณาในวาระที่ ๑ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
๒	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่..) พุทธศักราช	วันพฤหัสบดี ที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑	นายหวง โตจิราการ กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๗๑,๕๔๓ คน เป็นผู้เสนอ	แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยกำหนดให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ และให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หมวด ๔ หน้าที่ของชนชาวไทย หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ หมวด ๖ รัฐสภา หมวด ๗ คณะรัฐมนตรี หมวด ๘ ศาล หมวด ๙ การปกครองส่วนท้องถิ่น หมวด ๑๐ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หมวด ๑๑ การตรวจเงินแผ่นดิน หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และบทเฉพาะกาลในบางมาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาใช้บังคับแทน	<ul style="list-style-type: none"> - ประธานรัฐสภานุญาตบรรจกระเบียบวาระการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันอังคารที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๑ - รัฐสภาได้พิจารณาเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และมีมติไม่รับหลักการ มีผลให้ร่างฯ ฉบับนี้เป็นอันตกไป
๓	ร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพแพทย์แผนไทย พ.ศ.	วันอังคาร ที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑	นายอร่าม อามระดิษ และนายณัฐภูมิภัทร์ นิชาเกียรติธนา กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๒๒๗ คน เป็นผู้เสนอ	ให้มีสภาแพทย์แผนไทย โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการประกอบวิชาชีพแพทย์แผนไทย ควบคุมมาตรฐานการให้บริการและควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์แผนไทย ให้คำแนะนำแก่ประชาชน องค์กรอื่นหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับงานแพทย์แผนไทยและการสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่ในการรับขึ้นทะเบียน และออกใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพ กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาแพทย์แผนไทย โดยมีคณะกรรมการสภาแพทย์แผนไทย ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของสมาชิก	<ul style="list-style-type: none"> - ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจกระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๑ - สภาผู้แทนราษฎร รับหลักการ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๑ - ขณะมีการพิจารณาในวาระที่ ๒ ของสภาผู้แทนราษฎร มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๑ - ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
				และเป็นโดยตำแหน่ง ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ สภาแพทย์แผนไทย ทั้งนี้ ที่มาของรายได้ส่วนหนึ่งมาจาก เงินอุดหนุนจากงบประมาณของรัฐ	<p>พิจารณาต่อไปตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญฯ และที่ ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วัน จันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจกระเบียบวาระ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ - ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ มี มติตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นใหม่ จำนวน ๔๘ คน (มี ผู้แทนของประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการ จำนวน ๑๖ คน) เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว - ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจกระเบียบวาระ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๓๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว เพื่อ พิจารณาวาระที่ ๒ - ๓ ของสภาผู้แทนราษฎร - สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบ ในปีที่ ๒ ครั้งที่ ๒ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๕ และส่งไป ให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป เมื่อวันที่ ๑๕ ส.ค. ๕๕ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
๔	ร่างพระราชบัญญัติ สถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ.	วันพุธที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑	นายสมศักดิ์ ไพศาลสังขธรรม กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๑๓,๗๑๔ คน เป็นผู้เสนอ	ให้มีสถาบันกำนันผู้ใหญ่บ้านแห่งชาติขึ้น มีฐานะเป็น หน่วยงานในกำกับของกระทรวงมหาดไทย มี คณะกรรมการสถาบันกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดแนวทางการ พัฒนาหรือปรับปรุงประสิทธิภาพ กำหนดอำนาจหน้าที่ ภารกิจของผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย ให้แก่ราษฎร และกำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับความ อาญา ให้มีสถานที่ทำการของผู้ใหญ่บ้านในแต่ละ หมู่บ้าน และกำหนดให้ได้รับเงินค่าตอบแทน ค่าเล่าเรียนบุตร เงินบำเหน็จตามระเบียบวิธีการและ เงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด	- ประธานรัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มี หลักการเป็นไปตามหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาว ไทย - ประธานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติ ฉบับนี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน - นายกรัฐมนตรีพิจารณาไม่ให้คำรับรอง เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๔ - มีผลให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นอันตกไป
๕	ร่างพระราชบัญญัติ โรงเรียนเอกชน (ฉบับที่..) พ.ศ.	วันพฤหัสบดี ที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑	นายยีนยง จิรัฐติกาล กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๑๑,๕๗๗ คน เป็นผู้เสนอ	แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการ ครู และ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากพระราชบัญญัติโรงเรียน เอกชน พ.ศ. ๒๕๕๐ มีเนื้อหาจำกัดสิทธิบางประการของ ผู้ประกอบการ ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาความเดือดร้อนและความไม่เป็น ธรรมดังกล่าว จึงแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติโดยให้โรงเรียน เอกชนได้รับความคุ้มครองและสนับสนุนส่งเสริมด้าน ต่างๆ จากรัฐ เช่น การจัดเก็บภาษีอากร การจัดการ	- ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๔ - สภาผู้แทนราษฎร รับหลักการ (รวมการพิจารณากับร่าง พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ซึ่ง เสนอโดย ๑. คณะรัฐมนตรี ๒. นายนิยม วรปัญญา กับ คณะ ๓. นางสาวอรุณี ชำนาญยา กับคณะ ๔. นายนพคุณ รัฐไพฑูรย์ กับคณะ และ ๕. นายวิรัตน์ กัลยาศิริ กับคณะ) และตั้งคณะกรรมการวิสามัญ

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
				<p>เงินกองทุนโรงเรียนเอกชน ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษา การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทนครู การจัดสรรผลกำไร</p>	<p>จำนวน ๔๘ คน (มีผู้แทนของประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมาธิการ จำนวน ๑๖ คน) เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๔</p> <p>- ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๔ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว เพื่อพิจารณาในวาระที่ ๒ - ๓ ของสภาผู้แทนราษฎร และส่งไปให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๔</p> <p>- บรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๔ และที่ประชุมวุฒิสภา ได้พิจารณาลงมติในวาระที่ ๑ รับหลักการและมีมติมอบหมายให้คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภาพิจารณา</p> <p>- บรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว เพื่อพิจารณาในวาระที่ ๒ - ๓ ของวุฒิสภา</p> <p>- วุฒิสภาเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ในคราว</p>

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
					<p>ประชุม ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔</p> <p>- ประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมาย เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๔</p>
๖	ร่างพระราชบัญญัติ องค์การอิสระเพื่อ การคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ.	วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒	นางสาวสารี อ่องสมหวัง กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๑๑,๔๓๔ คน เป็นผู้เสนอ	ให้มีองค์การเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระจาก หน่วยงานของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำ หน้าที่ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของ หน่วยงานของรัฐในการตรา และการบังคับใช้กฎหมาย และกฎ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งตรวจสอบและรายงานการ กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการคุ้มครอง ผู้บริโภค ทั้งนี้ ให้รัฐสนับสนุนงบประมาณในการ ดำเนินการขององค์การอิสระดังกล่าวด้วย	<p>- ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๕ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๑</p> <p>- สภาผู้แทนราษฎร รับหลักการ (รวมการพิจารณากับร่าง พระราชบัญญัติองค์การอิสระผู้บริโภค พ.ศ. .... ซึ่งเสนอ โดย ๑. คณะรัฐมนตรี ๒. นางสาวเฉลิมรักษ์ เก็บทรัพย์ กับคณะ ๓. นางสาวผ่องศรี ธาราภูมิ กับคณะ ๔. นางสาว มัลลิกา จิระพันธุ์วานิช กับคณะ ๕. นายวิชาญ มีนชัยนันท์ กับคณะ และ ๖. นายวงศ์ เดชกิจวิกรม กับ คณะ) และตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๕๔ คน (มีผู้แทนของประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการ จำนวน ๑๘ คน) เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ใน คราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๓</p> <p>- สภาผู้แทนราษฎร เห็นชอบในวาระที่ ๒ และ ๓ ในคราว ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๒๔ (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๐ เมษายน</p>

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
					<p>๒๕๕๔</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขณะอยู่ระหว่างการพิจารณาของวุฒิสภา มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ - ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไปตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญฯ และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบ - บรรจระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันจันทร์ที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๕ - วุฒิสภาพิจารณาแล้ว มีการแก้ไขเพิ่มเติม จึงได้ส่งกลับมายังสภาผู้แทนราษฎร - บรรจระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เป็นเรื่องด่วน รอการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรว่าจะเห็นชอบกับการแก้ไขเพิ่มเติมของวุฒิสภาหรือไม่ <p>(ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)</p>
๗	ร่างพระราชบัญญัติ การจัดทำหนังสือ สัญญาระหว่าง ประเทศ พ.ศ.	วันพุธที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ.	นายจักรชัย โถมทองดี ผู้แทนการเสนอ กฎหมาย	ให้มีกระบวนการในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่มีความชัดเจน มีการกำหนดรายละเอียด ขั้นตอนและบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ โดยแบ่งเป็นกระบวนการหลัก ๓ กระบวนการ คือ การเจรจา	- ตกไปเนื่องจากประธานรัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีหลักการเป็นไปตามหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๒

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
		๒๕๕๒	กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๓๗๘ คน เป็นผู้เสนอ	หนังสือสัญญาระหว่างประเทศ การศึกษาวิจัยข้อมูลและผลกระทบในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ การจัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งในแต่ละกระบวนการจะให้ความสำคัญกับการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและรับรู้ข้อมูลข่าวสารของรัฐในด้านต่าง ๆ อย่างแท้จริง เช่น การเข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์และให้ข้อเสนอแนะในการเจรจา การเข้าร่วมเป็นกรรมการวิสามัญ การมีส่วนร่วมศึกษาวิจัยข้อมูลและผลกระทบในการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นต้น รวมทั้งกำหนดให้รัฐต้องเผยแพร่ข้อมูลในแต่ละขั้นตอนต่อสาธารณะด้วย	
๘	ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุข พ.ศ.	วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๒	นางสาวสารี อ๋องสมหวัง กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๖๓๑ คน	กำหนดให้ผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุขได้รับความคุ้มครองจากภาครัฐ และมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นและเงินชดเชยจากกองทุนโดยไม่ต้องพิสูจน์ความผิด โดยให้ค่าชดเชยที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับนั้น หมายความว่าค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพ ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ ค่าชดเชยในกรณีพิการหรือทุพพลภาพ ค่าชดเชยจากความทุกข์ทรมานทางด้านจิตใจ ค่าชดเชยกรณีถึงแก่ความตาย กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองผู้เสียหาย	<ul style="list-style-type: none"> - ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๓ - มีพระราชกฤษฎีกายกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ - ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไปตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญฯ และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วัน

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
				<p>จากการรับบริการสาธารณสุข มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้เสียหาย กำหนดให้มีการตั้งคณะอนุกรรมการต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควรเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย กำหนดให้จัดตั้งกองทุนคุ้มครองผู้เสียหายจากการรับบริการสาธารณสุขขึ้นเพื่อเป็นกองทุนสำหรับใช้จ่ายเป็นเงินชดเชยให้แก่ผู้เสียหายหรือทายาท มีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ในการยื่นคำร้องขอรับเงินค่าช่วยเหลือเบื้องต้น และเงินชดเชยจากกองทุน รวมถึงการพิจารณาของอนุกรรมการพิจารณาคำร้องขอรับเงินชดเชยหรือคณะอนุกรรมการประเมินค่าชดเชย ความเสียหายไว้โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จหรือให้วินิจฉัยจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้ผู้เสียหายภายใน ๓๐ วัน และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รักษาการณตามกฎหมาย</p>	<p>จันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ เป็นเรื่องด่วน รอการพิจารณาในวาระที่ ๑ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)
๙	ร่างพระราชบัญญัติ จัดตั้งจังหวัดฝาง พ.ศ.	วันอังคาร ที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒	นายบดินทร์ กินาวงศ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๓ คน	ให้มีการตั้งจังหวัดฝางโดยแยกอำเภอฝาง อำเภอแม่ฮาด และอำเภอไชยปราการ ออกจากการปกครองของจังหวัดเชียงใหม่ และให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ งบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ตลอดจนข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงาน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ไปเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฝาง การปฏิบัติงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๔ - มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ - ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไปตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญฯ และที่

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
				<p>เกี่ยวกับการภาษีอากร การทะเบียน และการอื่น ซึ่งปฏิบัติอยู่นั้นให้ดำเนินไปเช่นเดิมไปพลางก่อนจนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง ส่วนรายได้ที่เก็บได้ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับให้จัดส่งจังหวัดฝาง นอกจากนี้ให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดฝางตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ ภายในกำหนด ๖๐ วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ</p>	<p>ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบ</p> <p>- ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ เป็นเรื่องด่วน รอการพิจารณาในวาระที่ ๑ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)</p>
๑๐	<p>ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>วันศุกร์ที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>นายวิฑูรย์ บริบูรณ์ทรัพย์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๓,๘๑๒ คน</p>	<p>แก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในส่วนของผู้แทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฝ่ายประถมศึกษาและฝ่ายมัธยมศึกษา ฝ่ายละหนึ่งคน เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดเขตการศึกษาใหม่ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>- ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓</p> <p>- สภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการ (รวมการพิจารณากับร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งเสนอโดย ๑. คณะรัฐมนตรี ๒. นายทวีวัฒน์ ฤทธิ์ฤทัย กับคณะ ๓. นางวรศลี สุวรรณปริสุทธิ์ กับคณะ ๔. นายอำนวยการ คลังผา กับคณะ ๕. นางสาวผ่องศรี ธาราภูมิ กับคณะ และ ๖. นายประสิทธิ์ ชัยวิรัตน์ กับคณะ) และตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๔๘ คน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญทั่วไป)</p>

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
					<p>วันพุธที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓</p> <p>- สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบ ในปีที ๓ ครั้งที่ ๒๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๓</p> <p>- บรรจฐานะเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๗ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และที่ประชุมวุฒิสภา ได้พิจารณาลงมติในวาระที่ ๑ รับหลักการ (รวมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่..) พ.ศ. ....) และมีมติส่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... วุฒิสภาพิจารณา</p> <p>- บรรจฐานะเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอาทิตย์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้วเพื่อพิจารณาในวาระที่ ๒ - ๓ ของวุฒิสภา</p> <p>- วุฒิสภาเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ในคราวประชุม ครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอาทิตย์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓</p> <p>- ประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมาย เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓</p>

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
๑๑	ร่างพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	วันศุกร์ที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒	นายวิฑูรย์ บริบูรณ์ทรัพย์ กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๖๐๒ คน	แก้ไขการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาของการบริหารและ การจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยแยกออกเป็นเขต พื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษา และเขตพื้นที่ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากเดิมการกำหนด เขตพื้นที่การศึกษานั้นจะกำหนดให้เขตพื้นที่การศึกษา หนึ่ง ๆ นั้นดูแลทั้งการศึกษาในระดับประถมศึกษาและ ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งไม่เอื้อต่อการบริหารและการจัด การศึกษาทำให้เกิดความไม่คล่องตัวต่อการพัฒนา การศึกษา	<p>- ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระการ ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓</p> <p>- สภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการ (รวมการพิจารณา กับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งเสนอโดย ๑. คณะรัฐมนตรี ๒. นายทวีวัฒน์ ฤทธิ์ฤทัย กับคณะ ๓. นางวรศุณี สุวรรณปริสุทธ์ กับคณะ ๔. นายอำนาจ คลังผา กับคณะ ๕. นางสาวผ่องศรี ธารา ภูมิ กับคณะ และ ๖. นายประสิทธิ์ ชัยวิรัตน์ กับคณะ) และตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๔๘ คน เพื่อ พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ในคราวประชุมสภา ผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓</p> <p>- สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบ ในปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๓</p> <p>- บรรจุระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๗ (สมัย สามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และ ที่ประชุมวุฒิสภา ได้พิจารณาลงมติในวาระที่ ๑ รับ หลักการ (รวมการพิจารณากับร่างพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่..) พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่..) พ.ศ. ....) และมี</p>

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
					<p>มติตั้ง คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... วุฒิสภา จำนวน ๒๙ คน เพื่อพิจารณา</p> <p>- บรรจกระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอาทิตย์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เป็นเรื่องที่คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว เพื่อพิจารณาในวาระที่ ๒ - ๓ ของวุฒิสภา</p> <p>- วุฒิสภาเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ในคราวประชุม ครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอาทิตย์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓</p> <p>- ประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมาย เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓</p>
๑๒	ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	วันศุกร์ที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒	นายวิฑธยา บริบูรณ์ทรัพย์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๓,๙๔๐ คน	แก้ไขการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาของการบริหารและการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยแยกออกเป็นเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากเดิมการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษานั้นจะกำหนดให้เขตพื้นที่การศึกษาหนึ่ง ๆ นั้นดูแลทั้งการศึกษาในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งไม่เอื้อต่อการบริหารและการจัดการศึกษาทำให้เกิดความไม่คล่องตัวต่อการพัฒนาการศึกษา	<p>- ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจกระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓</p> <p>- สภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการ (รวมการพิจารณากับร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... ซึ่งเสนอโดย</p> <p>๑. คณะรัฐมนตรี ๒. นายทวีวัฒน์ ฤทธิ์ธำชัย กับคณะ</p> <p>๓. นางวรศุติ สุวรรณบริสุทธิ์ กับคณะ ๔. นายอำนาจ คลังผา กับคณะ ๕. นางสาวผ่องศรี ธาราภูมิ กับคณะ</p>

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
					<p>และ ๖. นายประสิทธิ์ ชัยวิรัตน์นะ กับคณะ) และตั้ง คณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๔๘ คน เพื่อพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ในคราวประชุมสภา ผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๓ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๗ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓</p> <p>- สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบ ในปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๓</p> <p>- บรรจระบุเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๗ (สมัย สามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และ ที่ประชุมวุฒิสภา ได้พิจารณาลงมติในวาระที่ ๑ รับ หลักการ (รวมการพิจารณากับร่างพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่..) พ.ศ. .... และร่าง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา (ฉบับที่..) พ.ศ. ....) และมีมติส่งร่าง พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้คณะกรรมการวิสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... วุฒิสภาพิจารณา</p> <p>- บรรจระบุเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒ (สมัย วิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอาทิตย์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว เพื่อพิจารณาในวาระที่ ๒ - ๓ ของวุฒิสภา</p>

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
					<p>- วุฒิสภาเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ในคราวประชุม ครั้งที่ ๒ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ วันอาทิตย์ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๓</p> <p>- ประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมาย เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓</p>
๑๓	ร่างพระราชบัญญัติ วิชาชีพการ สาธารณสุข พ.ศ.	๒๕ ก.พ. ๕๓	นายไพศาล บางชวด กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๑๔,๘๑๒ คน เป็นผู้เสนอ	ให้มีสภาวิชาชีพการสาธารณสุขโดยได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐเพื่อเป็นการยกระดับการปฏิบัติงานด้านการดูแลสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้มีการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนผู้รับบริการ ทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การควบคุมโรค การตรวจประเมินสุขภาพของบุคคลและการอนามัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการสร้างมาตรฐานการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนให้เป็นไปอย่างทั่วถึง และมีสุขภาพสมบูรณ์อย่างยั่งยืน รวมถึงมีการควบคุมมิให้มีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลซึ่งไม่มีความรู้ อันจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน	<p>- ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๔</p> <p>- มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔</p> <p>- ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไปตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญฯ และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบ</p> <p>- ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ รอการพิจารณาในวาระที่ ๑</p> <p>- สภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการ (รวมการพิจารณากับร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี และร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพ</p>

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
					<p>การสาธารณสุข เสนอโดย ๑. นางสาวปาริชาติ ซาลีเครือ กับคณะ และ ๒. นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ กับคณะ) และตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๓๖ คน (มีผู้แทนของประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการ จำนวน ๑๒ คน) เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๓๘ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)</p>
๑๔	ร่างพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.	๙ มี.ค. ๕๓	นางสาวสุรรัตน์ ตริมิตรคา กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๙,๘๑๙ คน เป็นผู้เสนอ	ให้มีหน่วยงานบริหารระบบงานบำนาญชราภาพ ในกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรียกว่า “สำนักงานบริหารระบบบำนาญชราภาพแห่งชาติ” โดยให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงานบริหารระบบบำนาญชราภาพแห่งชาติ เรียกว่า “กองทุนบำนาญชราภาพแห่งชาติ” มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายบำนาญชราภาพสำหรับประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถได้รับบำนาญอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และกำหนดให้บุคคลที่มีสัญชาติไทยและบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยแต่อยู่ในประเทศไทยและเสียภาษีให้กับประเทศไทยอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าสิบปี เมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ มีสิทธิได้รับบำนาญชราภาพ โดยในวาระ	<ul style="list-style-type: none"> - ประธานรัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีหลักการเป็นไปตามหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ - ประธานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน - นายกรัฐมนตรีพิจารณาไม่ให้คำรับรอง เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๔ - มีผลให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นอันตกไป

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
				เริ่มต้นให้กำหนดบ้านอายุชราภาพรายเดือนที่หนึ่งพันห้าร้อยบาท	
๑๕	ร่างพระราชบัญญัติ กองทุนสินไหม ทดแทนผู้ประสบภัย จากรถ พ.ศ.	๒ เม.ย. ๕๔	นางสาวกชุนุช แสงแสง กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๔๔๖ คน เป็นผู้เสนอ	กำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุนสินไหมทดแทนผู้ประสบภัยจากรถ มีอำนาจหน้าที่กำหนดกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์กำหนดอัตราค่าสินไหมทดแทนความเสียหายสำหรับผู้ประสบภัยและกำหนดให้มีสำนักงานคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถขึ้นในกรมบัญชีกลาง เพื่อบริหารกองทุนและดำเนินการในกิจการที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของกองทุนและเพื่อให้กองทุนจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้ผู้ประสบภัย ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอโดยไม่ต้องรอการพิสูจน์ความรับผิดชอบ และเพื่อให้ผู้ประสบภัยจากรถได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลตามสิทธิที่มีในระบบหลักประกันตามที่มีผู้ประสบภัยมีอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานในการรักษา	<ul style="list-style-type: none"> - ประธานรัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีหลักการเป็นไปตามหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ - ประธานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน - นายกรัฐมนตรีพิจารณาไม่ให้คำรับรอง เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๔ - มีผลให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นอันตกไป
๑๖	ร่างพระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๙ มิ.ย. ๕๓	นายสงว ทักฤกษ์ กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๐๒๘ คน เป็นผู้เสนอ	ให้มีกระทรวงสวัสดิการสังคม เพื่อทำหน้าที่จัดบริการสวัสดิการสังคมและการสงเคราะห์ให้กับประชาชน โดยเฉพาะเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ บุคคลวิกลจริต หรือบุคคลซึ่งไร้ที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ให้ได้รับการคุ้มครองและได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐอย่างทั่วถึงเป็น	<ul style="list-style-type: none"> - ประธานรัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีหลักการเป็นไปตามหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา ๕๒-๕๕ และหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา ๘๐ (๑) - ประธานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
				<p>ธรรมเกิดประโยชน์สูงสุดโดยปราศจากการแบ่งแยกและการเลือกปฏิบัติ และให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ ๔ มาตรา ๘๐ (๑) ซึ่งเป็นการนำนโยบายสวัสดิการสังคมมาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ โดยนำระบบบริการให้การสงเคราะห์ การสวัสดิการ และการคุ้มครองที่กฎหมายให้ยกเลิกและให้โอนไปเป็นของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กลับมาอยู่ในระบบบริการสวัสดิการสังคม และให้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงสวัสดิการสังคม ที่จะจัดตั้งขึ้นเพื่อให้มีหน้าที่จัดบริการสวัสดิการสังคม โดยตรง ในฐานะองค์กรที่ชำนาญการด้านสวัสดิการสังคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - นายกรัฐมนตรีพิจารณาไม่ให้คำรับรอง เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๔ - มีผลให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นอันตกไป
๑๗	<p>ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากระบบบริการสาธารณสุข พ.ศ. ....</p>	๙ ก.ย. ๕๓	<p>แพทย์หญิง อรพรรณ เมธาติลกุล กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๙๙๔ คน เป็นผู้เสนอ</p>	<p>รับรองสิทธิของประชาชนที่จะได้รับบริการทางสาธารณสุขจากรัฐ ซึ่งจะต้องเป็นไปอย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพ และบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐอย่างเหมาะสม โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๑ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และคุ้มครองผู้ให้บริการทางสาธารณสุข ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสาธารณสุขที่ได้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๔ - มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ - ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไปตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญฯ และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป)

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
				<p>ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๘๐ (๒) หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ</p>	<p>วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจกระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ เป็นเรื่องด่วน รอการพิจารณาในวาระที่ ๑ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)
๑๘	<p>ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....</p>	๑๔ ต.ค. ๕๓	<p>นายภูมิ มุลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑ คน เป็นผู้เสนอ</p>	<p>กำหนดรายละเอียด หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย การตรวจสอบรายชื่อ ตลอดจนกำหนดวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดรายละเอียด กระบวนการและขั้นตอนในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชน ซึ่งออกตามความในมาตรา ๑๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ นั้น มีเนื้อหาสำคัญที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๓ อีกทั้งเนื้อหาในกฎหมายส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง ก่อให้เกิดการเสนอร่างกฎหมายของภาคประชาชน มีขั้นตอนที่ยุ่งยากและซับซ้อนเกิดภาระในการรวบรวมรายชื่อเพื่อการเสนอร่างกฎหมายของประชาชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจกระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๔ - มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ - ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไปตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญฯ และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบ - ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจกระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ - สภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการ (รวมการพิจารณากับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ซึ่งเสนอโดย ๑. คณะรัฐมนตรี ๒. นายวิชัย ล้ำสุทธิ

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
					<p>กับคณะ และ ๓. นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๔๔๖ คน) และตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา จำนวน ๓๖ คน (มีผู้แทนของประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการ จำนวน ๑๒ คน) ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕</p> <p>- ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๓๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว</p> <p>- สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบ ในปีที่ ๒ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)</p>
๑๙	ร่างพระราชบัญญัติ ประกันสังคม (ฉบับที่..) พ.ศ.	๒๔ พ.ย. ๕๓	นางสาววิไลวรรณ แซ่เตี้ย กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๑๔,๒๖๔ คน เป็นผู้เสนอ	เป็นการขยายความคุ้มครองไปสู่แรงงานทุกภาคส่วน ปรับปรุงองค์ประกอบ กระบวนการได้มา คุณสมบัติ อำนาจหน้าที่และวาระการดำรงตำแหน่งและการพ้น จากตำแหน่งของคณะกรรมการประกันสังคมปรับปรุง สิทธิประโยชน์ต่างๆ รวมถึงกำหนดให้สำนักงาน ประกันสังคมเป็นองค์กรอิสระมีฐานะนิติบุคคลสังกัด กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วน	<p>- นายกรัฐมนตรีพิจารณาให้คำรับรอง เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๔</p> <p>- มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔</p> <p>- ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไปตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญฯ และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วัน</p>

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
				ราชการและรัฐวิสาหกิจ อยู่ในกำกับดูแลของ นายกรัฐมนตรี	จันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบ - ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ เป็นเรื่องด่วน รอการพิจารณาในวาระที่ ๑ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)
๒๐	ร่างพระราชบัญญัติ ป้องกันการทารุณ กรรมและการ จัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.	๒๘ ม.ค. ๕๕	นายเกียรติยศ โรเจอร์ โลหนันท์ กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๑,๖๓๑ คน เป็นผู้ เสนอ	เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อคุ้มครองสัตว์ไม่ให้ถูก ทารุณกรรม โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันการ ทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ การกระทำที่ใ ถือว่าเป็นการทารุณกรรมสัตว์ การออกใบอนุญาตใน การประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์ และมีบทกำหนดโทษ ทางอาญาในกรณีฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมาย	- ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ (เนื่องจากมีจำนวนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไม่ครบ หนึ่งหมื่นคน)
๒๑	ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเข้าชื่อ เสนอกฎหมาย พ.ศ.	๓ มิ.ย. ๕๕	นายบรรศักดิ์ อูวรรณโณ กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๔๔๖ คน เป็นผู้เสนอ	กำหนดรายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีการเข้าชื่อเสนอ กฎหมาย การตรวจสอบรายชื่อ ตลอดจนกำหนดวิธีการ ปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย และกำหนดวิธีการให้ ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่ประชาชนในการเข้าชื่อ เสนอกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฯ ฉบับ ปัจจุบัน	- ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระการ ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๐ (สมัย สามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ - สภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการ (รวมการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ซึ่งเสนอโดย ๑. คณะรัฐมนตรี ๒. นายภูมิ มูลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
					<p>คน และ ๓. นายวิชัย ล้ำสุทธิ กับคณะ) และตั้ง คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณา จำนวน ๓๖ คน (มี ผู้แทนของประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมาธิการ จำนวน ๑๒ คน) ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕</p> <p>- ประธานสภาผู้แทนราษฎรอนุญาตบรรจุระเบียบวาระ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๓๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เป็นเรื่องที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว</p> <p>- สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบ ในปีที่ ๒ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)</p>
๒๒	ร่างพระราชบัญญัติ สมุนไพรมุ่งชาติ พ.ศ.	๗ ก.ย. ๕๔	นายอร่าม อามระดิช กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๑๑,๑๗๒ คน เป็นผู้เสนอ	เนื่องจากประเทศไทยมีพืชสมุนไพรและองค์ความรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิมของบรรพบุรุษในการนำสมุนไพรมาใช้ประโยชน์ทั้งด้านการรักษาอาการเจ็บป่วย และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ แต่ปัจจุบันยังขาดระบบการบริหารจัดการที่เป็นเอกภาพและประสิทธิภาพ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการสมุนไพรแห่งชาติขึ้น เพื่อกำหนดแนวนโยบายการ	<p>- ประธานรัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีหลักการเป็นไปตามหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>- ประธานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน</p>

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
				พัฒนา ส่งเสริม การสนับสนุนเกี่ยวกับสมุนไพร ให้ครบ วงจรและเป็นรูปธรรม มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป	- อยู่ระหว่างการพิจารณาให้คำรับรองของนายกรัฐมนตรี (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)
๒๓	ร่างพระราชบัญญัติ ยา พ.ศ.	๑๙ ม.ค. ๕๕	ผ.ศ. นียดา เกียรติยิ่งอังสุลี และคณะ กับประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๓๒๖ คน เป็นผู้เสนอ	ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยยาให้มีความทันสมัย เหมาะสม กับสถานการณ์ปัจจุบัน สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการ ขึ้นมากำหนดนโยบายด้านยา ปรับปรุงระบบการขึ้น ทะเบียนตำรับยา และควบคุมราคายาให้มีความเป็น ธรรม กำหนดหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตประกอบ กิจการเกี่ยวกับยา ข้อห้ามในการโฆษณา/ส่งเสริมการ ขายยา รวมถึงมีการกำหนดความรับผิดชอบและ โทษทางอาญาไว้ด้วย	- ประธานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาว่าร่าง พระราชบัญญัตินี้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการ การเงิน - อยู่ระหว่างการพิจารณาให้คำรับรองของนายกรัฐมนตรี (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)
๒๔	ร่างรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ ที่..) พุทธศักราช	๒๕ ม.ค. ๕๕	นายเยียมยอด ศรีมันตะ และคณะ	แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๙๑ ให้มีสมาชิกสภา ร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๗๕ คน โดยกำหนดวิธีการ ได้มา คุณสมบัติ และอำนาจหน้าที่ในการจัดทำ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้น	- ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๕ (เนื่องจากเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติมไม่ครบ ๕๐,๐๐๐ คน ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง) (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)
๒๕	ร่างรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ ที่..) พุทธศักราช	๑ ก.พ. ๕๕	นายนิรันดร์ ด่านไพฑูริย์ และคณะ	แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๙๑ ให้มีสมาชิกสภา ร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๙๙ คน โดยกำหนดวิธีการ ได้มา คุณสมบัติ และอำนาจหน้าที่ในการจัดทำ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้น	- ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ (เนื่องจากเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติมไม่ครบ ๕๐,๐๐๐ คน ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง) (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
๒๖	ร่างรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ ที่..) พุทธศักราช	๙ ก.พ. ๕๕	นางธิดา ถาวรเศรษฐ และคณะ	แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๙๑ ให้มีสมาชิกสภา ร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๐๐ คน โดยกำหนดวิธีการ ได้มา คุณสมบัติ และอำนาจหน้าที่ในการจัดทำ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้น	- อยู่ระหว่างการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)
๒๗	ร่างพระราชบัญญัติ องค์กรอิสระด้าน สิ่งแวดล้อมและ สุขภาพ พ.ศ.	๒๒ ก.พ. ๕๕	นางสุนทรี เช่งกิ่ง และคณะ	กำหนดให้การดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมที่อาจ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้าน คุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพจะ กระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบ ต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนใน ชุมชนก่อนจะอนุมัติและอนุญาตให้ดำเนินการโครงการ ดังกล่าว และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียด้วย รวมทั้งให้องค์กร อิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนขององค์กรเอกชน ด้าน สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่ จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติหรือ สุขภาพ ให้มีการเสนอความคิดเห็นก่อนจะมีการ ดำเนินการโครงการดังกล่าวด้วย	- ประธานรัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มี หลักการเป็นไปตามหมวด ๓ สิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ - อยู่ระหว่างการพิจารณาของประธานสภาผู้แทนราษฎร ว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินหรือไม่ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)
๒๘	ร่างพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการ	๖ มี.ค. ๕๕	นายชาญ คำภีระแปง	- แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ โดย กำหนดให้มีการเพิ่มตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น คือตำแหน่งนักวิชาการจัดการศึกษา และกำหนดให้	- ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ (เนื่องจากเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เพิ่มเติมไม่ครบ ๑๐,๐๐๐ คน ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ได้รับแจ้ง)

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
	ศึกษา (ฉบับที่..) พ.ศ. ... และร่าง พระราชบัญญัติ เงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่ง ข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่..) พ.ศ.			ตำแหน่งนักวิชาการจัดการศึกษาดังต่อไปนี้ (๑) นักวิชาการจัดการศึกษาชำนาญการ (๒) นักวิชาการจัดการศึกษาชำนาญการพิเศษ (๓) นักวิชาการจัดการศึกษาเชี่ยวชาญ (๔) นักวิชาการจัดการศึกษาเชี่ยวชาญพิเศษ เป็นตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ - แก้ไขบัญชีอัตราเงินวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้ นักวิชาการพัฒนาการศึกษาเชี่ยวชาญพิเศษ อัตรา ๑๓,๐๐๐ บาทต่อเดือน นักวิชาการพัฒนาการศึกษาเชี่ยวชาญ อัตรา ๙,๙๐๐ บาทต่อเดือน นักวิชาการพัฒนาการศึกษาชำนาญการพิเศษ อัตรา ๕,๖๐๐ บาทต่อเดือน และนักวิชาการพัฒนาการศึกษาชำนาญการ ๓,๕๐๐ บาทต่อเดือน	(ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)
๒๙	ร่างพระราชบัญญัติ ป้องกันการทารุณ กรรมและการ จัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.	๕ เม.ย. ๕๕	นายสุวรรณค์ แสงบัลลังก์ กับประชาชน จำนวน ๑๒,๐๐๐ คน	ให้มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ มีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่เสนอนโยบาย แผน และมาตรการในการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการแก้ไข	- อยู่ในระหว่างการดำเนินการปิดประกาศและการรวบรวมคำร้องคัดค้าน (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
				ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ กำหนดให้นิติบุคคลหรือคณะบุคคลที่มีวัตถุประสงค์หรือดำเนินกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการป้องกันการทารุณกรรมหรือการจัดสวัสดิภาพสัตว์มีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ต่อนายทะเบียน กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้กระทำการอันเป็นการทารุณกรรมสัตว์โดยไม่มีเหตุอันสมควร	
๓๐	ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.	๒๙ พ.ค. ๕๕	นายชาญวิทย์ เกษตรศิริ กับประชาชน จำนวน ๓๐,๓๘๓ คน	กำหนดเกี่ยวกับความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ และความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์	- อยู่ในระหว่างการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)
๓๑	ร่างพระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ.	๑๙ มิ.ย. ๕๕	นายสมชาย ดำทะมิส กับประชาชน จำนวน ๑๐,๗๑๙ คน	ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการเป็นกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจาก	- อยู่ในระหว่างการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
				ตำแหน่งของคณะกรรมการและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม กำหนดให้จัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาโคนมและผลิตภัณฑ์นมขึ้นอยู่ในสังกัดกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาโคนมและผลิตภัณฑ์นมเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม ตลอดจนกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้	
๓๒	ร่างพระราชบัญญัติ ข้าวชวานาไทย พ.ศ.	๒๐ มิ.ย. ๕๕	นายภาณุพงศ์ ภัทรคนงาม กับประชาชน จำนวน ๑๑,๙๐๑ คน	กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนธนาคารข้าวชวานาไทย โดยให้กองทุนจดทะเบียนและมีฐานะเป็นนิติบุคคล กำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุนธนาคารข้าวชวานาไทย กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานกองทุนธนาคารข้าวชวานาไทยขึ้นในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีผู้จัดการทำหน้าที่ควบคุมดูแล กำหนดคุณสมบัติและสิทธิประโยชน์ของสมาชิก ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้	- อยู่ในระหว่างการค้าดำเนินการของเจ้าหน้าที่ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
๓๓	ร่างพระราชบัญญัติ ตั้งจังหวัดบัวใหญ่ พ.ศ.	๑๗ ก.ค. ๕๕	นายอรุณ อัครปรีดี กับประชาชน จำนวน ๒๐,๕๘๒ คน	ให้มีการตั้งจังหวัดบัวใหญ่โดยแยกอำเภอบัวใหญ่ อำเภอ บัวลาย อำเภอสีดา อำเภอโนนแดง อำเภอประทาย อำเภอกง อำเภอแก้งสนามนาง อำเภอบ้านเหลื่อม ออก จากจังหวัดนครราชสีมา ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ งบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณ ของจังหวัดนครราชสีมาในส่วนของอำเภอดังกล่าว ไปเป็นของจังหวัดบัวใหญ่ และโอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วน จังหวัดนครราชสีมา ในส่วนของอำเภอดังกล่าว ไปเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดบัวใหญ่ การ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการภาษีอากร การทะเบียน และการ อื่น ๆ ซึ่งปฏิบัติอยู่ให้ดำเนินการเช่นเดิมไปพลางก่อน จนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง ส่วนรายได้ที่เก็บได้ตั้งแต วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับให้จัดส่งจังหวัดบัว ใหญ่ นอกจากนี้ให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดบัวใหญ่ตามกฎหมายว่าด้วยองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด ภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ	- อยู่ระหว่างรอกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ตรวจสอบรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
๓๔	ร่างพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการ สาธารณสุขและ บุคลากรสาธารณสุข พ.ศ.	๗ ส.ค. ๕๕	นายธงชัย ชิ่งถาวร กับประชาชน จำนวน ๑๒,๕๐๒ คน	-	- อยู่ระหว่างการตรวจสอบเอกสารหลักฐานการเข้าชื่อ เสนอกฎหมาย (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)
๓๕	ร่างพระราชบัญญัติ กองทุนพัฒนาสื่อ ปลอดภัยและ สร้างสรรค์ พ.ศ.	๑๗ ส.ค. ๕๕	นางสาวเข็มพร วิรุณราพันธ์ กับ ประชาชน จำนวน ๑๒,๕๐๐ คน	-	- อยู่ระหว่างการตรวจสอบเอกสารหลักฐานการเข้าชื่อ เสนอกฎหมาย (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)
๓๖	ร่างพระราชบัญญัติ แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.	๒๒ ส.ค. ๕๕	นายชาติ ลอยสูง กับประชาชน จำนวน ๑๒,๕๖๗ คน	-	- อยู่ระหว่างการตรวจสอบเอกสารหลักฐานการเข้าชื่อ เสนอกฎหมาย (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)

ลำดับ ที่	ชื่อร่างกฎหมาย	วันที่เสนอ	ผู้เสนอกฎหมาย	หลักการ	ผลการดำเนินงาน
๓๗	ร่างพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการ ส่วนท้องถิ่น พ.ศ.	๒๒ ส.ค. ๕๕	นายพิพัฒน์ วรสิทธิ์ดำรง กับ ประชาชน จำนวน ๑๐,๖๘๑ คน	-	- อยู่ระหว่างการตรวจสอบเอกสารหลักฐานการเข้าชื่อ เสนอกฎหมาย (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕

กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย สำนักงานการประชุม

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเสนอกฎหมายโดยภาคประชาชน*

เมื่อพิจารณาผลการเสนอร่างพระราชบัญญัติโดยประชาชน จากจำนวนร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนเสนอ ๓๗ ฉบับ มีร่างที่ประสบความสำเร็จเพียง ๕ ฉบับ จึงมีข้อที่จะต้องพิจารณาว่า เหตุใดร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนเสนอจึงไม่ประสบความสำเร็จ มีปัญหาอุปสรรคในการเสนอกฎหมายโดยภาคประชาชนอย่างไร

จากศึกษาวิเคราะห์และรวบรวมจากงานวิจัยและบทวิเคราะห์ ตลอดจนการสะท้อนปัญหาและอุปสรรคจากเวทีทางวิชาการต่างๆ สามารถสะท้อนปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเสนอกฎหมายโดยภาคประชาชนที่สำคัญๆ และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ก. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเสนอกฎหมายโดยภาคประชาชน

๑. ข้อจำกัดในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เนื่องจากรัฐธรรมนูญฯ กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งรัฐธรรมนูญเท่านั้น ทำให้ขอบเขตการมีส่วนร่วมของประชาชนกฎหมายของประชาชนมีข้อจำกัดมาก

๒. ความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระและวิธีการร่างกฎหมาย เนื่องจากรัฐธรรมนูญกำหนดให้คำร้องขอเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายประชาชนจะต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วยนั้น ถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญเนื่องจากประชาชนไม่สามารถยกร่างกฎหมายได้ถูกต้องสมบูรณ์และมีสาระครบตามที่กฎหมายกำหนด เมื่อเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรมักจะไม่ผ่านความเห็นของสภาผู้แทนราษฎรในวาระแรก ทำให้ประชาชนต้องเสียเวลาในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายใหม่

๓. เนื้อหาสาระของร่างกฎหมายที่ประชาชนเสนออาจถูกแก้ไขได้ เนื่องจากเมื่อประชาชนเสนอร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว คณะรัฐมนตรีก็ตีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ตี มักจะเสนอร่างกฎหมายเข้าบรรจุระเบียบวาระด้วย ทำให้สภาผู้แทนราษฎรมักจะหยิบยกร่างกฎหมายของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณาทำให้ร่างกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาของรัฐสภามีเนื้อหาสาระและไม่เป็นไปตามหลักการของร่างกฎหมายของประชาชน

๔. กระบวนการพิจารณาร่างกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ซึ่งมีได้มีการกำหนดว่า สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาเท่าใด ทำให้ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยประชาชนไม่ได้รับการพิจารณาจนกระทั่ง

* ที่มา : วัชรวิทย์ ไชยสาร, ประเมินผลบังคับใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ, รัฐสภาสาร, กรกฎาคม ๒๕๔๘.

ตกไป นอกจากนี้ ยังมีการเมืองมีอิทธิพลต่อการกำหนดวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา

๕. ปัญหารายละเอียดในทางปฏิบัติ

๕.๑ ปัญหาเรื่องการตรวจสอบเอกสาร และหลักเกณฑ์ในการตั้งแนบเอกสารสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน เป็นต้น

๕.๒ ปัญหาค่าใช้จ่ายในการรวบรวมรายชื่อของประชาชน และการรณรงค์ให้ประชาชนเข้าใจ เข้าถึงและมีส่วนร่วมในการเสนอร่างกฎหมาย

๕.๓ ความเสี่ยง ทั้งความเสี่ยงในชีวิต ทรัพย์สิน ชื่อเสียง และความน่าเชื่อถือ เป็นสิ่งที่ทำให้การใช้สิทธิของประชาชนอ่อนแอลงในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะทุกครั้งที่ประชาชนธรรมดาเข้าไปมีส่วนร่วมมักจะถูกคุกคาม ข่มขู่ จากผู้มีอำนาจ หรือถูกข่มขู่เมื่อออกมาใช้สิทธิของตนตามรัฐธรรมนูญ หรือแม้แต่ถูกกล่าวหาว่าเป็นบุคคลหัวรุนแรง เป็นผู้ไม่รักประเทศชาติ เป็นผู้ก่อความไม่สงบ เป็นต้น

๕.๔ ความสัมพันธ์ทางอำนาจโดยประชาชนทั่วไปนั้นจะไม่ค่อยมีความสัมพันธ์ทางอำนาจใดๆ ไม่ว่าจะผ่านทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง กับกลุ่มมีอำนาจใดมากนัก ดังนั้น ต้องมีตัวแทนภาคประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ของการกำหนดนโยบายหรือการออกกฎหมายต่างๆ ในอัตราส่วนที่ชัดเจนแน่นอน

๖. กลไกข้าราชการและนักการเมือง ที่ไม่สามารถปฏิเสธได้โดยเฉพาะในเรื่องของวัฒนธรรมทางการเมืองของข้าราชการและนักการเมือง ที่ยังยึดติดกับระบบราชการ การเมืองแบบเก่า ไม่มีการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของกฎหมาย โดยวัฒนธรรมแบบเก่านั้นบางครั้งเหมือนเป็นการกดขี่ภาคประชาชนให้เป็นผู้ที่ต่ำกว่าโดยใช้อำนาจรัฐหรืออำนาจทางการเมืองของตน

๗. สำหรับกรณีบทบาทของคณะกรรมการกฤษฎีกาในกระบวนการนิติบัญญัติของไทย ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก แต่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้น้อยมาก ทั้งนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกามีหน้าที่ในการจัดทำร่างกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรี รับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมาย แก่หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ฯ และเสนอความเห็น ข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้กฎหมาย แก้ไขปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมาย^๑

---

๑ การมีส่วนร่วมของประชาชน-บทบาทของกฤษฎีกา ในกระบวนการนิติบัญญัติไทย, สืบค้นจาก <http://www.thairat.co.th/content/edu/249481>.

ภาคผนวก

- : ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒
กับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑)
- : รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎร
- : ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(นายภูมิ มุลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑ คน เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(นายวิชัย ล้ำสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(นายบรรศักดิ์ อุวรรณโณ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๔๔๖ คน เป็นผู้เสนอ)
- : พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒

ภาคผนวก (ต่อ)

- : ประกาศรัฐสภา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
- : หนังสือจากคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
ด่วนที่สุด ที่ คปก. ๐๖/๑๖๘ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕
- : บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
- : ร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วย
หลักเกณฑ์และวิธีการให้คำปรึกษาและสนับสนุน
ในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. .... ..
- : หนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ด่วนที่สุด ที่ ลต (กกต.) ๐๓๐๑/๖๐๖๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๓
- : ตารางเปรียบเทียบ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ฉบับต่าง ๆ

ร่าง
พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๑)

สารบบ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
ซึ่งรัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไป ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ
ได้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรชุดที่แล้ว (ชุดที่ ๒๓) และรอการพิจารณารับหลักการ
ในวาระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎร จนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔
ต่อมา คณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบันได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ฉบับนี้ต่อไป ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๒
(สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎร
จึงได้อนุญาตให้บรรจุร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ที่ประชุม
สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๘

(นายวิชรินทร์ จอมพลาพล)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและนิติ ๑

สำนักงานการประชุม

๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

(๒)

(สำเนา)

เลขรับ ๗/๒๕๕๓ วันที่ ๑๐ มี.ค. ๒๕๕๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ที่ นร ๐๕๐๓/๔๐๖๓

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๙ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎรเป็นเรื่องด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติ ฉบับดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

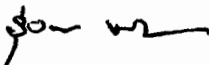
นายกรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๗

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๙๐๕๘

สำเนาถูกต้อง

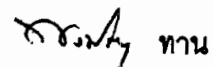

(นางสาวรุ่งนภา ชันธิโชติ)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานระเบียบวาระ

สำนักงานการประชุม

มนชัย พิมพ์

ทาน

ตรวจ

(๓)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
พ.ศ. ....

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า
หนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐสภา
พิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติม
รัฐธรรมนูญต่อรัฐสภาได้โดยตรง และมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมาย
บัญญัติ และมาตรา ๒๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การเสนอแก้ไข
รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในวันที่ยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภาตามมาตรา ๙ หรือ
มาตรา ๑๒ แล้วแต่กรณี

การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกันไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน
การเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกัน
ไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน

มาตรา ๖ ในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภา ต้องมี
ผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสี่สิบคนเพื่อดำเนินการจัดให้มีการรวบรวม
ลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นหนังสือพร้อมด้วยเอกสาร
ดังต่อไปนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติพร้อมด้วยบันทึกประกอบตามมาตรา ๘

(๒) รายชื่อของผู้ริเริ่มพร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัว
ประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่าย
สามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ริเริ่ม

ในกรณีที่ผู้ริเริ่มประสงค์จะให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ยกร่างพระราชบัญญัติให้ก่อนที่จะแจ้งประธานรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง ก็ให้สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการให้ตามควรแก่กรณี

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) มีหลักการและเนื้อหาไม่เป็นไปตาม
ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบพร้อมทั้งส่งเรื่องคืนให้ผู้ริเริ่ม
ก่อนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะลงลายมือชื่อร่วมเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๙
ผู้ริเริ่มจะแก้ไขร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) ก็ได้ แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานรัฐสภา
พร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบที่แก้ไขใหม่

มาตรา ๗ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๖ แล้ว ให้ผู้ริเริ่มดำเนินการชักชวน
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อประธานรัฐสภาได้

ในเอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกแผ่นต้องปรากฏข้อความ
ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงลายมือชื่อทราบว่าเป็นการลงลายมือชื่อเพื่อเสนอ
ร่างพระราชบัญญัติใด และสามารถตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติได้ที่ใด รวมทั้งต้องมีรายละเอียด
เกี่ยวกับผู้ลงลายมือชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อตัวและชื่อสกุล

(๒) หมายเลขประจำตัวประชาชน

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งลงลายมือชื่อต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงาน
ของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ริเริ่ม

(๖)

มาตรา ๘ ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาได้ ต้องเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยหรือนานโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ต้องมีหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติที่กำหนดโดยชัดเจนและต้องแบ่งเป็นมาตรา ซึ่งแต่ละมาตรามีบทบัญญัติที่จะเข้าใจได้ว่า มีความประสงค์จะตรากฎหมายในเรื่องใด และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้

- (๑) บันทึกหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
- (๒) บันทึกเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
- (๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

มาตรา ๙ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๗ ได้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ผู้ริเริ่มยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา โดยต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ยื่นมาพร้อมกับคำร้องขอด้วย

- (๑) สำเนาร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบตามมาตรา ๖ (๑) หรือตามมาตรา ๖ วรรคสี่ แล้วแต่กรณี
- (๒) เอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งพร้อมด้วยสำเนาบัตรตามมาตรา ๗ วรรคสาม
- (๓) รายชื่อของผู้แทนการเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนไม่เกินหกสิบคนตามที่ผู้ริเริ่มกำหนด

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ประธานรัฐสภาตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารตามมาตรา ๙ แล้ว ปรากฏว่ามีลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน หรือมีเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือเพื่อคืนเรื่องไปยังผู้ริเริ่มเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนต่อไป เมื่อเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้วให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และจัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย

ในกรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามประกาศในวรรคหนึ่ง โดยมีได้ร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติด้วย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภาหรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ชื่อกำชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๑ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แล้ว
ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง

ถ้าลายมือชื่อตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภา
แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้เริ่มทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติม
ให้ถึงหนึ่งหมื่นคนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนด
ระยะเวลาดังกล่าวแล้วยังมิได้เสนอการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง
ถ้าลายมือชื่อตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภา
ดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป

ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้นเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้น
ต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรองก่อน

มาตรา ๑๒ การเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการ
เปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ
เปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้

ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑
มาใช้บังคับกับการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี
หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(๑) ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งริเริ่มเข้าชื่อหรือร่วมลงชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ
หรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(๒) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคามเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ร่วมลงชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๔ ผู้ใดลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร หรือใช้ หรืออ้างลายมือชื่อปลอม
เช่นว่านั้น เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือ
ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่แท้จริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือ
ปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕ ให้ประธานรัฐสภารักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุป สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภาได้โดยตรง และมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัตินี้บัญญัติถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับการเข้าชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๑๖๓ และการเข้าชื่อเพื่อเสนอญัตติให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งโดยสาระสำคัญได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ แล้วให้นำไปใช้กับการเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม ดังนี้

๒.๑ วิธีการเข้าชื่อ

(๑) กำหนดให้ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในวันที่ยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา (ร่างมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง) โดยจำนวนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะเข้าชื่อนั้น แบ่งออกเป็น กรณีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ร่างมาตรา ๕ วรรคสอง) และกรณีการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อรวมกันไม่น้อยกว่า

ห้าหมื่นคนตามมาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ร่างมาตรา ๕ วรคสาม) แต่เนื่องด้วยการกำหนดให้บุคคลซึ่งมีสิทธิเข้าชื่อต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในวันที่เข้าชื่อ เสนอกฎหมายตามที่ใช้อยู่ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ มีปัญหาในทางปฏิบัติ จากการที่บุคคลผู้เข้าชื่อมิได้มาเข้าชื่อในวันเดียวกัน ทำให้การตรวจสอบ เกิดความยุ่งยาก การตรวจสอบจึงจะกระทำเมื่อได้มีการยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา ภายหลังจากได้มีการรวบรวมชื่อได้ครบตามจำนวนที่กำหนดแล้ว

(๒) การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญต่อประธานรัฐสภาต้องมีผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบคนเพื่อ ดำเนินการจัดให้มีการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเป็น หนังสือพร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๖) หรือ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมและบันทึกประกอบร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ร่างมาตรา ๑๒) และรายชื่อของผู้ริเริ่มพร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชน ที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถ แสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ริเริ่ม (ร่างมาตรา ๖ (๒)) ซึ่งการกำหนดให้มี ผู้ริเริ่ม ในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นก็เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบในการเสนอ ร่างพระราชบัญญัตินั้น และในการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งยังสามารถเป็นผู้แทน ในการอธิบายถึงหลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอนั้น แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาตัดสินใจในการร่วมลงลายมือชื่อ

เมื่อได้แจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอ ร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแล้ว หากผู้ริเริ่มประสงค์ที่จะแก้ไข ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว ก็สามารถกระทำได้จนกระทั่ง ก่อนที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อเข้าร่วมเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไข เพิ่มเติม ทั้งนี้ ผู้ริเริ่มต้องจัดส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมและ บันทึกประกอบที่แก้ไขใหม่นั้นแก่ประธานรัฐสภาพร้อมหนังสือแจ้งด้วย (ร่างมาตรา ๖ วรคสี่) ทั้งนี้ เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมที่จะนำออกให้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อนั้น ต้องมีหลักการและสาระสำคัญที่ชัดเจนและไม่อาจมีการแก้ไขได้อีก เพราะผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องพิจารณาในหลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติหรือ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเพื่อตัดสินใจในการร่วมเข้าชื่อ โดยหากสามารถมีการ แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหลักการหรือสาระสำคัญได้หลังจากที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าลงลายมือชื่อ หลักการหรือสาระสำคัญนั้นอาจไม่ใช่หลักการหรือสาระสำคัญที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตัดสินใจ ร่วมลงลายมือชื่อหรืออาจเปลี่ยนแปลงไปจนกระทั่งผู้มีสิทธิเลือกตั้งอาจไม่ร่วมลงลายมือชื่อด้วยได้

อนึ่ง ในกรณีที่ผู้ริเริ่มประสงค์จะเสนอร่างพระราชบัญญัติในเรื่องใดหรือ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม แต่ยังไม่อาจจัดทำร่างหรือเห็นว่าร่างที่จะเสนอนั้นยังไม่เป็นไป ตามหลักการหรือสาระสำคัญที่ต้องการเสนอ ผู้ริเริ่มนั้นจะให้สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรในฐานะหน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่ต้องนำเสนอต่อ

สภาผู้แทนราษฎร ช่วยเหลือในการขกร่างหรือปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมให้ก่อนที่จะแจ้งประธานรัฐสภาก็ได้ (ร่างมาตรา ๖ วรรคสอง)

๒.๒ การรวบรวมรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) เมื่อได้แจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแล้ว ผู้ริเริ่มสามารถดำเนินการชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวได้ และเอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกแผ่นต้องปรากฏข้อความให้ผู้ลงลายมือชื่อได้ทราบว่าเป็นการลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติใดหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในเรื่องใด สถานที่ในการตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ลงลายมือชื่อ ได้แก่ ชื่อตัวและชื่อสกุล และหมายเลขประจำตัวประชาชน รวมทั้งต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้นั้น (ร่างมาตรา ๗)

(๒) ในกรณีที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติได้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนหรือกรณีการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน ให้ผู้ริเริ่มยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา พร้อมทั้ง

๑) สำเนาร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติที่มีการแก้ไข หรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ภายหลังจากได้แจ้งเป็นหนังสือให้ประธานรัฐสภาทราบ แล้วแต่กรณี

๒) เอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชน และ

๓) รายชื่อของผู้แทนการเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนไม่เกินหกสิบคนตามที่ผู้ริเริ่มกำหนด

ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบตัวตนของผู้นั้นและสถานภาพการเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อไป (ร่างมาตรา ๘)

๒.๓ การตรวจสอบรายชื่อของผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

เมื่อประธานรัฐสภาตรวจสอบเอกสารแล้วปรากฏว่ามีลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน หรือไม่ถึงห้าหมื่นคน แล้วแต่กรณี หรือมีเอกสารไม่ถูกต้อง ให้ประธานรัฐสภามีอำนาจแจ้งเป็นหนังสือเพื่อคืนเรื่องไปยังผู้ริเริ่ม เพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วน หากประธานรัฐสภาเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้วต้องจัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อ

เสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (เว็บไซต์) และจัดเอกสารไว้ให้ประชาชนตรวจสอบด้วย (ร่างมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง)

ในกรณีผู้มีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เห็นว่าตนมิได้เข้าร่วมลงชื่อด้วย ให้มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านเพื่อให้ชื่อกำชื่อของตนออกต่อประธานรัฐสภาหรือผู้ที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศรายชื่อดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๐ วรรคสอง) แต่หากพ้นระยะเวลาคัดค้านแล้วให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง และหากปรากฏว่ามีลายมือชื่อไม่ถึงหนึ่งหมื่นคนหรือไม่ถึงห้าหมื่นคน แล้วแต่กรณี ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบเพื่อจัดให้มีการเข้าชื่อเพิ่มเติมภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และหากผู้ริเริ่มไม่ดำเนินการหรือไม่อาจจัดให้มีการเข้าชื่อเพิ่มจนครบจำนวนภายในระยะเวลาดังกล่าวได้ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือเพื่อจำหน่ายเรื่องต่อไป (ร่างมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง)

๒.๔ การตรวจสอบหลักการและเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาได้ ต้องเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยหรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ร่างมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง) สำหรับญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องมีใช้กรณีที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ (ร่างมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง)

ทั้งนี้ หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมนี้ จะต้องกำหนดโดยชัดเจนและต้องแบ่งเป็นมาตรา ซึ่งแต่ละมาตรามีบทบัญญัติที่จะเข้าใจได้ว่ามีความประสงค์ในเรื่องใด และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้

- ๑) บันทึกหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
- ๒) บันทึกเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
- ๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติใดเกี่ยวข้องด้วยการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรอง (ร่างมาตรา ๑๑ วรรคสี่)

๒.๕ บทกำหนดโทษ

กำหนดความผิดและอัตราโทษสำหรับความผิดฐานให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้บุคคลดังกล่าวริเริ่มเข้าชื่อหรือร่วมลงชื่อเสนอกฎหมาย และความผิดฐานหลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคามเพื่อให้

(๑๓)

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมลงชื่อในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เพื่อเป็นบทลงโทษกรณีที่มีการกระทำในลักษณะที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยมิได้เป็นไปโดยความสมัครใจ (ร่างมาตรา ๑๓)

นอกจากนี้ยังกำหนดความผิดฐานปลอมลายมือชื่อ ใช้ หรืออ้างลายมือชื่อปลอมนั้น เพื่อให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายที่แท้จริง (ร่างมาตรา ๑๔)

๒.๕ ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ

กำหนดให้ประธานรัฐสภา รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๕)
เนื่องจากการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การตรวจสอบการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเป็นกระบวนการทางนิติบัญญัติ ดังนั้น จึงกำหนดให้ประธานรัฐสภาในฐานะประมุขฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

**ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ กับ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑)**

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	เหตุผล
<p style="text-align: center;">พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p style="text-align: center;">ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน</p> <p>พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า</p> <p style="padding-left: 40px;">โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อ เสนอกฎหมาย</p> <p style="padding-left: 40px;">จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติ ขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้</p>	<p style="text-align: center;">ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p style="text-align: center;">..... ....</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">.....</p> <p style="text-align: center;">โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วย การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย</p> <p style="text-align: center;">..... .....</p>	

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	เหตุผล
<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ “ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>“ศาลากลางจังหวัด” หมายความว่า รวมถึง ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร</p> <p>“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความว่า รวมถึง สำนักงานเขตและที่ว่าการกิ่งอำเภอ</p>	<p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒</p> <p>มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ “ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>“ผู้ริเริ่ม” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เริ่มดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อประธานรัฐสภา</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p> <p>เนื่องจากการปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งฉบับ</p> <p>เนื่องจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติผู้มีสิทธิเลือกตั้งไว้แล้ว</p> <p>เพิ่มเติมขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามกระบวนการเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อประธานรัฐสภาตามร่างพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ตัดออก</p> <p>ตัดออก</p>

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	เหตุผล
<p>“สำนักงานเทศบาล” หมายความว่ารวมถึง ศาลาว่าการเมืองพัทยา</p> <p>มาตรา ๔ ให้ประธานรัฐสภารักษากฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>หมวด ๑ บททั่วไป</p> <hr/> <p>มาตรา ๕ บุคคลผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามมาตรา ๑๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อยู่ในวันที่เข้าชื่อเสนอกฎหมาย</p> <p>กฎหมายที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาคงจัดทำในรูปแบบร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งต้องมีหลักการเกี่ยวกับเรื่องที่บัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และต้องมีบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบในการเสนอกฎหมาย รวมทั้งต้องมีบทบัญญัติแบ่งเป็นมาตราที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้ว่ามีความประสงค์จะตรากฎหมายในเรื่องใด และมีหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นอย่างไร</p>	<p>มาตรา ๕ ผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในวันที่ยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภาตามมาตรา ๕ หรือมาตรา ๑๒ แล้วแต่กรณี</p> <p>การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน</p> <p>การเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกันไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน</p>	<p>ตัดออก</p> <p>ย้ายไปอยู่ในมาตราท้าย เพราะไม่มีการจัดหมวดหมู่ในร่างพระราชบัญญัตินี้</p> <p>เนื่องด้วยการกำหนดให้บุคคลซึ่งมีสิทธิเข้าชื่อต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในวันที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามที่ใช้อยู่ในกฎหมายปัจจุบันมีปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากบุคคลผู้เข้าชื่อนั้นมิได้มาเข้าชื่อในวันเดียวกันทำให้การตรวจสอบเกิดความยุ่งยาก เพราะมีจำนวนมาก จึงแก้ไขเสียใหม่ให้ถือเอาวันที่ได้มีการยื่นคำร้องต่อประธานรัฐสภาภายหลังจากได้มีการรวบรวมชื่อได้ครบตามจำนวนที่กำหนดแล้ว ซึ่งจะทำให้สามารถตรวจสอบได้ง่ายขึ้น สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติที่จะเข้าชื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณานั้นได้แยกไปกำหนดไว้ในร่างมาตราอื่น (ร่างมาตรา ๔)</p>

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	เหตุผล
<p>เพื่อประโยชน์ในการพิจารณากฎหมายของรัฐสภา การเสนอกฎหมายอาจจัดทำบันทึกสรุปสาระสำคัญและ คำชี้แจงความมุ่งหมายของการกำหนดหลักการในแต่ละ บทบัญญัติของกฎหมายที่เสนอให้เพียงพอที่จะเข้าใจ เหตุผลที่กำหนดไว้ในแต่ละมาตราก็ได้</p> <p>มาตรา ๖ วิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายตาม พระราชบัญญัตินี้อาจกระทำโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกัน เข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเอง หรืออาจร้องขอให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการ เข้าชื่อเสนอกฎหมายก็ได้</p> <p>ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดร่วมลงชื่อในการเข้าชื่อเสนอ กฎหมายโดยถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้ถือว่าการ เข้าชื่อนั้นมีผลสมบูรณ์และจะถอนการเข้าชื่อในภายหลังอีก มิได้</p>	<p>มาตรา ๖ ในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ ต่อประธานรัฐสภา ต้องมีผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนเพื่อดำเนินการจัดให้มีการ รวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ประธาน รัฐสภาทราบเป็นหนังสือพร้อมด้วยเอกสาร ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ร่างพระราชบัญญัติพร้อมด้วยบันทึกประกอบ ตามมาตรา ๘</p> <p>(๒) รายชื่อของผู้ริเริ่มพร้อมด้วยสำเนาบัตร ประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงาน ของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลข ประจำตัวประชาชนของผู้ริเริ่ม</p> <p>ในกรณีที่ผู้ริเริ่มประสงค์จะให้สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรยกร่างพระราชบัญญัติให้ก่อนที่จะแจ้ง ประธานรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง ก็ให้สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการให้ตามควรแก่กรณี</p> <p>ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ตาม (๑) มีหลักการ</p>	<p>เนื่องด้วยมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้จำนวนราษฎรมีสิทธิเลือกตั้งจะเข้าชื่อ เสนอกฎหมายได้นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ทำให้การรวบรวมรายชื่อเพื่อเสนอกฎหมายสามารถ ทำได้โดยไม่ยุ่งยาก ประกอบกับโดยที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่ง โดยอำนาจหน้าที่ สมควรที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นกลาง และต้องมีความโปร่งใส ไม่ดำเนินการหรือปฏิบัติการใด ๆ ในลักษณะที่จะเข้าไปมีส่วนทางการเมือง จึงตัดกรณี ที่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการ รวบรวมรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยคงไว้เฉพาะ กรณีให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมาย กันเอง</p> <p>นอกจากนั้น ยังได้กำหนดให้การเข้าชื่อเสนอ กฎหมายมีความชัดเจนยิ่งขึ้นโดยกำหนดให้ต้องมี ผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ยี่สิบคนเพื่อดำเนินการจัดให้มีร่างพระราชบัญญัติ</p>

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	เหตุผล
	<p>และเนื้อหาไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบพร้อมทั้งส่งเรื่องคืนให้ผู้ริเริ่ม</p> <p>ก่อนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะลงลายมือชื่อร่วมเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๔ ผู้ริเริ่มจะแก้ไขร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) ก็ได้ แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบที่แก้ไขใหม่</p> <p>มาตรา ๗ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๖ แล้วให้ผู้ริเริ่มดำเนินการชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อประธานรัฐสภาได้</p> <p>ในเอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกแผ่นต้องปรากฏข้อความให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงลายมือชื่อทราบว่า เป็นการลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติใด และสามารถตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติได้ทันที รวมทั้งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ลงลายมือชื่อ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อตัวและชื่อสกุล</p> <p>(๒) หมายเลขประจำตัวประชาชน</p>	<p>พร้อมด้วยบันทึกประกอบและการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว</p> <p>เพื่อให้การรวบรวมรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นไปโดยชัดเจนและเข้าใจได้ว่าเป็นการลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติใด รวมทั้งผู้ที่ต้องลงลายมือชื่อรับทราบที่ต้องดำเนินการและมีเอกสารหลักฐานใดในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น</p>

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	เหตุผล
	<p>ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งลงลายมือชื่อต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุหรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้นั้น</p> <p>มาตรา ๘ ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาได้ ต้องเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยหรือนานาชาติ พื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>ร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ต้องมีหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติที่กำหนดโดยชัดเจนและต้องแบ่งเป็นมาตรา ซึ่งแต่ละมาตรามีบทบัญญัติที่จะเข้าใจได้ว่ามีความประสงค์จะตรากฎหมายในเรื่องใด และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) บันทึกหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ (๒) บันทึกเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ (๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ 	<p>กำหนดหลักการและสาระสำคัญเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาได้ โดยสอดคล้องกับมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติที่จัดทำขึ้นพร้อมทั้งเอกสารอื่นที่ต้องยื่นพร้อมกันกับร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอ</p>

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	เหตุผล
<p style="text-align: center;">หมวด ๒ การเข้าชื่อโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้ง</p> <hr/> <p>มาตรา ๗ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเองครบจำนวนห้าหมื่นคน ให้ยื่นเรื่องเสนอต่อประธานรัฐสภาโดยต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา</p> <p>(๒) แบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ ลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายและผู้แทนการเสนอกฎหมายตามที่ประธานรัฐสภากำหนด พร้อมทั้งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่าย สามารถแสดงตนได้ และสำเนาทะเบียนบ้านของทุกคน</p> <p>มาตรา ๘ เมื่อประธานรัฐสภาได้รับเรื่องการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารตามมาตรา ๗ ถ้าเห็นว่าถูกต้อง ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการปิดประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่น ทั้งนี้ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน</p>	<p>มาตรา ๙ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๗ ได้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ผู้ริเริ่มยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภาโดยต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ยื่นมาพร้อมกับคำร้องขอด้วย</p> <p>(๑) สำเนาร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบตามมาตรา ๖ (๑) หรือตามมาตรา ๖ วรรคสี่ แล้วแต่กรณี</p> <p>(๒) เอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งพร้อมด้วยสำเนาบัตรตามมาตรา ๗ วรรคสาม</p> <p>(๓) รายชื่อของผู้แทนการเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนไม่เกินหกสิบคน ตามที่ผู้ริเริ่มกำหนด</p> <p>มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ประธานรัฐสภาตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารตามมาตรา ๙ แล้ว ปรากฏว่ามีลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน หรือมีเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือเพื่อคืนเรื่องไปยังผู้ริเริ่มเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนต่อไป เมื่อเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของ</p>	<p>กำหนดเอกสารที่ผู้ริเริ่มต้องยื่นพร้อมกับคำร้องขอที่ยื่นต่อประธานรัฐสภาเพื่อเสนอให้รัฐสภาพิจารณา เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยเฉพาะกรณีเมื่อสภาผู้แทนราษฎรรับไว้พิจารณาแล้ว ให้มีการแต่งตั้งผู้แทนของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมาธิการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น</p> <p>เพื่อกำหนดการตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและความถูกต้องของเอกสารหลักฐานของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งกำหนดให้มีการเผยแพร่โดยใช้ระบบสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในปัจจุบันมีการใช้กันอย่างแพร่หลาย รวมทั้งกำหนดให้มีการจัดเอกสารดังกล่าวไว้ให้สามารถตรวจสอบได้อีกด้วย รวมทั้ง</p>

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	เหตุผล
<p>ในกรณีที่มีผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามประกาศในวรรคหนึ่ง โดยมีได้ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภาหรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ชื่อกำชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ภายในยี่สิบวันนับแต่วันปิดประกาศตามวรรคหนึ่ง</p> <p>เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านตามวรรคสองแล้ว ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายที่ไม่มีการคัดค้านเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง และถ้ามีจำนวนครบห้าหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป แต่ถ้ามีจำนวนไม่ครบห้าหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้ผู้แทนการเสนอกฎหมายตามมาตรา ๗ (๒) ทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติมให้ครบห้าหมื่นคนภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวมิได้เสนอการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบห้าหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง</p>	<p>สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และจัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย</p> <p>ในกรณีที่มีผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามประกาศในวรรคหนึ่ง โดยมีได้ร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติด้วย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภาหรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ชื่อกำชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศตามวรรคหนึ่ง</p>	<p>กำหนดการคัดค้านเพื่อให้ชื่อกำชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ อันเนื่องมาจากตนมิได้ร่วมเข้าชื่อไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ</p>

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	เหตุผล
	<p>มาตรา ๑๑ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านตาม มาตรา ๑๐ วรคสอง แล้ว ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อ เสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง</p> <p>ถ้าลายมือชื่อตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่ถึง หนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่ม ทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่าง พระราชบัญญัติเพิ่มเติมให้ถึงหนึ่งหมื่นคนภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนด ระยะเวลาดังกล่าวยังมีได้เสนอการเข้าชื่อเพิ่มเติม จนครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง</p> <p>ถ้าลายมือชื่อตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้รัฐสภา พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป</p> <p>ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยว่าร่างพระราชบัญญัติ ที่เสนอนั้นเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่ง ร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ให้คำรับรองก่อน</p>	<p>กำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่าง พระราชบัญญัติ โดยให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อนั้น เป็นรายชื่อที่ถูกต้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการ คัดค้าน ถ้ามีลายมือชื่อครบจำนวนหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติ นั้นต่อสภาผู้แทนราษฎรตามขั้นตอนในการตรา พระราชบัญญัติตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่หากมีไม่ถึงจำนวนดังกล่าวได้กำหนดให้ประธาน รัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบเพื่อดำเนินการ จัดให้มีการเข้าชื่อให้ครบภายในสามสิบวัน และหาก ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวการเข้าชื่อเพิ่มเติม ยังมีได้เสนอจนครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาสั่ง จำหน่ายเรื่องต่อไป</p>

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	เหตุผล
<p style="text-align: center;">หมวด ๓</p> <p style="text-align: center;">การเข้าชื่อโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง</p> <hr style="width: 20%; margin: auto;"/> <p>มาตรา ๔ ในกรณีที่มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนตั้งแต่ หนึ่งร้อยคนขึ้นไปประสงค์จะขอให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอ กฎหมาย ให้ยื่นคำขอต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง พร้อมทั้งร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา</p>	<p>มาตรา ๑๒ การเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้</p> <p>ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับกับการเสนอญัตติ ขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม</p>	<p>กำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญ ในเรื่องการให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยให้ นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนในการเข้าชื่อเสนอ ร่างพระราชบัญญัติมาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p style="text-align: center;">ตัดออกทั้งหมวด เพื่อให้สอดคล้องกับ ร่างมาตรา ๖ ที่ตัดกรณีให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมรายชื่อของ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยคงไว้เฉพาะกรณีให้ผู้มีสิทธิ เลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเอง</p>

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	เหตุผล
<p>มาตรา ๑๐ เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำขอตามมาตรา ๙ ให้ดำเนินการจัดส่งร่างพระราชบัญญัติและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งในแต่ละจังหวัด เพื่อดำเนินการประกาศให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดทราบว่ามีการเสนอกฎหมายในเรื่องใด และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายไปลงชื่อตามระยะเวลาและสถานที่ที่กำหนด ทั้งนี้ การกำหนดระยะเวลาเข้าชื่อต้องไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศ</p> <p>มาตรา ๑๑ ในระหว่างระยะเวลาที่กำหนดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายในสถานที่ที่กำหนดไว้ในจังหวัดที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง</p> <p>ในการใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปแสดงตนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง พร้อมทั้งแสดงบัตรประจำตัวประชาชน หรือหลักฐานอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา</p>	-	

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	เหตุผล
<p>เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้แสดงตนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยถูกต้อง ให้จัดให้ผู้นั้นกรอกข้อความและลงชื่อในแบบพิมพ์การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย</p> <p>ในกรณีจำเป็นเพื่อให้การจัดการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วยก็ได้</p> <p>มาตรา ๑๒ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอตามมาตรา ๙ ร้องขอ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดสถานที่ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายในถิ่นที่บุคคลนั้นมีที่อยู่ นอกเหนือจากการกำหนดสถานที่ในแต่ละจังหวัดได้</p> <p>ในกรณีเช่นว่านี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์การขอใช้สิทธิเข้าชื่อนอกเขตจังหวัดที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งและหลักเกณฑ์การตรวจสอบการเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นได้ตามสมควร</p>		

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	เหตุผล
<p>มาตรา ๑๓ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งรวบรวมแบบพิมพ์ที่มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายทั้งหมด</p> <p>มาตรา ๑๔ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งจัดส่งร่างพระราชบัญญัติและเอกสารที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายไปยังประธานรัฐสภา ถ้าประธานรัฐสภาเห็นว่าถูกต้องและมีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายครบห้าหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป</p> <p>ในกรณีที่มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายมีจำนวนไม่ครบห้าหมื่นคน ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบ เพื่อให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง</p>	-	

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	เหตุผล
<p style="text-align: center;">หมวด ๔ บทกำหนดโทษ</p> <hr/> <p>มาตรา ๑๕ ผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือชดชววงการค้าเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>	<p>มาตรา ๑๓ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท</p> <p>(๑) ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งริเริ่มเข้าชื่อหรือร่วมลงชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๒) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคามเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมลงชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ตัดออก เนื่องจากเป็นบทลงโทษที่ค่อนข้างกว้างที่อาจเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะการกระทำในลักษณะที่เล็กน้อยหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และนอกจากนั้นสามารถใช้บทลงโทษตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาได้อยู่แล้ว</p> <p>กำหนดขึ้นเพื่อเป็นบทลงโทษกรณีที่มีการกระทำในลักษณะที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยมิได้เป็นไปโดยความสมัครใจ</p>

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๔๔๒	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.	เหตุผล
<p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ชาน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี</p>	<p>มาตรา ๑๔ ผู้ใดลงลายมือชื่อปลอมในเอกสารหรือใช้ หรืออ้างลายมือชื่อปลอมเช่นว่านั้น เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือยุติข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่แท้จริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>มาตรา ๑๕ ให้ประธานรัฐสภารักษากฎการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ ..... นายกรัฐมนตรี</p>	<p>กำหนดขึ้นเพื่อเป็นบทลงโทษกรณีมีการกระทำโดยการปลอมหรือใช้ลายมือชื่อผู้ใดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรืออ้างลายมือชื่อนั้น เพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือยุติข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ</p> <p>กำหนดผู้รักษากฎการตามพระราชบัญญัตินี้</p>

รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
สภาผู้แทนราษฎร

รายงาน

ของ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่าง

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อ

เสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

สภาผู้แทนราษฎร

สำนักกรรมการ ๒

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(สำเนา)

ด่วนที่สุด
ที่๓๒๕๕/๒๕๕๕

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๓ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... -

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยรายงานของคณะกรรมการวิสามัญ
จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (นายภูมิ มูลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑ คน เป็นผู้เสนอ) ซึ่งรอการพิจารณารับหลักการในวาระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎรชุดที่แล้ว (ชุดที่ ๒๓) จนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ต่อมารัฐสภาได้มีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่อไปตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (นายวิชัย ล้ำสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๔๔๖ คน เป็นผู้เสนอ) และตั้งกรรมาธิการวิสามัญชั้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา ซึ่งกรรมาธิการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นางสาวกชชุข แสงแกลง	๒. นายกร ศิรินาม
๓. นายคุณวุฒิ ดันตระกูล	๔. นายชัยศรี กีฬา
๕. นายชูชัย ศุภวงศ์	๖. นายดิศทัต คำประกอบ
๗. นางถวิลวดี บุรีกุล	๘. นายทนายเสีอธนพล สุขปาน
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพล สมพงษ์	๑๐. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง
๑๑. นายนิยม ช่างพินิจ	๑๒. นายนิยม วรปัญญา
๑๓. ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	๑๔. พันตำรวจโท ประวัติ วิเชษฐพงษ์
๑๕. นายประเสริฐ บุญชัยสุข	๑๖. นางสาวปัทมา สุขกำปัง
๑๗. นายพจน์ จิรวุฒิกุล	๑๘. นายพิชิต ชื่นบาน
๑๙. นายเพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์	๒๐. นายไพจิตร ศรีวรขาน
๒๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูมิ มูลศิลป์	๒๒. รองศาสตราจารย์ภูริชญา วัฒนรุ่ง
๒๓. นางเยาวนิตย์ เพียงเกษ	๒๔. นางเรวดี ประเสริฐเจริญสุข

(๓๓)

๒๕. นางสาวเรวดี รัตมิตต์

๒๗. นายวรวิจน์ เอื้ออภิญญกุล

๒๙. นายวิชัย ล้ำสุทธิ

๓๑. นายวิรัตน์ กัลยาศิริ

๓๓. นายสรชัช สุจิตต์

๓๕. นายอาคม เองฉ้วน

๒๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วนิดา แสงสารพันธ์

๒๘. นายวัชรินทร์ จอมพลาพล

๓๐. นายวิรัช ร่มเย็น

๓๒. นางสาวแววตา สุขวาณิชวิชัย

๓๔. นายอนันต์ ผลอำนวย

๓๖. นางอานิก อัมระนันท์

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงกราบเรียน
มาเพื่อได้โปรดนำเสนอที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

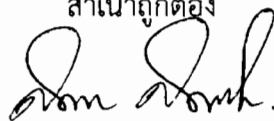
ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) วรวิจน์ เอื้ออภิญญกุล

(นายวรวิจน์ เอื้ออภิญญกุล)

ประธานคณะกรรมการวิสามัญ

สำเนาถูกต้อง

(นายสามารถ คัมภีรานนท์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมการวิสามัญ ๒

สำนักกรรมการวิสามัญ ๒

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๔๐-๑

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๔๐

..... / ร่าง
..... / พิมพ์
..... / ตรวจ

ตรวจทาน

ครั้งที่ ๑ นายสุคนธ์ พลบุบผา , นางสาวปิตกานต์ สอนดี

ครั้งที่ ๒ นางสาวอภิสร่า ทัดภูธร , นายสุคนธ์ พลบุบผา

ครั้งที่ ๓ นายธนพงษ์ พุทธิรักษ์ , นายสุคนธ์ พลบุบผา

รายงานของคณะกรรมการการวิสามัญ

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (นายภูมิ มุลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑ คน เป็นผู้เสนอ) ซึ่งรอการพิจารณารับหลักการในวาระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎรชุดที่แล้ว (ชุดที่ ๒๓) จนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ต่อมารัฐสภาได้มีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่อไปตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (นายวิชัย ล้ำสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (นายบวรศักดิ์ อวรรณโณ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๔๔๖ คน เป็นผู้เสนอ) และได้ตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาโดยให้ถือเอาร่างพระราชบัญญัติของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา กำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการวิสามัญได้ดำเนินการแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. ที่ประชุมคณะกรรมการวิสามัญได้มีมติเลือกตั้ง

(๑) นายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล	เป็นประธานคณะกรรมการ
(๒) นายไพจิต ศรีวรขาน	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๓) นายวิรัตน์ กัลยาศิริ	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
(๔) นายพิชิต ชื่นบาน	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
(๕) นายชัยศรี กีฬา	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
(๖) นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เป็นรองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
(๗) นายอนันต์ ผลอำนวย	เป็นเลขานุการคณะกรรมการ
(๘) นายวัชรินทร์ จอมพลาพล	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
(๙) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูมิ มุลศิลป์	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
(๑๐) นายสรชิต สุจิตต์	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สาม
(๑๑) นายประเสริฐ บุญชัยสุข	เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สี่
(๑๒) นายวิชัย ล้ำสุทธิ	เป็นโฆษกคณะกรรมการ
(๑๓) นายนิยม ช่างพินิจ	เป็นโฆษกคณะกรรมการ

(๓๕)

(๑๔) นางสาวเรวดี รัศมีทัต	เป็นโฆษกคณะกรรมการธิการ
(๑๕) ศาสตราจารย์บวรศักดิ์ อุวรรณโณ	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการธิการ
(๑๖) นายวิรัช ร่มเย็น	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการธิการ
(๑๗) นายอาคม เอมฉ้วน	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการธิการ
(๑๘) นางอานิก อัมระนันท์	เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการธิการ

อนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ นายดิสทัต คำประกอบ ได้ขอลาออกจากกรรมการ เป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๙๙ (๓) และในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๒ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้มีมติให้ตั้ง นายพิชณู หัตถสงเคราะห์ เป็นกรรมการในคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... แทนตำแหน่งที่ว่าง

๒. คณะกรรมการวิสามัญได้มีมติแต่งตั้งนายสุคนธ์ พลบุบผา นิติกรชำนาญการ สำนักกรรมการ ๒ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการ ในคณะกรรมการ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒๒

๓. ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้มาชี้แจงแสดงความคิดเห็น คือ

๓.๑ กระทรวงมหาดไทย

(๑) นายณรงค์ นครจินดา	ผู้อำนวยการส่วนทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
(๒) นางทิพวรรณ จิตรรัตน์	หัวหน้างานวิเคราะห์กฎหมายและ กำหนดมาตรฐานการทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง
(๓) นายสมชัย เลิศประสิทธิพันธ์	นิติกรชำนาญการ ส่วนงานนิติการ สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง

๓.๒ กระทรวงยุติธรรม

(๑) นางสาวมชิวา ราชกิจ	นิติกร สำนักกฎหมาย สำนักปลัดกระทรวงยุติธรรม
(๒) นางสาวพรชนก กฤดาธิการ	นิติกร สำนักกฎหมาย สำนักปลัดกระทรวงยุติธรรม

(๓๖)

๓.๓ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- (๑) พันตำรวจเอกหญิง พรพิมล อดมโชติ ผู้กำกับกองคดีอาญา
(๒) พันตำรวจโทหญิง ธัญญพัฒน์ เทียงอยู่ รองผู้กำกับกองคดีอาญา

๓.๔ สำนักงานอัยการสูงสุด

- (๑) นายฉัตรชัย ตรีพิพัฒน์กุล อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
(๒) นายภัทร์ ชวนานนท์ นิติกร (สพพก.) สำนักงานอัยการสูงสุด

๓.๕ สำนักงานศาลยุติธรรม

- (๑) นางสาวดาวัลย์ อริยสิทธิ์ เลขานุการศาลล้มละลายกลาง
(๒) นางสาวกัญจนพร แสงเทศ นิติกรชำนาญการ สำนักกฎหมาย
และวิชาการศาลยุติธรรม

๓.๖ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

- (๑) นายเมธา ศิลาพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารการเลือกตั้ง
(๒) ว่าที่ร้อยตรี วันชัย ใจกุล รองผู้อำนวยการสำนักบริหารการเลือกตั้ง
(๓) นายปฐมพงศ์ โพธิ์โต ผู้อำนวยการฝ่ายอำนาจการเลือกตั้ง
(๔) นายวีระพล พุ่มอิมผล พนักงานเลือกตั้ง

๔. ผู้ซึ่งคณะกรรมการได้เชิญมาแสดงความคิดเห็น คือ

นายไพโรจน์ พลเพชร กรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๕. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผู้เสนอคำแปรญัตติ จำนวน ๒ คน คือ

- (๑) นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์
(๒) นายขจิตร์ ชัยนิคม

๖. ผลการพิจารณา

<u>ชื่อร่างพระราชบัญญัติ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>คำปรารภ</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๑</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๒</u>	ไม่มีการแก้ไข
<u>มาตรา ๓</u>	ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๕	ไม่มีการแก้ไข
มาตรา ๖	มีการแก้ไข

- มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นและผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ
นางฉวีลวดี บุรีกุล นางสาวปัทมา สุขก่าปัง นางเรวดี ประเสริฐเจริญสุข และ
นางสาวแววตา สุขวานิชวิชัย (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็นโดยให้เพิ่มความเป็นวรรคสามของ
มาตรา ๖ เป็นดังนี้

“ผู้ริเริ่มอาจขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายจากกองทุน
พัฒนาการเมืองภาคพลเมืองได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนา
การเมืองภาคพลเมืองกำหนด”

นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์ ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งและวรรคสาม
ของมาตรา ๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖ ในการเข้าชื่อเสนอชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภา ต้องมี
ผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสี่สิบคนเพื่อดำเนินการจัดให้มีการรวบรวม
ลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นหนังสือพร้อมด้วยเอกสาร
ดังต่อไปนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติพร้อมด้วยบันทึกประกอบตามมาตรา ๘

(๒) รายชื่อของผู้ริเริ่มพร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชน
ที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้
และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ริเริ่ม

ในกรณีที่ผู้ริเริ่มประสงค์จะให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ยกร่างพระราชบัญญัติให้ก่อนที่จะแจ้งประธานรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง ก็ให้สำนักงานเลขาธิการ
สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการให้ตามควรแก่กรณี

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) มีหลักการและเนื้อหาไม่เป็นไปตาม
ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบพร้อมทั้ง
ส่งเรื่องคืนให้ผู้ริเริ่ม

ก่อนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะลงลายมือชื่อร่วมเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๔
ผู้ริเริ่มจะแก้ไขร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) ก็ได้ แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานรัฐสภา
พร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบที่แก้ไขใหม่”

(๑) ชื่อตัวและชื่อสกุล

(๒) หมายเลขประจำตัวประชาชน

(๓) ที่อยู่ปัจจุบันตามระบบในบัตรประจำตัวประชาชน

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งลงสวขมีชื่อชื่อตั้งของหน่วยเลือกตั้งประจำตัวประชาชน
บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทวงราชการหรือหน่วยงาน
ของรัฐที่มีรูปถ่ายสวขครบถ้วนแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้นั้น

ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จัดสถานที่บริเวณที่ทำการรัฐสภา
เพื่ออำนวยความสะดวกตามสมควรแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อหรือร่วมลงชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ
หรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ”

คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

นายชจิตร์ ชัยนิคม ขอแปรญัตติตัดความในวรรคสามของมาตรา ๗ ออก เป็นดังนี้

“มาตรา ๗ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๖ แล้ว ให้ผู้ริเริ่มดำเนินการชักชวน

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อประธานรัฐสภาได้

ในเอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกแผ่นต้องปรากฏข้อความ
ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงลายมือชื่อทราบว่าเป็นการลงลายมือชื่อเพื่อเสนอ
ร่างพระราชบัญญัติใด และสามารถตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติได้ทั้งใด รวมทั้งต้องมีรายละเอียด
เกี่ยวกับผู้ลงลายมือชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อตัวและชื่อสกุล

(๒) หมายเลขประจำตัวประชาชน

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งลงสวขมีชื่อชื่อตั้งของหน่วยเลือกตั้งประจำตัวประชาชน
บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทวงราชการหรือหน่วยงาน
ของรัฐที่มีรูปถ่ายสวขครบถ้วนแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้นั้น”

คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

มาตรา ๘

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๙

มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์ ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ ตามมาตรา ๗ ได้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ผู้ริเริ่มยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา โดยต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ยื่นมาพร้อมกับคำร้องขอด้วย

(๑) สำเนาร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบตามมาตรา ๖ (๑) หรือ ตามมาตรา ๖ วรรคสี่ แล้วแต่กรณี

(๒) เอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พร้อมด้วยสำเนาบัตร ตามมาตรา ๗ วรรคสาม

(๓) รายชื่อของผู้แทนการเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนไม่เกินหกสิบคน ตามที่ผู้ริเริ่มกำหนด

ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารตามวรรคหนึ่ง
ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน”

คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติของสงวน

นายขจิตร์ ชัยนิคม ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ ตามมาตรา ๗ ได้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ผู้ริเริ่มยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา โดยต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ยื่นมาพร้อมกับคำร้องขอด้วย

(๑) สำเนาร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบตามมาตรา ๖ (๑) หรือ ตามมาตรา ๖ วรรคสี่ แล้วแต่กรณี

(๒) เอกสาร ตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งพร้อมด้วยสำเนาบัตร ตามมาตรา ๗ วรรคสาม ๖ (๒)

(๓) รายชื่อของผู้แทนการเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนไม่เกินหกสิบคน
ตามที่ผู้ริเริ่มกำหนด”

คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติของสงวน

นางฉวีลวดี บุรีกุล นางสาวปัทมา สุขกำปัง นางเรวดี ประเสริฐเจริญสุข และ นางสาวแววตา สุขวาณิขวิชัย (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็นโดยให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙/๑ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปประสงค์
จะขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ยื่นคำขอ
พร้อมทั้งร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาและบันทึกประกอบต่อประธาน
กรรมการการเลือกตั้ง โดยจะยื่นต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยตรงหรือยื่นผ่านประธาน

กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายคนใดคนหนึ่งหรือผู้แทนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายคนใดคนหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ก็ได้

เมื่อได้รับคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการประกาศให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกจังหวัดทราบว่าการเข้าชื่อเสนอกฎหมายใด และเปิดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมาย ตามวิธีการ และภายในระยะเวลาและสถานที่ที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด ทั้งนี้ ระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศ”

นางฉวีลวดี บุรีกุล นางสาวปัทมา สุขกำปัง นางเรวดี ประเสริฐเจริญสุข และนางสาวแววตา สุขวานิชวิชัย (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็นโดยให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๙/๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๙/๒ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการเข้าชื่อเสนอกฎหมายใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จัดทำบัญชีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายนั้นเสนอต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อได้รับบัญชีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายใดจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดครบทุกจังหวัด ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งส่งร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบ พร้อมทั้งบัญชีเข้าชื่อเสนอกฎหมายนั้น ไปยังประธานรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป

กฎหมายใดที่มีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไม่ครบหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งแจ้งประธานรัฐสภาเพื่อจำหน่ายเรื่อง”

มาตรา ๑๐

มีการแก้ไข

มีกรรมาธิการขอสงวนความเห็นและผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นางฉวีลวดี บุรีกุล นางสาวปัทมา สุขกำปัง นางเรวดี ประเสริฐเจริญสุข และนางสาวแววตา สุขวานิชวิชัย (กรรมาธิการ) ขอสงวนความเห็นโดยให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เมื่อได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๙ แล้ว ให้ประธานรัฐสภาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารตามมาตรา ๙ ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน หากปรากฏว่ามีลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน หรือมีเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือเพื่อยื่นเรื่องไปยังผู้ริเริ่มเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนต่อไป เมื่อเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และส่งหนังสือไปยังประชาชนที่มีรายชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามภูมิลำเนาหรือที่อยู่ปัจจุบัน

เพื่อยืนยันหรือคัดค้านการเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วยระบบการลงทะเบียนไปรษณีย์ตอบรับ นอกจากนี้ให้จัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนทั่วไปและผู้มีรายชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย”

นายชจิตร์ ชัยนิคม ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ประธานรัฐสภาตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร ตามมาตรา ๙ แล้ว ต้องตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน ปรากฏว่ามีลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน หรือมีเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือ เพื่อคืนเรื่องไปยังผู้ริเริ่มเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนต่อไป เมื่อเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติทางสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และจัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย

ในกรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามประกาศในวรรคหนึ่ง โดยมีได้ร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติด้วย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อ ประธานรัฐสภาหรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ขีดฆ่าชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อ ผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศตามวรรคหนึ่ง”

คณะกรรมการไม่เห็นด้วย

ผู้แปรญัตติขอสงวน

มาตรา ๑๑

มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์ ขอแปรญัตติแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองของมาตรา ๑๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แล้ว ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง

ถ้าลายมือชื่อตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภา แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติม ให้ถึงหนึ่งหมื่นคนภายใน สัปดาห์สิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนด ระยะเวลาดังกล่าวแล้วยังมิได้เสนอการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

นายชจิตร์ ชัยนิคม ขอแปรญัตติแก้ไขความในมาตรา ๑๑ เป็นต้นนี้

“มาตรา ๑๑ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านตามมาตรา ๑๐ วรรคสองแล้ว
ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง

ถ้าลายมือชื่อตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภา
แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติม
ให้ถึงหนึ่งหมื่นคนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนด

ระยะเวลาดังกล่าวยังมีได้เสนอต่อผู้ริเริ่มเพิ่มเติมจนครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง

ถ้าลายมือชื่อตามวรรคหนึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการ
ให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป

**ในกรณีที่ผู้ริเริ่มเสนอร่างพระราชบัญญัติของราษฎรชนกลุ่มหนึ่งหรือชนส่วนหนึ่งของ
ราษฎรชนกลุ่มหนึ่งที่เสนอขึ้นเพื่อขอแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
หรือร่างพระราชบัญญัติที่เสนอขึ้นเพื่อขอแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
หรือร่างพระราชบัญญัติเพื่อพิทักษ์แก้ไขรัฐธรรมนูญ**”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

นางฉวีลดา บุรีกุล นางสาวปัทมา สุขก่าปัง นางเรวดี ประเสริฐเจริญสุข และ
นางสาวแววตา สุขวานิชวิชัย (กรรมการ) ขอสงวนความเห็นโดยให้เพิ่มความ เป็นมาตรา ๑๑/๑
เป็นดังนี้

- “มาตรา ๑๑/๑ การจัดระเบียบวาระการประชุมร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยประชาชน
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรคำนึงถึงความรวดเร็วและต่อเนื่องในการพิจารณาร่าง
กฎหมายดังกล่าว รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายดังกล่าวและ
ประชาชนทั่วไป”

นายชจิตร์ ชัยนิคม ขอแปรญัตติเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๑/๑ เป็นต้นนี้

“มาตรา ๑๑/๑ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไป
ประสงค์จะขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ยื่นคำขอ
พร้อมทั้งร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาและบันทึกประกอบต่อประธานกรรมการ
การเลือกตั้ง โดยจะยื่นต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยตรงหรือยื่นผ่านประธานกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายคนใดคนหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ก็ได้

เมื่อได้รับคำขอตามมาตรา ๑๖ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการประกาศ
ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกจังหวัดทราบว่ามีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายใด และเปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมายตามวิธีการ และภายในระยะเวลาและสถานที่ที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด ทั้งนี้ระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน แต่ไม่เกิน ๖๐ วัน นับแต่ประกาศ”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

นายขจิตร์ ชัยนิคม ขอแปรญัตติเพิ่มความเป็นมาตรา ๑๑/๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑/๒ ในการร่างพระราชบัญญัติที่เสนอตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิขอคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการยกร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบของประธานรัฐสภาหรือระเบียบของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๒

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓

มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์ ขอแปรญัตติแก้ไขความใน (๑) ของมาตรา ๑๓

เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(๑) ให้ ชงให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งริเริ่มเข้าชื่อหรือร่วมลงชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ หรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(๒) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคามเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ร่วมลงชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ”

คณะกรรมการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

นายขจิตร์ ชัยนิคม ขอแปรญัตติตัดความในมาตรา ๑๓ ออกทั้งมาตรา เป็นดังนี้

“หมวด ๑๓ ผู้ใดกระทำผิดตามที่กำหนดไว้ในนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(๑) ให้ ขอสให้ หรือรับฝากขังให้ทนายสิทธิหรือประเวศอื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อส่งใบให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งริเริ่มเข้าชื่อหรือร่วมลงชื่อในทวงเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ หรือญัตติข้อใดข้อหนึ่งที่ขอเพิ่มเติมนับรัฐธรรมนูญ

(๒) ทสอทสรม ขังค้ำข ชูเช็ญ หรือใช้วิธีสิทธิพลศุทตวงเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ร่วมลงชื่อในทวงเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติข้อใดข้อหนึ่งที่ขอเพิ่มเติมนับรัฐธรรมนูญ”

คณะกรรมการการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๔

มีการแก้ไข

มีผู้แปรญัตติขอสงวนคำแปรญัตติ

นายจิตร ชัยนิคม ขอแปรญัตติตัดความในมาตรา ๑๔ ออกทั้งมาตรา เป็นดังนี้

“หมวด ๑๔ ผู้ใดลงสมัครชื่อที่ขอส่งใบเสนอร่าง หรือใช้ หรือใช้ร่วมลงชื่อที่ขอส่ง ใบเสนอร่าง เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดลงชื่อร่วมเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหรือเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือ ญัตติข้อใดข้อหนึ่งที่ขอเพิ่มเติมนับรัฐธรรมนูญที่นักริเริ่ม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือ ปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คณะกรรมการการได้ชี้แจงแล้ว

ผู้แปรญัตติพอใจ

มาตรา ๑๕

ไม่มีการแก้ไข

๗. ข้อสังเกตของคณะกรรมการการ

คณะกรรมการการ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เริ่มต้นตั้งแต่หลักการ เหตุผล ชื่อร่างพระราชบัญญัติ คำปรารภ และพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบแล้ว มีความเห็นว่า ควรบันทึกข้อสังเกตไว้ท้ายรายงานของคณะกรรมการที่คณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กร ตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติ เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาในประเด็น เกี่ยวกับถ้อยคำ “ประโยชน์อื่นใด” ตามมาตรา ๑๓ (๑) ของร่างพระราชบัญญัตินี้ ไม่หมายความว่ารวมถึง ประโยชน์อื่นใดที่จะได้รับจากผลโดยตรงตามหลักการหรือสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ผู้เข้าชื่อได้ร่วมลงชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น เนื่องด้วยประโยชน์ที่จะได้รับจากร่าง พระราชบัญญัติฉบับนี้ที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายอาจเป็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นเมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้ ผ่านกระบวนการพิจารณาของรัฐสภาจนมีผลบังคับใช้ต่อไปในอนาคต ดังนั้น จึงไม่ถือว่าประโยชน์ ที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายจะได้รับเป็นประโยชน์อื่นใดตามความหมายในมาตรา ๑๓ (๑) นี้

(๔๖)

๘. ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมและข้อสังเกตของ
คณะกรรมการวิสามัญมาพร้อมรายงานนี้ด้วยแล้ว

(นายอนันต์ ผลอำนาจ)
เลขานุการคณะกรรมการ

(๔๗)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
พ.ศ. ....

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า
หนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐสภา
พิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติม
รัฐธรรมนูญต่อรัฐสภาได้โดยตรง และมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมาย
บัญญัติ และมาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การเสนอแก้ไข
รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในวันที่ยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภาตามมาตรา ๙ หรือ
มาตรา ๑๒ แล้วแต่กรณี

การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกันไม่น้อยกว่า
หนึ่งหมื่นคน

การเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกัน
ไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน

มาตรา ๖ ในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภา ต้องมี
ผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนเพื่อดำเนินการจัดให้มีการรวบรวม
ลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นหนังสือพร้อมด้วยเอกสาร
ดังต่อไปนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติพร้อมด้วยบันทึกประกอบตามมาตรา ๘

(๒) รายชื่อของผู้ริเริ่มพร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัว
ประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่าย
สามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ริเริ่ม

ในกรณีที่ผู้ริเริ่มประสงค์จะให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือ
ในการจัดทำร่างกฎหมายแก่ประชาชน ยกร่างพระราชบัญญัติให้ก่อนที่จะแจ้งประธานรัฐสภา
ตามวรรคหนึ่ง ก็ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
หรือหน่วยงานนั้น ดำเนินการให้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) มีหลักการและเนื้อหาไม่เป็นไปตาม
ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่
วันที่ได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง พร้อมทั้งส่งเรื่องคืนให้ผู้ริเริ่ม

ก่อนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะลงลายมือชื่อร่วมเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๙
ผู้ริเริ่มจะแก้ไขร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) ก็ได้ แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานรัฐสภา
พร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบที่แก้ไขใหม่

มาตรา ๗ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๖ แล้ว ให้ผู้ริเริ่มดำเนินการชักชวน
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อประธานรัฐสภาได้

ในเอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกแผ่นต้องปรากฏข้อความ
ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงลายมือชื่อทราบว่าเป็นการลงลายมือชื่อเพื่อเสนอ
ร่างพระราชบัญญัติใด และสามารถตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติได้ที่ใด รวมทั้งต้องมีรายละเอียด
เกี่ยวกับผู้ลงลายมือชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อตัวและชื่อสกุล

(๒) หมายเลขประจำตัวประชาชน

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งลงลายมือชื่อต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้นั้น

มาตรา ๘ ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาได้ ต้องเป็น ร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยหรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ต้องมีหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ ที่กำหนดโดยชัดเจนและต้องแบ่งเป็นมาตรา ซึ่งแต่ละมาตรามีบทบัญญัติที่จะเข้าใจได้ว่า มีความประสงค์จะตรากฎหมายในเรื่องใด และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้

(๑) บันทึกหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ

(๒) บันทึกเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

(๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

มาตรา ๙ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ ตามมาตรา ๗ ได้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ผู้ริเริ่มยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา โดยต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ยื่นมาพร้อมกับคำร้องขอด้วย

(๑) สำเนาร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบตามมาตรา ๖ (๑) หรือ ตามมาตรา ๖ วรรคสี่ แล้วแต่กรณี

(๒) เอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งพร้อมด้วยสำเนาบัตร ตามมาตรา ๗ วรรคสาม

(๓) รายชื่อของผู้แทน ~~ทนาย~~ของผู้ซึ่งเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนไม่เกินหกสิบคน ตามที่ผู้ริเริ่มกำหนด

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เมื่อได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๙ แล้ว ให้ประธานรัฐสภา ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารตามมาตรา ๙ ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน หากปรากฏว่ามี ลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคนหรือมีเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนให้ ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือ เพื่อคืนเรื่องไปยังผู้ริเริ่มเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนต่อไปเมื่อ เห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้วให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่าง พระราชบัญญัติทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และจัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย

ในกรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามประกาศในวรรคหนึ่ง โดยมีได้ร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติด้วย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภา หรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ขีดฆ่าชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอ ร่างพระราชบัญญัติได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศตามวรรคหนึ่ง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านตามวรรคสองแล้ว ให้ถือว่ารายชื่อ
ของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง

มาตรา ๑๑ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านตามวรรคสองแล้ว ให้นำรายชื่อ
ให้ที่สภาวาระรายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง

- ถ้าในกรณีที่ลายมือชื่อตมวรรคหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่าง
พระราชบัญญัติมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบ
เพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมให้ถึงหนึ่งหมื่นคนภายใน
สัปดาห์สิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว
ยังมิได้เสนอการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่องและคืนเรื่อง
และเอกสารที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้ริเริ่ม

ถ้าลายมือชื่อตมวรรคหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่าง
พระราชบัญญัติมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้
รัฐสภาสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาพิจารณาพระราชบัญญัตินั้นต่อไป
ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้นเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร
ส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรองก่อน

มาตรา ๑๒ การเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการ
เปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือ
เปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้

ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑
มาใช้บังคับกับการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี
หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(๑) ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งริเริ่มเข้าชื่อหรือร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อในการเข้าชื่อ
เสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(๒) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคามเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไข
เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(๕๒)

มาตรา ๑๔ ผู้ใดลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร หรือใช้ หรืออ้างลายมือชื่อปลอม
เช่นว่านั้น เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือ
ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่แท้จริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงไม่เกินสิบปี หรือ
ปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

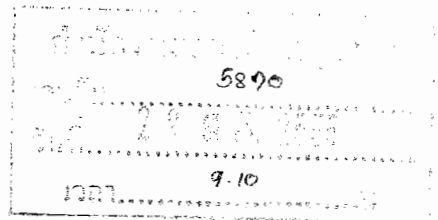
มาตรา ๑๕ ให้ประธานรัฐสภารักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

ร่าง
พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าซื้อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

วุฒิสภาต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน ๖๐ วัน

ที่ สผ ๐๐๑๔/ ๑๒๓๑ ล

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนอุทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

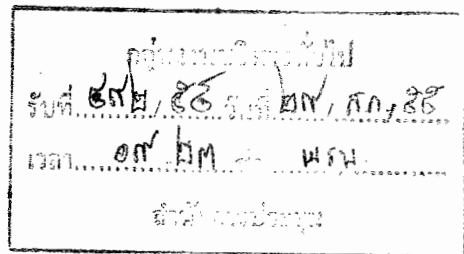
สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล
และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป)
วันพุธที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อ
เสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ซึ่งคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นผู้เสนอ

ฉะนั้น จึงส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมาเพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๖

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์)
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
รับที่..... ๑ / ๒๕๕๕
วันที่ ๑๓ / ๘ / ๕๕
เวลา..... ๑๓.๐๕ น.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๓๖

กำกับการประชุม

(๕๔)

สารบบ

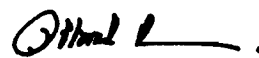
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ... (นายภูมิ มุลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑ คน เป็นผู้เสนอ) ได้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรชุดที่แล้ว (ชุดที่ ๒๓) และรอการพิจารณาหลักการในวาระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎร จนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ต่อมา คณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบันได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบ ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไป ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงได้อนุญาตให้บรรจุร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ในการพิจารณา ที่ประชุมได้พิจารณารวมกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (นายวิชัย ล้ำสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... (นายบรรศักดิ์ อูวรรณโณ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๔๔๖ คน เป็นผู้เสนอ)

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติทั้งสี่ฉบับ และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณา โดยถือเอาร่างของคณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณา เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ ประชุมได้พิจารณาในวาระที่สอง แล้วลงมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญฯ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้สภาผู้แทนราษฎรส่งให้วุฒิสภาเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

(นายวัชรินทร์ จอมพลาพล)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
พ.ศ. ....

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภาได้โดยตรง และมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๒๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติ ให้การเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๕๖)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
พ.ศ. ....

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนด ในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและมาตรา ๒๔๑ ให้สิทธิแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเสนอยุติแก้ไขรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้มาตรา ๑๖๓ และมาตรา ๒๔๑ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(นายภูมิ มุลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑ คน เป็นผู้เสนอ)

(๕๓)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าซื้อเสนอกฎหมาย
พ.ศ. ....

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าซื้อเสนอกฎหมาย

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าซื้อเสนอกฎหมาย และการตรวจสอบ รายชื่อตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าซื้อเสนอกฎหมายให้มากที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอ ต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(นายวิชัย ล้ำสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

(๕๘)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
พ.ศ. ....

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย และการตรวจสอบรายชื่อตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้สนับสนุนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนให้มากที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๔๔๖ คน เป็นผู้เสนอ)

มาตรา ๖ ในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภา ต้องมีผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคนเพื่อดำเนินการจัดให้มีการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นหนังสือพร้อมด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติพร้อมด้วยบันทึกประกอบตามมาตรา ๘

(๒) รายชื่อของผู้ริเริ่มพร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ริเริ่ม

ในกรณีที่ผู้ริเริ่มประสงค์จะให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือในการจัดทำร่างกฎหมายแก่ประชาชน ยกร่างพระราชบัญญัติให้ก่อนที่จะแจ้งประธานรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง ก็ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย หรือหน่วยงานนั้นดำเนินการให้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) มีหลักการและเนื้อหาไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง พร้อมทั้งส่งเรื่องคืนให้ผู้ริเริ่ม

ก่อนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะลงลายมือชื่อร่วมเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๙ ผู้ริเริ่มจะแก้ไขร่างพระราชบัญญัติตาม (๑) ก็ได้ แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบที่แก้ไขใหม่

มาตรา ๗ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๖ แล้ว ให้ผู้ริเริ่มดำเนินการชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อประธานรัฐสภาได้

ในเอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกแผ่นต้องปรากฏข้อความให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะลงลายมือชื่อทราบว่าเป็นการลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติใด และสามารถตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติได้ทันที รวมทั้งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ลงลายมือชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อตัวและชื่อสกุล

(๒) หมายเลขประจำตัวประชาชน

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งลงลายมือชื่อต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ริเริ่ม

มาตรา ๘ ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาได้ ต้องเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยหรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ต้องมีหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติที่กำหนดโดยชัดเจน และต้องแบ่งเป็นมาตรา ซึ่งแต่ละมาตรามีบทบัญญัติที่จะเข้าใจได้ว่ามีความประสงค์จะตรากฎหมายในเรื่องใด และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้

(๖๑)

- (๑) บันทึกหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
- (๒) บันทึกเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
- (๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

มาตรา ๙ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๗ ได้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ผู้ริเริ่มยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา โดยต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ ยื่นมาพร้อมกับคำร้องขอด้วย

- (๑) สำเนาร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบตามมาตรา ๖ (๑) หรือตามมาตรา ๖ วรรคสี่ แล้วแต่กรณี
- (๒) เอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งพร้อมด้วยสำเนาบัตรตามมาตรา ๗ วรรคสาม
- (๓) รายชื่อของผู้แทนของผู้ซึ่งเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนไม่เกินหกสิบคน ตามที่ผู้ริเริ่มกำหนด

มาตรา ๑๐ เมื่อได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๙ แล้ว ให้ประธานรัฐสภาตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารตามมาตรา ๙ ให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน หากปรากฏว่ามีลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคนหรือมีเอกสารไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ริเริ่มเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนต่อไปเมื่อเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้วให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และจัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย

ในกรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติตามประกาศในวรรคหนึ่ง โดยมีได้ร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติด้วย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภา หรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ขีดฆ่าชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศตามวรรคหนึ่ง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านตามวรรคสองแล้ว ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมให้ถึงหนึ่งหมื่นคนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวยังมีได้เสนอการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่องและคืนเรื่องและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้ริเริ่ม

ถ้าลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(๖๒)

ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้นเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรองก่อน

มาตรา ๑๒ การเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้

ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับกับการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(๑) ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งริเริ่มเข้าชื่อร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(๒) หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคามเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๔ ผู้ใดลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร หรือใช้ หรืออ้างลายมือชื่อปลอม เช่นว่านั้น เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่แท้จริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕ ให้ประธานรัฐสภารักษากฎการตามพระราชบัญญัตินี้

.....
.....

ถูกต้องตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

๙.๕.

(นางสุภาวดี ตันตระกูล)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ ๑

สำนักงานประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุป สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๕๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภาได้โดยตรง และมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัตินี้บัญญัติถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับการเข้าชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๑๖๓ และการเข้าชื่อเพื่อเสนอญัตติให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งโดยสาระสำคัญได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ แล้วให้นำไปใช้กับการเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม ดังนี้

๒.๑ วิธีการเข้าชื่อ

(๑) กำหนดให้ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ในวันที่ยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา (ร่างมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง) โดยจำนวนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะเข้าชื่อนั้น แบ่งออกเป็น กรณีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ร่างมาตรา ๕ วรรคสอง) และกรณีการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อรวมกันไม่น้อยกว่า

ห้าหมื่นคนตามมาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ร่างมาตรา ๕ วรรคสาม) แต่เนื่องด้วยการกำหนดให้บุคคลซึ่งมีสิทธิเข้าชื่อต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในวันที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามที่อยู่ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ มีปัญหาในทางปฏิบัติ จากการศึกษาที่บุคคลผู้เข้าชื่อมิได้มาเข้าชื่อในวันเดียวกัน ทำให้การตรวจสอบเกิดความยุ่งยาก การตรวจสอบจึงจะกระทำเมื่อได้มีการยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภาภายหลังจากได้มีการรวบรวมชื่อได้ครบตามจำนวนที่กำหนดแล้ว

(๒) การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อประธานรัฐสภาต้องมีผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบคนเพื่อดำเนินการจัดให้มีการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นหนังสือพร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๖) หรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมและบันทึกประกอบร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ร่างมาตรา ๑๒) และรายชื่อของผู้ริเริ่มพร้อมด้วยสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ริเริ่ม (ร่างมาตรา ๖ (๒)) ซึ่งการกำหนดให้มีผู้ริเริ่มในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นก็เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น และในการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งยังสามารถเป็นผู้แทนในการอธิบายถึงหลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอนั้น แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อพิจารณาตัดสินใจในการร่วมลงลายมือชื่อ

เมื่อได้แจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแล้ว หากผู้ริเริ่มประสงค์ที่จะแก้ไขร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว ก็สามารถกระทำได้จนกระทั่งก่อนที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อเข้าร่วมเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ทั้งนี้ ผู้ริเริ่มต้องจัดส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมและบันทึกประกอบที่แก้ไขใหม่นั้นแก่ประธานรัฐสภาพร้อมหนังสือแจ้งด้วย (ร่างมาตรา ๖ วรรคสี่) ทั้งนี้ เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมที่จะนำออกให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อนั้น ต้องมีหลักการและสาระสำคัญที่ชัดเจนและไม่อาจมีการแก้ไขได้อีก เพราะผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องพิจารณาในหลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเพื่อตัดสินใจในการร่วมเข้าชื่อ โดยหากสามารถมีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงหลักการหรือสาระสำคัญได้หลังจากที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าลงลายมือชื่อหลักการหรือสาระสำคัญนั้นอาจไม่ใช่หลักการหรือสาระสำคัญที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตัดสินใจร่วมลงลายมือชื่อหรืออาจเปลี่ยนแปลงไปจนกระทั่งผู้มีสิทธิเลือกตั้งอาจไม่ร่วมลงลายมือชื่อด้วยได้

อนึ่ง ในกรณีที่ผู้ริเริ่มประสงค์จะเสนอร่างพระราชบัญญัติในเรื่องใดหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม แต่ยังไม่อาจจัดทำร่างหรือเห็นว่าร่างที่จะเสนอนั้นยังไม่เป็นไปตามหลักการหรือสาระสำคัญที่ต้องการเสนอ ผู้ริเริ่มนั้นจะให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะหน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่ต้องนำเสนอต่อ

สภาผู้แทนราษฎร ช่วยเหลือในการยกร่างหรือปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมให้ก่อนที่จะแจ้งประธานรัฐสภาก็ได้ (ร่างมาตรา ๖ วรรคสอง)

๒.๒ การรวบรวมรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) เมื่อได้แจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแล้ว ผู้ริเริ่มสามารถดำเนินการชักชวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวได้ และเอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกแผ่นต้องปรากฏข้อความให้ผู้ลงลายมือชื่อได้ทราบว่า เป็นการลงลายมือชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติใดหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในเรื่องใด สถานที่ในการตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ลงลายมือชื่อ ได้แก่ ชื่อตัวและชื่อสกุล และหมายเลขประจำตัวประชาชน รวมทั้งต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ยื่น (ร่างมาตรา ๗)

(๒) ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติได้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนหรือกรณีการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน ให้ผู้ริเริ่มยื่นคำร้องขอต่อประธานรัฐสภา พร้อมทั้ง

๑) สำเนาร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติที่มีการแก้ไข หรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ภายหลังจากได้แจ้งเป็นหนังสือให้ประธานรัฐสภาทราบ แล้วแต่กรณี

๒) เอกสารการลงลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และมีหมายเลขประจำตัวประชาชน และ

๓) รายชื่อของผู้แทนการเสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวนไม่เกินหกสิบคนตามที่ผู้ริเริ่มกำหนด

ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบตัวตนของผู้ยื่นและสถานภาพการเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อไป (ร่างมาตรา ๘)

๒.๓ การตรวจสอบรายชื่อของผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

เมื่อประธานรัฐสภาตรวจสอบเอกสารแล้วปรากฏว่ามีลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน หรือไม่ถึงห้าหมื่นคน แล้วแต่กรณี หรือมีเอกสารไม่ถูกต้องให้ประธานรัฐสภามีอำนาจแจ้งเป็นหนังสือเพื่อคืนเรื่องไปยังผู้ริเริ่ม เพื่อดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วน หากประธานรัฐสภาเห็นว่าถูกต้องครบถ้วนแล้วต้องจัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อ

เสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (เว็บไซต์) และจัดเอกสารไว้ให้ประชาชนตรวจสอบด้วย (ร่างมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง)

ในกรณีผู้มีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เห็นว่าตนมิได้เข้าร่วมลงชื่อด้วย ให้มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านเพื่อให้ชื้อชื่อของตนออกต่อประธานรัฐสภาหรือผู้ที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศรายชื่อดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๐ วรรคสอง) แต่หากพ้นระยะเวลาคัดค้านแล้วให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง และหากปรากฏว่ามีลายมือชื่อไม่ถึงหนึ่งหมื่นคนหรือไม่ถึงห้าหมื่นคน แล้วแต่กรณี ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบเพื่อจัดให้มีการเข้าชื่อเพิ่มเติมภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และหากผู้ริเริ่มไม่ดำเนินการหรือไม่อาจจัดให้มีการเข้าชื่อเพิ่มจนครบจำนวนภายในระยะเวลาดังกล่าวได้ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือเพื่อจำหน่ายเรื่องต่อไป (ร่างมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง)

๒.๔ การตรวจสอบหลักการและเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาได้ ต้องเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยหรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ร่างมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง) สำหรับญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องมีใช้กรณีที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ (ร่างมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง)

ทั้งนี้ หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมนี้ จะต้องกำหนดโดยชัดเจนและต้องแบ่งเป็นมาตรา ซึ่งแต่ละมาตรามีบทบัญญัติที่จะเข้าใจได้ว่ามีความประสงค์ในเรื่องใด และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้

- ๑) บันทึกหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
- ๒) บันทึกเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
- ๓) บันทึกวินิฉาระห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติใดเกี่ยวข้องการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรอง (ร่างมาตรา ๑๑ วรรคสี่)

๒.๕ บทกำหนดโทษ

กำหนดความผิดและอัตราโทษสำหรับความผิดฐานให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจงใจให้บุคคลดังกล่าวริเริ่มเข้าชื่อหรือร่วมลงชื่อเสนอกฎหมาย และความผิดฐานหลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคามเพื่อให้

(๖๗)

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมลงชื่อในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เพื่อเป็นบทลงโทษกรณีที่มีการกระทำในลักษณะที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยมิได้เป็นไปโดยความสมัครใจ (ร่างมาตรา ๑๓)

นอกจากนี้ยังกำหนดความผิดฐานปลอมลายมือชื่อ ใช้ หรืออ้างลายมือชื่อปลอมนั้น เพื่อให้ผู้อื่นหลงเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายที่แท้จริง (ร่างมาตรา ๑๔)

๒.๕ ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ

กำหนดให้ประธานรัฐสภา รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๕)
เนื่องจากการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การตรวจสอบการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเป็นกระบวนการทางนิติบัญญัติ ดังนั้น จึงกำหนดให้ประธานรัฐสภาในฐานะประมุขฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(นายภูมิ มุลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑ คน เป็นผู้เสนอ)

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
พ.ศ. ....

นายภูมิ มุลศิลป์กับคณะ ผู้แทนการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อ
เสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่าง
พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า
หนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่
กำหนดไว้ในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อเสนอบัญญัติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา
ทั้งนี้เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือบัญญัติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต่อ
รัฐสภาได้โดยตรง และมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และ
วิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา ๒๙๑ ของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้การเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วย
การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พร้อมให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันและอนาคต จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้—

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ
ให้เป็นไปตามมาตรา ๑๖๓ และการเข้าชื่อเพื่อเสนอบัญญัติให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๙๑
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งโดยสาระสำคัญได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอน
การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ แล้วให้นำไปใช้กับการเข้าชื่อเสนอบัญญัติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญด้วย
โดยอนุโลม ดังนี้

๒.๑ วิธีการเข้าชื่อ

(๑) กำหนดให้ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือบัญญัติขอแก้ไขเพิ่มเติม
รัฐธรรมนูญจะต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในวันที่เข้าชื่อ
เสนอกฎหมายหรือเสนอบัญญัติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(๒) วิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือเสนอบัญญัติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตาม
พระราชบัญญัตินี้ อาจกระทำโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเอง หรืออาจร้องขอให้
คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายก็ได้ แล้วผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใด
ร่วมลงชื่อโดยถูกต้องตามพระราชบัญญัตินั้นแล้ว ให้ถือว่า การเข้าชื่อนั้นมีผลสมบูรณ์และจะถอนการเข้าชื่อ
ในภายหลังมิได้

(๖๙)

(๓) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเองครบจำนวนหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิยื่นเรื่องเสนอต่อประธานรัฐสภา โดยมีเอกสารประกอบ ดังนี้ ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภา พิจารณาและแบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ ลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายและผู้แทนการ เสนอกฎหมายตามที่ประธานรัฐสภากำหนด พร้อมทั้งเลขประจำตัวประชาชนของทุกคน .

(๔) เมื่อประธานรัฐสภาได้รับเรื่องการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ประธานรัฐสภา จัดให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน ถ้าประธานรัฐสภาเห็นว่า ถูกต้อง ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการปิดประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเขต ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชน หนาแน่น ทั้งนี้ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน โดยมี ระยะเวลาสามสิบวัน ในกรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามที่ปิดประกาศ โดยมีได้มีเจตนา ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภาหรือบุคคลที่ประธาน รัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ขีดฆ่าชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันสิ้นสุดวันปิดประกาศ หากพ้นกำหนดเวลาคัดค้านแล้ว ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอ กฎหมายดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป แต่ถ้ามีจำนวนไม่ครบหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้ผู้แทนการเสนอกฎหมายทราบเพื่อดำเนินการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบจาก ประธานรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว มิได้เสนอการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบหนึ่งหมื่นคนให้ ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิในการยื่นเรื่องใหม่

(๕) การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไป ประสงค์จะขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็น ผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ยื่นคำขอต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งพร้อมทั้งร่าง พระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา

(๖) เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำขอให้ดำเนินการจัดส่งร่าง พระราชบัญญัติและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดมอบหมาย เพื่อให้ดำเนินการปิดประกาศให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในแต่ละจังหวัดทราบว่ามีการเสนอกฎหมายในเรื่องใด และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะร่วมเข้าชื่อ เสนอกฎหมายไปลงชื่อตามระยะเวลาและสถานที่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ทั้งนี้การกำหนด ระยะเวลาเข้าชื่อต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน แต่ไม่เกินหกสิบวันนับจากวันประกาศ

(๗) เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายรวบรวมเอกสารที่มีการเข้าชื่อ เสนอกฎหมาย ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและจัดทำบัญชีรายชื่อ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายทั้งหมด เพื่อนำส่งให้ประธานรัฐสภาภายในสามสิบวันนับจาก วันครบกำหนด

(๘) เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งจัดส่งร่างพระราชบัญญัติและเอกสารที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายไปยังประธานรัฐสภา ถ้าประธานรัฐสภาเห็นว่าถูกต้องและมีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายครบหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป และหากการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนไม่ครบหนึ่งหมื่นคน ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบ เพื่อให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่องแต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิในการเสนอเรื่องใหม่

๒.๒ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติ

(๑) การจัดทำร่างพระราชบัญญัติและการเข้าร่วมเป็นกรรมาธิการ กฎหมายที่เสนอโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสนอให้รัฐสภาพิจารณาต้องจัดทำในรูปแบบร่างพระราชบัญญัติซึ่งต้องมีรายละเอียด ดังนี้ หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ บันทึกสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

(๒) การเสนอร่างพระราชบัญญัติโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติ โดยคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติจะต้องประกอบด้วย ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด

(๓) องค์กรที่สนับสนุนในการร่างพระราชบัญญัติ ในการยกร่างพระราชบัญญัติที่เสนอตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิขอให้สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาหรือคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการยกร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบของประธานรัฐสภาหรือระเบียบของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

(๔) ในการร่างพระราชบัญญัติที่เสนอตามพระราชบัญญัตินี้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบของสภาพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง

๒.๓ การเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

(๑) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครบจำนวนห้าหมื่นคนมีสิทธิยื่นเรื่องเสนอต่อประธานรัฐสภา การเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้นำความใน ส่วนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายในส่วนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือการเข้าชื่อโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมิได้

(๓) เมื่อประธานรัฐสภาได้รับเรื่องการเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หากพิจารณาแล้วว่าร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและจำนวนผู้เข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมถูกต้องครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อไป

(๗๑)

๒.๔ บทกำหนดโทษ หากผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือขัดขวางการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือกระทำการใดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่มีเจตนาใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย หรือแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(นายภูมิ มุลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๐,๗๕๑ คน เป็นผู้เสนอ)

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(นายวิชัย ล้ำสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
พ.ศ. ....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎรและได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ตามมาตรา ๑๔๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย และการตรวจสอบรายชื่อตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้มากที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็น ต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ ขยายความของนิยามคำว่า “ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” ให้ชัดเจนรวมถึงผู้ที่อยู่ในระหว่าง ถูกตัดสิทธิมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (มาตรา ๔)

๒.๒ แต่เดิมไม่มีบทบัญญัติให้มีหน่วยงานหรือองค์กรใด ๆ สนับสนุนการจัดทำร่างพระราชบัญญัติของภาคประชาชน แต่ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ให้ประชาชนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปสามารถร้องขอให้องค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายจัดทำร่างกฎหมายให้ (มาตรา ๘)

นอกจากการสนับสนุนการจัดทำร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวยังให้ภาคประชาชนอาจขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย จากกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองได้อีกด้วย (มาตรา ๙)

๒.๓ การยื่นร่างพระราชบัญญัติของภาคประชาชนได้ยืดหยุ่นอำนวยความสะดวกต่อภาคประชาชน โดยให้ยื่นผ่านประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่มีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายคนใดคนหนึ่ง มีภูมิลำเนาอยู่ก็ได้ (มาตรา ๑๖)

๒.๔ เพิ่มรายละเอียดกระบวนการปฏิบัติเมื่อมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้กระบวนการตรากฎหมายของรัฐสภาดำเนินการต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นตอนการจัดระเบียบวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรให้มีการบรรจุระเบียบวาระ และรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน (มาตรา ๒๑ และ ๒๒)

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าซื้อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
(นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๔๕๖ คน เป็นผู้เสนอ)

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

1. หลักการเหตุผลในการประกาศใช้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีเจตนารมณ์หลักเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรม

ในการนี้ รัฐธรรมนูญกำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายตามหมวด 3 และหมวด 5 เพื่อให้รัฐสภาพิจารณา โดยจัดทำร่างพระราชบัญญัติที่ถูกต้องตามรูปแบบ มีหลักการเหตุผลประกอบ มีการแบ่งหมวดหมู่และรายมาตราเสนอไปด้วย ทั้งนี้ โดยกำหนดให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายช่วยเหลือประชาชนในการกร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบร่างพระราชบัญญัติ รวมทั้งให้คำแนะนำและสนับสนุนการดำเนินการร่างกฎหมายของประชาชน (มาตรา 163¹ มาตรา 81 (3) ประกอบมาตรา 308)

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาต้องให้ผู้แทนของประชาชนที่เข้าชื่อนั้น ได้ชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติและให้มีผู้แทนร่วมเป็นกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3

แม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.2542 แต่พระราชบัญญัติฯ นี้ ออกโดยอาศัยหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งมีความแตกต่างในสาระสำคัญ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือ

- ลดจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะเข้าชื่อเสนอกฎหมาย จากเดิม 50,000 คน เหลือเพียง 10,000 คน

---

¹ มาตรา 163 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด 3 และหมวด 5 แห่งรัฐธรรมนูญนี้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น ชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติ และคณะกรรมาธิการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวน ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมดด้วย

กำหนดให้มีผู้แทนการเสนอกฎหมายเข้าชี้แจงหลักการของร่างกฎหมาย และให้มีผู้แทนร่วมเป็นกรรมาธิการไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด

กำหนดให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายช่วยเหลือประชาชนในการยกร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบร่างพระราชบัญญัติ รวมทั้งให้คำแนะนำและสนับสนุนการดำเนินการร่างกฎหมายของประชาชน

กล่าวโดยสรุป หลักการดังกล่าวจะช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาการใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนได้ในระดับหนึ่ง อาทิ เรื่องจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอกฎหมาย การสนับสนุนช่วยเหลือในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติและเอกสารประกอบ รวมทั้งกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในชั้นกรรมาธิการและรัฐสภา

อย่างไรก็ตาม กฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะออกมารองรับ อันเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอนการปฏิบัตินั้น เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญบรรลุผลสำเร็จหรือไม่

ดังนั้น เพื่อให้มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักการที่รัฐธรรมนูญกำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2. เจตนารมณ์ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายได้โดยง่าย และทำให้การใช้สิทธิของประชาชนเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยกำหนดให้มีกลไกและมาตรการช่วยเหลือทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ รวมทั้ง กรอบหลักเกณฑ์ แนวทางการปฏิบัติของฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเสนอ และพิจารณาร่างกฎหมายให้เอื้อต่อการใช้สิทธิของประชาชน ในขณะเดียวกันก็มุ่งสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองเจตจำนงของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายและความคิดเห็นของประชาชนโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายและประชาชนทั่วไป

3. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

3.1 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... มีจำนวน 22 มาตรา โดยแบ่งออกเป็น

หมวด 1 บททั่วไป

หมวด 2 การพิจารณาร่างกฎหมายโดยรัฐสภา

ส่วนที่ 1 กฎหมายที่เสนอต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณา

ส่วนที่ 2 การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ส่วนที่ 3 การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ส่วนที่ 4 การเสนอกฎหมายให้รัฐสภาพิจารณา

3.2 เนื้อหาสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ

(1) บุคคลผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในวันที่เข้าชื่อเสนอกฎหมาย ซึ่งตามพระราชบัญญัติฯ นี้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และต้องไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ม.6 ประกอบ ม.4)

(2) ช่องทางการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติมี 2 ช่องทาง คือ

(2.1) ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 10,000 คน ร่วมกันเข้าชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ โดยตรงต่อประธานรัฐสภา (ม.12)

(2.2) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป ร้องขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ โดยจะยื่นต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยตรงหรือยื่นผ่านประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก็ได้ (ม.16)

การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติทั้งกรณีตาม (2.1) และ (2.2) ต้องมีร่างพระราชบัญญัติ พร้อมบันทึกประกอบ แนบไปพร้อมการเข้าชื่อด้วย

(3) การจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เมื่อได้รับคำร้องขอ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการประกาศให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกจังหวัดทราบว่าการเข้าชื่อเสนอกฎหมายใด และเปิดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมาย ตามวิธีการและภายในระยะเวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่า 90 วันนับแต่วันประกาศ (ม. 17)

ในการนี้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ ต้องมอบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ที่มีรูปถ่ายและเลขประจำตัวประชาชนของตนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมาย ซึ่งหากตรวจสอบแล้วเห็นว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ผู้นั้นเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ (ม.18)

(4) มาตรการหรือกลไกช่วยเหลือทางวิชาการและการเงิน

(4.1) ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 100 คนขึ้นไป อาจร้องขอให้องค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย หรือคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ช่วยเหลือในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติหรือบันทึกประกอบ หรือให้

ความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติหรือบันทึกประกอบได้ โดยที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายใน 90 วันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ (ม.8)

ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการร้องขอและกระบวนการให้การสนับสนุนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายนี้ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายกำหนด ซึ่งต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการสนับสนุนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน

(4.2) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอาจขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายจากกองทุนเพื่อการพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ม.9)

(5) เอกสารหลักฐานการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ (ม.12)

ในการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติและผู้แทนการเข้าชื่อ ต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ ลายมือชื่อ และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ที่มีรูปถ่ายและเลขประจำตัวประชาชน ซึ่งการแสดงรายละเอียดดังกล่าว ให้เป็นไปตามแบบที่ประธานรัฐสภากำหนด

(6) การเสนอร่างพระราชบัญญัติและบันทึกประกอบ (ม.11)

การเสนอกฎหมายของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ต้องจัดทำในรูปแบบของร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งต้องมีหลักการเกี่ยวกับเรื่องที่บัญญัติในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยแบ่งเป็นมาตราที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้ว่ามีความประสงค์จะตรากฎหมายในเรื่องใด และมีหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นอย่างไร และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้

- หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
- เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

(7) ประธานรัฐสภามีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาและการจัดการเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เพื่อให้เป็นระบบฐานข้อมูลสำหรับการอ้างอิงและใช้ประโยชน์ในอนาคต (ม.10)

(8) เมื่อได้รับเรื่องการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ ให้ประธานรัฐสภาตรวจสอบให้เสร็จภายใน 45 วันนับแต่วันได้รับเรื่อง กรณีพบว่ามิชอบพร้อม หรือปรากฏว่ามีจำนวนผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติไม่ครบ 10,000 คน ให้แจ้งผู้แทนการเสนอกฎหมายเป็นหนังสือ เพื่อดำเนินการแก้ไขหรือดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อให้ครบถ้วน ภายใน 90 วันนับแต่วันที่รับแจ้ง หากไม่สามารถดำเนินการได้ภายในเวลาที่กำหนดให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง (ม.13)

(9) กรณีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายถูกต้องครบถ้วน ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย โดยปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำ

การองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ว่าการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่น ในเขตท้องที่ที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีได้ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายแต่มีชื่อในประกาศดังกล่าว ยื่นคำร้องคัดค้านการเข้าชื่อเสนอกฎหมายต่อประธานรัฐสภาหรือนุคคนที่ประธานรัฐสภามอบหมายเพื่อขีดชื่อของตนออกจากบัญชีรายชื่อ ภายใน 20 วันนับแต่วันประกาศ ทั้งนี้ โดยประธานรัฐสภามีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเขตชุมชนหนาแน่น (ม.14 และ ม.15)

(10) กรณีประธานรัฐสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่ประชาชนเข้าชื่อเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานรัฐสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อขอคำรับรอง ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยที่ในการพิจารณาให้คำรับรองนั้น ให้นายกรัฐมนตรีคำนึงถึงความรวดเร็วและความสำคัญของการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติโดยประชาชน (ม.21)

(11) การจัดระเบียบวาระการประชุมร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยประชาชน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรคำนึงถึงความรวดเร็วและต่อเนื่องในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวและประชาชนทั่วไป (ม.22 วรรค 1)

(12) ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยประชาชน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัตินั้นและประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง โดยอย่างน้อยต้องเผยแพร่ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศของสภาผู้แทนราษฎร (ม.22 วรรค 2)

(13) กำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดส่งสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวและประชาชนทั่วไป ไปประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง (ม.22 วรรค 3)

4. ข้อเด่นร่างพรบ.ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... มีเจตนารมณ์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายได้โดยง่าย และทำให้การใช้สิทธิของประชาชนเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยกำหนดให้มีกลไกและมาตรการช่วยเหลือทั้งด้านวิชาการงบประมาณ รวมทั้งกรอบหลักเกณฑ์ แนวทางการปฏิบัติของฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเสนอ และพิจารณาร่างกฎหมายให้เอื้อต่อการใช้สิทธิของประชาชน ในขณะเดียวกันก็มุ่งสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองเจตจำนงของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายและความคิดเห็นของประชาชนโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายและประชาชนทั่วไป ดังรายละเอียดในสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ

ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ มีข้อเด่น 3 ประการหลัก ได้แก่

ประการแรก มุ่งสนับสนุนและช่วยเหลือการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน โดยกำหนดให้มี กลไกและมาตรการช่วยเหลือทางวิชาการและการเงิน และลดขั้นตอนการปฏิบัติที่ไม่จำเป็น เช่น

(1) องค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย หรือ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ช่วยเหลือในการจัดทำร่าง พระราชบัญญัติหรือบันทึกประกอบ หรือให้ความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติหรือบันทึกประกอบ โดยที่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายใน 90 วันนับแต่วันที่ได้รับการร้อง ขอ (ม.8)

(2) กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย (ม.9)

(3) การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติใช้เอกสารหลักฐานเฉพาะสำเนาบัตรประชาชน หรือ สำเนาเอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ที่มีรูปถ่ายและเลขประจำตัวประชาชน พร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อ ที่อยู่ และลายมือชื่อ (ม.12)

(4) การยื่นคำขอเพื่อจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้ยื่นต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง โดยตรง หรือยื่นต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ม.16)

ประการที่สอง มุ่งให้มีการรับฟังความคิดเห็นประชาชนและนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาร่าง กฎหมายของรัฐสภา เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองเจตจำนงของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายและความ คิดเห็นของประชาชนโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายดังกล่าว

(1) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจาก ร่างกฎหมายและประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง โดยอย่างน้อยต้องเผยแพร่ร่างกฎหมายดังกล่าวและรับ ฟังความคิดเห็นผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศของสภาผู้แทนราษฎร (ม.22 วรรค 2)

(2) ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดส่งสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่อาจได้รับ ผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวและประชาชนทั่วไปไปประกอบการพิจารณาของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวาระที่สอง (ม.22 วรรค 3)

ในขณะที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีหลักการคุ้มครองเจตจำนงของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยให้มี ผู้แทนการเสนอกฎหมายเข้าชี้แจงหลักการของร่างกฎหมาย และให้มีผู้แทนร่วมเป็นกรรมาธิการวิสามัญ ไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด

ประการที่สาม กำหนดกรอบเวลาดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขความล่าช้าในการปฏิบัติงาน และการพิจารณาร่างกฎหมาย เช่น

(1) ให้องค์กรปฏิรูปกฎหมายดำเนินการตามคำร้องขอให้เสร็จภายใน 90 วัน

(2) ให้ประธานรัฐสภาตรวจสอบการเข้าชื่อพร้อมเอกสารให้เสร็จภายใน 45 วัน หากพบ ข้อบกพร่องให้แจ้งผู้แทนการเสนอกฎหมายเพื่อดำเนินการแก้ไข และจัดให้เข้าชื่อให้ครบภายใน 90 วัน

(๗๙)

(3) ให้ผู้ที่มิได้เข้าชื่อแต่มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายร้องคัดค้านการเข้าชื่อภายใน 20 วัน

(4) ให้ประธานรัฐสภาส่งร่างพระราชบัญญัติที่เห็นว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงิน ไปยังนายกรัฐมนตรี ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้น เพื่อนายกรัฐมนตรีพิจารณา รับรอง

ทั้งนี้ บางกรณีไม่อาจกำหนดกรอบเวลาที่แน่นอนได้ดังเช่นที่กล่าวข้างต้น จึงกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินการไว้เช่น

(5) การจัดระเบียบวาระการประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ให้ประธานรัฐสภาคำนึงถึงความรวดเร็วและต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมของผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายดังกล่าวและประชาชนทั่วไป

(6) ในการพิจารณาให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการเงินนั้น ให้นายกรัฐมนตรีคำนึงถึงความรวดเร็วและความสำคัญของการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติโดยประชาชน

(นายบรรศักดิ์ อุวรรณโณ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๑๒,๔๔๖ คน เป็นผู้เสนอ)

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเข้าซื้อเสนอกฎหมาย
พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
พ.ศ. ๒๕๕๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒
เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

“ศาลากลางจังหวัด” หมายความว่า การกรุงเทพมหานคร

“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความว่า สำนักงานเขตและที่ว่าการกิ่งอำเภอ

“สำนักงานเทศบาล” หมายความว่า การเมืองพัทยา

มาตรา ๔ ให้ประธานรัฐสภารักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ บุคคลผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา กฎหมายตามมาตรา ๑๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อยู่ในวันที่เข้าชื่อเสนอกฎหมาย

กฎหมายที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณาดังกล่าวจัดทำในรูปแบบร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งต้องมีหลักการเกี่ยวกับเรื่องที่บัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือหมวด ๕ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และต้องมีบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบในการเสนอกฎหมาย รวมทั้งต้องมีบทบัญญัติแบ่งเป็นมาตราที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้ว่ามีความประสงค์จะตรากฎหมายในเรื่องใด และมีหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นอย่างไร

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณากฎหมายของรัฐสภา การเสนอกฎหมายอาจจัดทำ บันทึกสรุปสาระสำคัญและคำชี้แจงความมุ่งหมายของการกำหนดหลักการในแต่ละบทบัญญัติของ กฎหมายที่เสนอให้เพียงพอที่จะเข้าใจเหตุผลที่กำหนดไว้ในแต่ละมาตราก็ได้

มาตรา ๖ วิธีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้อาจกระทำโดยผู้มี สิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเอง หรืออาจร้องขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็น ผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายก็ได้

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดร่วมลงชื่อในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยถูกต้องตาม พระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้ถือว่าการเข้าชื่อนั้นมีผลสมบูรณ์และจะถอนการเข้าชื่อในภายหลังอีกมิได้

หมวด ๒

การเข้าชื่อโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๗ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเองครบ จำนวนห้าหมื่นคน ให้ยื่นเรื่องเสนอต่อประธานรัฐสภาโดยต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา

(๒) แบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ ลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอ กฎหมายและผู้แทนการเสนอกฎหมายตามที่ประธานรัฐสภากำหนด พร้อมทั้งสำเนาบัตรประจำตัว ประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูป ถ่ายสามารถแสดงตนได้ และสำเนาทะเบียนบ้านของทุกคน

มาตรา ๘ เมื่อประธานรัฐสภาได้รับเรื่องการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ประธาน รัฐสภาจัดให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารตามมาตรา ๗ ถ้าเห็นว่าถูกต้อง ให้ประธาน รัฐสภาจัดให้มีการปิดประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการ อำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชน หนาแน่น ทั้งนี้ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ในกรณีที่ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามประกาศในวรรคหนึ่ง โดยมีได้ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภาหรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ชื่อดีมาชื่อตนเองออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ภายในยี่สิบวันนับแต่วันปิดประกาศตามวรรคหนึ่ง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคัดค้านตามวรรคสองแล้ว ให้ถือว่ารายชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายที่ไม่มีการคัดค้านเป็นรายชื่อที่ถูกต้อง และถ้ามีจำนวนครบห้าหมื่นคนให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป แต่ถ้ามีจำนวนไม่ครบห้าหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้ผู้แทนการเสนอกฎหมายตามมาตรา ๗ (๒) ทราบเพื่อดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติมให้ครบห้าหมื่นคนภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวมิได้เสนอการเข้าชื่อเพิ่มเติมจนครบห้าหมื่นคนให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง

หมวด ๓

การเข้าชื่อโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๙ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีจำนวนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปประสงค์จะขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ให้ยื่นคำขอต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งพร้อมทั้งร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา

มาตรา ๑๐ เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำขอตามมาตรา ๙ ให้ดำเนินการจัดสร้างพระราชบัญญัติและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งในแต่ละจังหวัด เพื่อดำเนินการประกาศให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดทราบว่ามีการเสนอกฎหมายในเรื่องใด และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายไปลงชื่อตามระยะเวลาและสถานที่ที่กำหนด ทั้งนี้ การกำหนดระยะเวลาเข้าชื่อต้องไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศ

มาตรา ๑๑ ในระหว่างระยะเวลาที่กำหนดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายในสถานที่ที่กำหนดไว้ในจังหวัดที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง

ในการใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปแสดงตนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง พร้อมทั้งแสดงบัตรประจำตัวประชาชน หรือหลักฐานอื่นใดตามที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้แสดงตนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยถูกต้อง ให้จัดให้ผู้นั้นกรอกข้อความและลงชื่อในแบบพิมพ์การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ในกรณีจำเป็นเพื่อให้การจัดการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายด้วยก็ได้

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอตามมาตรา ๙ ร้องขอ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดสถานที่ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายในถิ่นที่บุคคลนั้นมีที่อยู่นอกเหนือจากการกำหนดสถานที่ในแต่ละจังหวัดได้ในกรณีเช่นว่านี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์การขอใช้สิทธิเข้าชื่อนอกเขตจังหวัดที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งและหลักเกณฑ์การตรวจสอบการเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นได้, ตามสมควร

มาตรา ๑๓ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการเข้าชื่อเสนอกฎหมายให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งรวบรวมแบบพิมพ์ที่มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายทั้งหมด

มาตรา ๑๔ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งจัดส่งร่างพระราชบัญญัติและเอกสารที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายไปยังประธานรัฐสภา ถ้าประธานรัฐสภาเห็นว่าถูกต้องและมีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายครบห้าหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป

ในกรณีที่การเข้าชื่อเสนอกฎหมายมีจำนวนไม่ครบห้าหมื่นคน ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบ เพื่อให้ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง

หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๕ ผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือขัดขวางการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเสนอกฎหมายต่อรัฐสภาได้โดยตรง นอกเหนือจากสิทธิในการเสนอกฎหมายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและคณะรัฐมนตรี และเนื่องจากมาตรา ๑๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

วคิน/แก้ไข

๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๓

ประกาศรัฐสภา

เรื่อง

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ประกาศรัฐสภา

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย^๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๗ และมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๒ ประธานรัฐสภา จึงออกประกาศรัฐสภาเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมายไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย” หมายความว่า การเข้าชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมายกันเองตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๒

“ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่มีได้เป็นผู้ต้องห้ามเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามบทบัญญัติของกฎหมาย

“ผู้แทนการเสนอกฎหมาย” หมายความว่า ผู้แทนการเสนอกฎหมายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มเสนอกฎหมาย

ข้อ ๒ ผู้ที่ประสงค์จะรวบรวมรายชื่อเพื่อเสนอกฎหมายกันเอง ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ผู้นั้นเป็นผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายและเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย โดยจัดให้มีผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามแบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ และลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก. ๑) ท้ายประกาศนี้ พร้อมทั้งรวบรวมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายทุกคน

ข้อ ๓ ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย ต้องกรอกรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ และลายมือชื่อตามแบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ และลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก. ๑) ท้ายประกาศนี้ พร้อมทั้งแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และสำเนาทะเบียนบ้านของตนโดยยื่นต่อผู้ริเริ่มเสนอกฎหมาย

ข้อ ๔ ให้ผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ร่วมกันเข้าชื่อเสนอกฎหมาย โดยแยกบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายออกเป็นจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้านตามแบบแสดงบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก. ๒) ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๕ เมื่อมีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายรวมกันไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน ให้ผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายเป็นผู้แทนการเสนอกฎหมาย โดยยื่นเรื่องการเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามแบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ และลายมือชื่อผู้แทนการเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก. ๓) ท้ายประกาศนี้ ที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในวันเวลาราชการ พร้อมเอกสาร ดังต่อไปนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา พร้อมทั้งบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบ

(๒) บัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย ซึ่งผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายจัดทำขึ้นตามข้อ ๔

(๓) รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ และลายมือชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามแบบ ข.ก. ๑ พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายทุกคน

ข้อ ๖ การประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีหนังสือแจ้งไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อขอให้จังหวัดต่างๆ ประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่น ทั้งนี้ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

ข้อ ๗ ผู้ใดมีชื่อปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย โดยที่ตนมิได้เป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านตามแบบคำร้องคัดค้านรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก. ๔) ท้ายประกาศนี้ โดยยื่นคำร้องคัดค้านต่อประธานรัฐสภาหรือบุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้ง เพื่อให้ขีดฆ่าชื่อของตนออกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย ภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ปิดประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ผู้ยื่นคำร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่งต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ยื่นคำร้องคัดค้านด้วย

ข้อ ๘ ให้บุคคลที่ประธานรัฐสภาแต่งตั้งตามข้อ ๗ รวบรวมคำร้องคัดค้านเสนอต่อประธานรัฐสภา ภายในเจ็ดวันนับแต่วันครบกำหนดเวลาคัดค้าน

ข้อ ๙ กรณีที่มีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายรวมกันไม่ถึงห้าหมื่นคน หรือมีผู้คัดค้านการเข้าชื่อเสนอกฎหมายจนทำให้มีผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายรวมกันไม่ถึงห้าหมื่นคน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้ผู้แทนการเสนอกฎหมายทราบ

ข้อ ๑๐ ภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งตามข้อ ๙ ผู้แทนการเสนอกฎหมาย อาจดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติมให้ครบจำนวนห้าหมื่นคน ถ้ารวบรวม รายชื่อผู้เสนอกฎหมายได้ครบห้าหมื่นคนภายในเวลาที่กำหนด ให้ผู้แทนการเสนอกฎหมายเสนอ รายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติมต่อประธานรัฐสภา ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๑๑ การดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติม การจัดทำบัญชี รายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติม การประกาศบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติม และการคัดค้านรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีได้เข้าชื่อเสนอ กฎหมาย ให้นำข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘ แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับโดย อนุโลม

ข้อ ๑๒ ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ควบคุมการตรวจสอบรายชื่อผู้ เข้าชื่อเสนอกฎหมาย และปฏิบัติการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเข้าชื่อเสนอ กฎหมาย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒

วันมูหะมัดนอร์ มะทา

ประธานรัฐสภา

[เอกสารแนบท้าย]

๑. แบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ ลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก. ๑)
๒. แบบแสดงบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก. ๒)
๓. แบบแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ที่อยู่ ลายมือชื่อของผู้แทนการเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก. ๓)
๔. แบบคำร้องคัดค้านรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย (แบบ ข.ก. ๔)

(ดูข้อมูลจากภาพกฎหมาย)

หนังสือจาก
คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
ด่วนที่สุด ที่ คปก. ๐๖/๑๖๘ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๕

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ ๑๕๑๕๓/๒๕๕๕
วันที่ ๒๑.๑.๕๕
เวลา ๙.๑๕.๕๕

คํานที่๑๕๑๕๓

ที่ คปก. ๐๖/ ๑๖๕

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค ชั้น ๑๙ ถนนแจ้งวัฒนะ
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือด่วนที่สุดที่ คปก. ๐๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และหนังสือด่วนที่สุด
ที่ ๐๘/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

๒. ความเห็นและข้อเสนอแนะคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วย
การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

ด้วยสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอ
กฎหมาย พ.ศ. .... (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่า
ด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... สภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวเสร็จแล้ว ขณะนี้
ประธานรัฐสภาได้บรรจุไว้ในระเบียบวาระสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๒ สมัยสามัญทั่วไป ซึ่งที่ประชุม
สภาผู้แทนราษฎร ได้มีมติเห็นชอบให้เลื่อนร่างกฎหมายดังกล่าวขึ้นมาพิจารณา ก่อน ทั้งนี้ คณะกรรมการ
ปฏิรูปกฎหมายได้เคยส่งความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
พ.ศ. .... ต่อประธานรัฐสภาและประธานวุฒิสภาแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ที่คณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... พิจารณาเสร็จนั้น คณะกรรมการปฏิรูป
กฎหมายได้ตรวจสอบแล้วพบว่ายังมีประเด็นไม่ตรงกับความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูป
กฎหมายที่ได้เคยเสนอไป ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้นำประเด็นต่างๆ ไปรับฟังความคิดเห็นของ
หน่วยงานและประชาชนที่เกี่ยวข้องอีกครั้ง โดยเห็นควรยืนยันความเห็นเดิมของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
และความเห็นในประเด็นอื่นเพิ่มเติม ในกรณีนี้ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย จึงขอส่งความเห็นและ
ข้อเสนอแนะ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... มายัง ฯพณฯ เพื่อโปรด

/พิจารณา...

กลุ่มงานเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
วันที่ ๑๖.....๒๕๕๕
วันที่ ๒๑.๑.๕๕ เวลา ๑๐.๑๐ น.

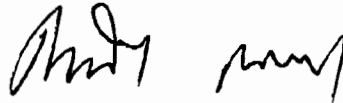
กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
วันที่ ๒๑.๑.๕๕
วันที่ ๒๑.๑.๕๕ เวลา ๑๐.๑๐ น.
ชื่อกลุ่มงาน เข้าชื่อเสนอกฎหมาย

(๙๒)

พิจารณาแจ้งไปยังสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทราบเพื่อนำความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ไปใช้พิจารณาประกอบการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ศาสตราจารย์ คณิต ณ นคร)

ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๕๐๒ ๖๐๐๐ (ตย ๘๕๐๗)

โทรสาร ๐ ๒๕๐๒ ๖๐๐๐ (ตอ ๘๒๗๔)

บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ
คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

(๙๓)

บันทึกความเห็นและข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.....

๑. ความเป็นมา

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๓ ได้บัญญัติให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ นอกจากนั้นยังกำหนดให้ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติซึ่งประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเสนอทั้งในสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอ ร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติ และคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นจะต้องประกอบด้วยผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอ ร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดด้วย

บทบัญญัติดังกล่าวได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักการไปจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๑๗๐ ซึ่งเดิมกำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ นอกจากนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๒๙๑ ยังได้บัญญัติให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนสามารถเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาได้อีกด้วย การเปลี่ยนแปลงหลักการสำคัญในการเสนอร่างพระราชบัญญัติและญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญดังกล่าว เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนผ่านกระบวนการนิติบัญญัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบกับได้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าการบังคับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ประสบปัญหาหลายประการที่ทำให้เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในเรื่องดังกล่าวไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.... ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณารวมทั้งสิ้น ๔ ฉบับ ประกอบด้วย ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ....(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.... (นายวิชัย ล้ำวิสุทธิ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ....(นายภูมิ มูลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๑๐,๗๕๑ คน เป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ..... (นายบรรศักดิ์ อูวรรณโณ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๑๒,๔๔๖ คน เป็นผู้เสนอ)

(๙๔)

ดังนั้น เมื่อมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ..... ทั้งสี่ฉบับดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงได้มีความเห็นและข้อเสนอแนะต่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ... เสนอต่อประธานรัฐสภา^๑ ประธานวุฒิสภา^๒ เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ โดยได้ศึกษาเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ..... ทั้งสี่ฉบับ ประกอบกับการรับฟังความคิดเห็นจากตัวแทนผู้เสนอกฎหมายทั้งสองฉบับ ประชาชนผู้เข้าชื่อกฎหมายฉบับอื่นๆ และนักวิชาการ โดยมีประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

(๑) ควรกำหนดให้ประชาชนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายระบุหมายเลขประจำตัวประชาชน สิบสามหลักลงในแบบฟอร์มลงลายมือชื่อโดยไม่จำเป็นต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือเอกสารอื่นๆ ประกอบ

(๒) ประชาชนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายควรมีสทธิเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

(๓) ควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิขอให้กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเข้ามาสนับสนุนค่าใช้จ่ายในกระบวนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน

(๔) ควรกำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบความถูกต้องของรายชื่อให้ชัดเจนว่าจะต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๕) ควรกำหนดให้ประธานรัฐสภามีหน้าที่ส่งหนังสือยืนยันการเข้าชื่อเสนอกฎหมายไปยังประชาชนที่มีรายชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายตามภูมิสำเนาหรือที่อยู่ปัจจุบันที่ได้แจ้งไว้ในเอกสารแสดงความจำนงที่จะเข้าชื่อเสนอกฎหมาย อันเป็นการอำนวยความสะดวกเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการเข้าชื่อเสนอกฎหมายในกรณีที่ดินเองมิได้เป็นผู้เข้าร่วมในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยกำหนดให้เป็นอีกช่องทางหนึ่งนอกเหนือจากการประกาศไว้ตามสถานที่ราชการ

(๖) ควรกำหนดให้นายกรัฐมนตรีให้คำรับรองร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยประชาชนเกี่ยวกับการเงินภายในระยะเวลาที่กำหนดนับจากที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เพื่อเป็นการเร่งรัดให้รัฐสภาพิจารณาร่างกฎหมายโดยเร็ว

(๗) การพิจารณาร่างกฎหมายของภาคประชาชนมักมีความล่าช้าซึ่งเกิดจากการบรรจุวาระการพิจารณาล่าช้า การเลื่อนการพิจารณาออกไปเรื่อยๆ รวมทั้งหากมีการยุบสภาหรืออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง รัฐบาลอาจไม่ยืนยันและขอให้รัฐสภาพิจารณาร่างกฎหมายภาคประชาชนนั้นต่อในสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่หลังการเลือกตั้ง คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่าควรแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นดังต่อไปนี้

๗.๑) ควรกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาร่างกฎหมายของประชาชนว่าต้องให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น ไม่เกิน ๒ สมัยประชุม เป็นต้น

^๑ หนังสือที่ คปก.๖๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.....

^๒ หนังสือที่ คปก. ๖๘/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.....

(๙๕)

๗.๒) ควรกำหนดให้ถือว่าร่างกฎหมายของภาคประชาชนต้องได้รับการพิจารณา โดยเร็วไม่ว่าจะมีร่างของรัฐบาลหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอขึ้นมกประกตตามธรรมเนียมปฏิบัติหรือไม่ก็ตาม

๗.๓) ในกรณีที่มีการยุบสภาผู้แทนผู้แทนราษฎร หรืออายุของสภาผู้แทนราษฎร สิ้นสุดลง ให้คณะรัฐมนตรีสอบถามตัวแทนประชาชนที่เสนอเข้าชื่อเสนอกฎหมายว่าจะยืนยันให้รัฐสภา พิจารณาร่างกฎหมายนั้นต่อไปในสมัยการประชุมครั้งต่อมาหลังการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๕๓ หรือไม่ภายในกำหนดเวลา ๖๐ วัน ซึ่งหากมีการยืนยันเช่นนั้นแล้ว รัฐสภาควรเร่งพิจารณาต่อไป

(๘) ควรกำหนดให้ผู้แทนของประชาชนที่เข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเข้า เป็นกรรมาธิการวิสามัญของรัฐสภาเพื่อพิจารณาร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญดังกล่าวจำนวนไม่น้อยกว่า จำนวนหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด อันเป็นหลักการเดียวกับการเข้าชื่อของประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้งเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติ

(๙) ไม่ควรกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษ เนื่องจากการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเป็นสิทธิ ตามรัฐธรรมนูญที่มุ่งหมายเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนและหากมีการกระทำความ ผิดอันมีเหตุมาจากการแสดงเอกสารหลักฐานในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายก็เป็นความผิดตามประมวล กฎหมายอาญาที่มีอยู่แล้ว

๒. การดำเนินการ

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ศึกษารายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.... โดยจัดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นจาก ผู้แทนประชาชนที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายทั้งสองฉบับ นักวิชาการ และประชาชนที่ใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ฉบับต่างๆ ต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๕ ณ โรงแรมทีเค พาเลซ พบว่า ร่างพระราชบัญญัติว่า ด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ... ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญฯ มีสาระสำคัญไม่ สอดคล้องกับร่างกฎหมายที่เข้าชื่อโดยประชาชนทั้งสองฉบับ และร่างกฎหมายที่เสนอโดยนายวิชัย ล้ำวิสุทธิ กับคณะ รวมทั้งบันทึกและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ซึ่งบทบัญญัติบางมาตราอาจเป็น อุปสรรคและไม่เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนผ่าน กระบวนการนิติบัญญัติตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑. การเสนอร่างกฎหมายเพื่อให้ประธานรัฐสภาตรวจสอบหลักการและเนื้อหาเกี่ยวกับ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยหรือหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ... ซึ่งผ่านการพิจารณาของ คณะกรรมาธิการวิสามัญ กำหนดให้ต้องมีผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐ คน เพื่อ ดำเนินการจัดให้มีการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเป็นหนังสือ พร้อมด้วยเอกสาร ประกอบด้วยบันทึกหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ บันทึกเหตุผลในการเสนอร่าง พระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติที่แบ่งเป็นรายมาตรา และมีบทบัญญัติที่จะเข้าใจได้ว่ามีความประสงค์จะ

(๙๖)

ตรากฎหมายในเรื่องใด บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ และรายชื่อผู้ริเริ่มซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๒๐ คน พร้อมด้วยสำเนาบัตรประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุหรือหลักฐานอื่นๆ ของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนและมีหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนของผู้นั้นยอมเป็นการกำหนดขั้นตอนเกินความจำเป็นให้แก่ประชาชนซึ่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็มีได้กำหนดขั้นตอนเช่นนี้

๒. การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ... ซึ่งผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการการวิสามัญ ไม่มีบทบัญญัติที่เปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.... ที่เสนอโดยนายวิชัย ล้าวิสุทธิ กับคณะร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ... ที่เสนอโดยนายภูมิ มุลศิลป์ กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๑๐,๗๕๑ คน และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ..... ที่เสนอโดยนายบรรศักดิ์ อูวรรณโณ และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๑๒,๔๔๖ คน ได้กำหนดบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวนี้ไว้อย่างชัดเจน

๓. การกำหนดให้มีองค์กรสนับสนุนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ... ซึ่งผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการการวิสามัญ กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือในการจัดทำร่างกฎหมายแก่ประชาชน แต่ไม่มีบทกำหนดให้หน่วยงานใดให้การสนับสนุนทางการเงินแก่การเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน

๔. การตรวจสอบรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ... ซึ่งผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการการวิสามัญ กำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบเอกสารและรายชื่อ แล้วประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และจัดเอกสารไว้เพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ประชาชนร้องคัดค้านในกรณีของตนเองไม่ได้เข้าร่วมลงชื่อเสนอกฎหมาย เป็นการกำหนดวิธีการและขั้นตอนในการตรวจสอบรายชื่อและร้องคัดค้านรายชื่อที่เป็นภาระแก่ประชาชนและไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่ายและไม่สะดวกอีกด้วย

(๙๗)

๕. กรณีที่ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอเกี่ยวกับการเงิน

ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอนั้นเกี่ยวกับการเงิน ประธานสภาผู้แทนราษฎรจะส่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้คำรับรองก่อนดำเนินการให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไป โดยไม่มีการกำหนดระยะเวลาให้นายกรัฐมนตรีให้คำรับรอง ทำให้การเสนอกฎหมายของประชาชนมีความล่าช้า หรือเป็นเหตุให้ตกไปไม่สามารถเสนอให้รัฐสภาพิจารณาร่างกฎหมายของประชาชนต่อไปได้

๖. การเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน สามารถเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ แต่การเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญนั้น ต้องไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ โดยให้นำหลักการเสนอร่างพระราชบัญญัติโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนหนึ่งหมื่นรายชื่อมาใช้บังคับกับการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญด้วย แต่ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดกำหนดให้ผู้เข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเข้าร่วมเป็นกรรมาธิการวิสามัญจำนวนหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมดเช่นเดียวกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติของประชาชน

๗. บทกำหนดโทษ

กำหนดความผิดและอัตราโทษสำหรับความผิดฐานให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งริเริ่มเข้าชื่อ ร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ความผิดฐานหลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพลคุกคามเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย รวมทั้งความผิดฐานปลอมลายมือชื่อในเอกสาร หรือใช้ หรืออ้างลายมือชื่อปลอม เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายที่แท้จริง

การกำหนดบทกำหนดโทษทางอาญาในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนนอกจากจะไม่เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎหมายของประเทศแล้ว ยังอาจเป็นการขัดขวางและเป็นอุปสรรคในการตื่นรู้ของประชาชนที่จะเข้าร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขันอีกด้วย

๓. ความเห็นและข้อเสนอแนะ

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้รวบรวม ศึกษา สังเคราะห์ความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.... ซึ่งผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญฯ จึงมีความเห็นและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

๓.๑ การกำหนดให้มีผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายจำนวน ๒๐ คน

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีความเห็นว่า ไม่ควรกำหนดให้มีผู้ริเริ่มจำนวน ๒๐ คน เป็นผู้ริเริ่มเสนอกฎหมาย เพื่อเสนอให้ประธานรัฐสภาตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติว่ามีหลักการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนหรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากตามมาตรา ๖ กำหนดให้มีผู้ริเริ่มจำนวน ๒๐ คน ทำหน้าที่ในการพัฒนาร่างพระราชบัญญัติจนเป็นร่างกฎหมายที่สมบูรณ์แล้ว หรือหากจะแก้ไขร่างกฎหมายที่เสนอต้องดำเนินการก่อนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเท่านั้น (มาตรา ๖ วรรค ๔) ดังนั้นกระบวนการและขั้นตอนดังกล่าวจึงเป็นการตัดตอนและลดทอนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งร่วมลงชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติรายอื่นๆ ซึ่งควรมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนากฎหมายตั้งแต่เริ่มต้นอย่างกว้างขวางมากที่สุด เพื่อให้ร่างกฎหมายที่เสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณานั้น สะท้อนเจตจำนงในการร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๑๐,๐๐๐ คน อย่างแท้จริง และเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มิใช่มีส่วนร่วมเพียง “การร่วมลงชื่อ” เท่านั้น ประกอบกับประชาชนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายสามารถขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือเพื่อจัดทำร่างกฎหมายให้แก่ประชาชน ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวย่อมมีความสามารถเพียงพอในการตรวจสอบว่าเป็นไปตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ การกำหนดขั้นตอนดังกล่าวจึงไม่มีเหตุผลอันสมควรและเป็นการเพิ่มภาระเกินความจำเป็นให้แก่ประชาชน

๓.๒ การเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีความเห็นว่า ประชาชนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายควรมีสิทธิเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายดังเช่นที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.๒๕๔๒ เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.... เป็นร่างกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ดังนั้นจึงควรเปิดช่องทางและทางเลือกในทุกๆ ช่องทางที่เป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนซึ่งต้องการเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือยุติข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

นอกจากนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีฐานข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้ง บุคลากร เครื่องมือและความเชี่ยวชาญเฉพาะในการจัดการเพื่อให้ประชาชนใช้สิทธิในการเลือกตั้งอยู่แล้ว การเปิดให้ประชาชนจำนวนมากเข้ามาแสดงตนและใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายจึงมีลักษณะเป็นการใช้สิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง และถือเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ

เลือกตั้งในการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน แม้จะทำให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายแก่รัฐมากขึ้นก็ตาม อย่างไรก็ตามควรกำหนดระยะเวลาในการเข้าชื่อให้ยาวนานมากกว่าเก้าสิบวัน

๓.๓ การกำหนดให้กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเป็นองค์กรสนับสนุนการดำเนินการการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีความเห็นว่า ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยประชาชนนั้นมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจำนวนมากทั้งในการรณรงค์ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายฉบับนั้น ค่าใช้จ่ายในการจัดทำเอกสารต่างๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นภาระของประชาชน ดังนั้นจึงสมควรกำหนดให้กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองซึ่งมีเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่^๓ เพื่อเป็นกองทุนสำหรับสนับสนุนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนด้วย

แม้ว่าการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการวิสามัญ มีความเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องกำหนดกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองสำหรับการดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมายในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.ฉบับนี้ เนื่องจากเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงซึ่งกำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว แต่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนในอำนาจหน้าที่และถือเป็นภารกิจที่มีความสำคัญของกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมดำเนินการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน จึงสมควรบัญญัติเชื่อมโยงไว้ในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย

๓.๔ การตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีความเห็นว่า ควรเพิ่มช่องทางการประกาศแจ้งรายชื่อผู้ร่วมลงชื่อเสนอกฎหมายเพิ่มเติมได้แก่ ๑.) การแจ้งให้ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ทราบผ่านไปรษณีย์ตอบรับถึงบุคคลผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยตรง และ ๒.) การประสานแจ้งรายชื่อผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อปิดประกาศรายชื่อ เนื่องจากการกำหนดช่องทางในการเผยแพร่รายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งร่วมลงชื่อเสนอกฎหมายทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานสภาผู้แทนราษฎรและจัดเอกสารไว้ให้ตรวจสอบรายชื่อ สำนักงานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้ตรวจสอบรายชื่อ ตามมาตรา ๑๐ ไม่เพียงพอและเป็นช่องทางที่ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้ยากและเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ

^๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๘๗ (๔) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่

(๑๐๐)

๓.๕ การให้คำรับรับรองร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเงิน

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีความเห็นว่า ควรกำหนดให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาให้คำรับรับรองร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่เสนอโดยประชาชนภายในระยะเวลาที่กำหนดนับจากที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อเป็นการเร่งรัดให้รัฐสภาพิจารณาร่างกฎหมายโดยเร็ว

๓.๖ การกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีความเห็นว่า ไม่ควรกำหนดฐานความผิดและบทลงโทษทางอาญา เนื่องจากการเข้าชื่อเสนอกฎหมายเป็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญที่มุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเป็นการรับรองสิทธิของประชาชน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนหรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ อันถือได้ว่าเป็นสิทธิประโยชน์ของประชาชนโดยตรงที่ประชาชนควรจะหวงแหนสิทธิการมีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมายของประชาชนให้รัฐสภาเป็นผู้พิจารณาแต่อำนาจในการตรากฎหมายยังเป็นอำนาจของรัฐสภาและหากมีการกระทำความผิดอันมีเหตุมาจากการแสดงเอกสารหลักฐานในการเข้าชื่อเสนอกฎหมายก็เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาอยู่แล้ว

ทั้งนี้การกำหนดโทษทางอาญาไว้ในร่างกฎหมายฉบับนี้อาจทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการใช้สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน เนื่องจากเกรงว่าการเข้าร่วมลงชื่อเสนอกฎหมายจะสุ่มเสี่ยงต่อการมีความผิดที่เป็นโทษทางอาญาที่ค่อนข้างรุนแรงและทำให้ไม่บรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมาย

๓.๗ การพิจารณาร่างกฎหมายของประชาชนที่อาจไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

การพิจารณาร่างกฎหมายของภาคประชาชนมักมีความล่าช้าซึ่งเกิดจากการบรรจุวาระการพิจารณาล่าช้า การเลื่อนการพิจารณาออกไปเรื่อยๆ การไม่มีร่างกฎหมายของรัฐบาลหรือร่างของสมาชิกพรรคการเมืองเสนอขึ้นประกอบให้พิจารณา รวมทั้งหากมีการยุบสภาหรืออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงรัฐบาลอาจไม่ยืนยันและขอให้รัฐสภาพิจารณาร่างกฎหมายภาคประชาชนนั้นต่อในสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่หลังการเลือกตั้ง

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเห็นว่าควรแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น ดังต่อไปนี้

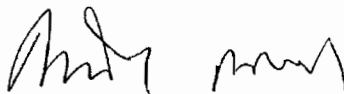
๑) ควรกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาร่างกฎหมายของประชาชนว่าต้องให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น ไม่เกิน ๒ สมัยประชุม เป็นต้น

๒) ควรกำหนดให้ถือว่าร่างกฎหมายของภาคประชาชนต้องได้รับการพิจารณาโดยเร็วไม่ว่าจะมีร่างของรัฐบาลหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอขึ้นมาประกอบตามธรรมเนียมปฏิบัติหรือไม่ก็ตาม

(๑๐๑)

๓) ในกรณีที่มีการยุบสภาผู้แทนราษฎร หรืออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง ให้คณะรัฐมนตรีต้องถามตัวแทนประชาชนที่เสนอเข้าชื่อเสนอกฎหมายว่าจะยืนยันให้รัฐสภา พิจารณาร่างกฎหมายนั้นต่อไปในสมัยการประชุมครั้งต่อมาหลังการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๕๓ หรือไม่ ภายในกำหนดเวลา ๖๐ วัน หากมีการยืนยันเช่นนั้นแล้วรัฐสภาควรเร่งพิจารณาต่อไป

คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงเห็นควรนำความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นเพื่อประกอบการพิจารณาในวาระสองและวาระสามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และประกอบการพิจารณารับหลักการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.... รวมทั้งการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญของวุฒิสภาต่อไป

(ศาสตราจารย์คณิต ฒ นคร)

ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วย
หลักเกณฑ์และวิธีการให้คำปรึกษาและสนับสนุน
ในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. ....

(๑๐๓)

- ร่าง -

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการให้คำปรึกษาและสนับสนุน

ในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. ....

เพื่อให้การให้คำปรึกษาและสนับสนุนการร่างกฎหมายของคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย
เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตาม มาตรา ๑๖ และ มาตรา ๑๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูป
กฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๓ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ
ให้คำปรึกษาและสนับสนุนในการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. ....”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

ข้อ ๔ ผู้มีสิทธิขอคำปรึกษา

ให้สำนักงานจัดให้คำปรึกษาในการร่างกฎหมายแก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกราย โดยอาจ
กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งแสดงตนพร้อมรายละเอียดต่างๆ เท่าที่จำเป็นเพื่อใช้ในการอ้างอิงก็ได้

ข้อ ๕ วิธีการขอคำปรึกษา

การขอคำปรึกษาในการร่างกฎหมายต่อสำนักงานอาจขอด้วยตนเอง ทางจดหมาย ทาง
โทรศัพท์ หรือช่องทางใดๆ ตามที่สำนักงานกำหนด

ข้อ ๖ วิธีการในการให้คำปรึกษา

ให้สำนักงานให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการร่างกฎหมายโดยเร็วและอาจแจ้งให้ผู้ขอคำปรึกษา
ทราบตามช่องทางที่ผู้ขอดำเนินการ

(๑๐๔)

การให้คำปรึกษาต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

- (๑) หลักกฎหมายในการร่างกฎหมายใหม่หรือการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่เดิม
- (๒) วิธีดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมาย
- (๓) ขั้นตอนการเสนอกฎหมาย

ถ้าปรากฏว่าเรื่องที่ประชาชนขอคำปรึกษาเป็นเรื่องที่เคยให้คำปรึกษาไปแล้วและยังไม่มี การเปลี่ยนแปลงแนวทางเป็นอย่างอื่น สำนักงานจะแจ้งความเห็นในเรื่องนั้นๆ ให้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทราบ โดยไม่จำเป็นต้องให้คำปรึกษาใหม่ก็ได้

ข้อ ๗ การยุติการให้คำปรึกษา

เมื่อสำนักงานเห็นว่าได้ให้คำปรึกษาแก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจนเป็นที่พอใจหรือเป็นที่ สมควรแล้ว ให้สำนักงานยุติการให้คำปรึกษาเรื่องนั้น และให้สำนักงานจัดเก็บเรื่องการให้คำปรึกษานั้นไว้เพื่อใช้ ในการค้นคว้าและอ้างอิงต่อไป

ข้อ ๘ การขอให้กรรมการเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือยกขึ้นพิจารณา

ในกรณีที่สำนักงานเห็นว่าการให้คำปรึกษาเรื่องใดเป็นเรื่องที่สมควรจะให้กรรมการเต็มเวลา คนใดคนหนึ่งเป็นผู้ให้คำปรึกษาโดยเฉพาะ หรือเป็นเรื่องที่กรรมการหรือคณะกรรมการสมควรยกขึ้นพิจารณา เพื่อปฏิรูปกฎหมายในด้านนั้น ให้สำนักงานเสนอเรื่องการให้คำปรึกษานั้นพร้อมความเห็นเพื่อให้ประธาน กรรมการพิจารณาดำเนินการต่อไป

ข้อ ๙ ผู้มีสิทธิขอให้สนับสนุนในการร่างกฎหมาย

ให้สำนักงานสนับสนุนการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เมื่อมีประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนประชาชนที่มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายยื่นคำขอต่อ สำนักงาน

คำขอรับการสนับสนุนจะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับประชาชนที่ยื่นคำขอทุกราย และระบุ ว่าจะแต่งตั้งผู้ใดเป็นตัวแทนพร้อมรายละเอียดที่สามารถติดต่อตัวแทนได้

แบบคำขอ เอกสารประกอบคำขอ และวิธีการตรวจสอบความถูกต้องของคำขอให้เป็นไป ตามที่สำนักงานกำหนด

ข้อ ๑๐ วิธีการขอรับการสนับสนุนในการร่างกฎหมาย

ประชาชนผู้ขอรับการสนับสนุนจะต้องแต่งตั้งตัวแทนของผู้ขอในจำนวนไม่น้อยกว่าสองคน และไม่เกินกว่าห้าคน เพื่อเป็นตัวแทนในการยื่นคำขอนั้น

ตัวแทนผู้ขออาจยื่นคำขอด้วยตนเอง หรือทางจดหมาย ทางโทรศัพท์ หรือช่องทางใดๆ ตามที่ สำนักงานกำหนด

สำนักงานอาจแจ้งให้ผู้ขอแก้ไขเพิ่มเติมคำขอ ส่งคืนคำขอให้ทำมาใหม่ หรือปฏิเสธไม่รับ คำขอนั้นไว้ หากปรากฏเหตุหนึ่งเหตุใด ดังนี้

(๑๐๕)

- (๑) คำขอไม่ถูกต้อง หรือ
- (๒) การขอสนับสนุนเป็นเรื่องที่สำนักงานเคยดำเนินการแล้วและยังไม่มี การเปลี่ยนแปลงแนวทางเป็นอย่างอื่น

ถ้าตัวแทนผู้ขอเห็นว่าคำขอของตนถูกต้องแล้ว อาจขอให้คณะกรรมการหรือกรรมการที่ คณะกรรมการมอบหมายพิจารณาเพื่อมีคำสั่งรับคำขอนั้นไว้ดำเนินการต่อไปก็ได้ คณะกรรมการหรือกรรมการ ที่ได้รับมอบหมายอาจมีคำสั่งให้ผู้ขอแก้ไขเพิ่มเติม ส่งคืนให้ไปทำมาใหม่ หรือปฏิเสธไม่รับคำขอนั้นไว้ก็ได้

คำสั่งของคณะกรรมการหรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายให้เป็นที่สุด

ข้อ ๑๑ วิธีการติดต่อกับผู้ขอ

การติดต่ออย่างใด ๆ ไม่ว่าจะแจ้งทางวาจาหรือทางหนังสือต่อตัวแทนผู้ใดผู้หนึ่งย่อมถือเป็นการแจ้งต่อผู้ขอทุกรายแล้ว

การใดๆ ที่ตัวแทนผู้ขอผู้ใดผู้หนึ่งกระทำย่อมมีผลผูกมัดเป็นการกระทำของผู้ขอทุกรายแล้ว เว้นแต่ในคำขอจะระบุไว้โดยชัดแจ้งว่าให้ตัวแทนผู้ขอร่วมกันกระทำการในเรื่องใด การนั้นจะถือว่าผูกมัดเมื่อ ตัวแทนผู้ขอทุกรายได้ร่วมกันกระทำ

ข้อ ๑๒ หลักเกณฑ์ในการให้การสนับสนุนการร่างกฎหมาย

การให้การสนับสนุนในการร่างกฎหมาย ให้กระทำ เมื่อปรากฏว่า

- (๑) เป็นกฎหมายที่ประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวมหรือประโยชน์สาธารณะ
- (๒) มีการตรวจสอบตามบทตรวจสอบการตรากฎหมายแล้วจำเป็นต้องตรากฎหมายนั้น
- (๓) มีจำนวนประชาชนผู้ขอรับการสนับสนุนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนประชาชนที่มี สิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
- (๔) มีตัวแทนผู้ขอรับการสนับสนุนประสานการดำเนินการรวมทั้งให้ข้อมูลและอยู่ร่วมในการ จัดทำร่างกฎหมาย

ถ้าสำนักงานปฏิเสธการสนับสนุนในการร่างกฎหมาย ตัวแทนผู้ขออาจยื่นอุทธรณ์ต่อ คณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่ทราบคำสั่ง คณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้การสนับสนุน หรือปฏิเสธก็ได้

ข้อ ๑๓ วิธีการสนับสนุนในการร่างกฎหมาย

- (๑) แนะนำวิธีการร่างกฎหมาย
- (๒) เข้าร่วมดำเนินการในการจัดทำร่างกฎหมาย
- (๓) จัดหาวิทยากรให้คำแนะนำหรือเข้าร่วมในการจัดทำร่างกฎหมาย
- (๔) รับมอบหรือเข้าร่วมในการชี้แจงกฎหมาย

ข้อ ๑๔ การยุติการสนับสนุนในการร่างกฎหมาย

ให้สำนักงาน หรือ กรรมการที่ได้รับมอบหมาย ยุติการสนับสนุนในการร่างกฎหมาย เมื่อปรากฏเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (๑) ไม่สามารถติดต่อตัวแทนผู้ขอ
- (๒) ตัวแทนผู้ขอไม่มาพบตามกำหนดนัด หรือ
- (๓) สำนักงานเห็นว่าได้ให้การสนับสนุนมาพอสมควรแล้ว หรือไม่มีความจำเป็นที่จะสนับสนุนต่อไป

ข้อ ๑๕ การขอให้กรรมการเต็มเวลาเป็นผู้สนับสนุนในการร่างกฎหมาย

ในกรณีที่สำนักงานเห็นว่าการสนับสนุนการร่างกฎหมายเรื่องใดเป็นเรื่องที่สมควรให้กรรมการเต็มเวลาคนใดคนหนึ่งเป็นผู้สนับสนุนการร่างกฎหมายนั้นโดยเฉพาะ หรือเป็นเรื่องที่กรรมการหรือ คณะกรรมการสมควรยกขึ้นพิจารณาเพื่อปฏิรูปกฎหมายในด้านนั้นให้สำนักงานเสนอเรื่องการสนับสนุนนั้นพร้อมความเห็นเพื่อให้ประธานกรรมการพิจารณาดำเนินการต่อไป

ข้อ ๑๖ ให้เลขาธิการรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่.....

(ลงชื่อ) .....

(ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร)

ประธานกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

หนังสือจาก
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ด่วนที่สุด ที่ ลต (กกต.) ๐๓๐๑/๖๐๖๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๓

ด่วนที่สุด

ที่ ลต (กกต.) ๐๓๐๑/๖๐๖๗

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ..... ๖๐๖๗/๖๐๖๗
วันที่..... ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓
เวลา.....

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
๑๒๐ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๖ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....

กลุ่มงานระเบียบวาระ
รับที่..... ๕ / ๒๕๖๓
วันที่ ๕ / ๓๑ / ๕๖ เวลา ๑๖.๐๐

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว (ล) ๕๕๓๕
ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับแจ้งจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีว่า คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓ ลงมติรับทราบสรุปผลการประชุมการประชุมงานด้านนิติบัญญัติ วันจันทร์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๓ ซึ่งให้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อบรรจุระเบียบวาระเป็นเรื่องด่วนต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งขอกราบเรียนว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประชุมครั้งที่ ๓๗/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓ พิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าว ในประเด็นเรื่อง การตัดช่องทางการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๑๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และมาตรา ๑๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์เดียวกันที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายต่อรัฐสภาได้โดยตรง ซึ่งเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปขอให้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ โดยให้ยื่นคำขอต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง พร้อมทั้งร่างพระราชบัญญัติที่จะเสนอให้รัฐสภาพิจารณา ซึ่งถือว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีความประสงค์จะเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ได้เข้าชื่อเสนอกฎหมายอีกทางหนึ่ง นอกเหนือจากการยื่นเรื่องต่อประธานรัฐสภาโดยตรง อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าวได้มีทางเลือกในการเข้าชื่อ ซึ่งการดำเนินการจัดการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมและคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้มีอำนาจหน้าที่ในการสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนการเข้าชื่อเสนอกฎหมายใดๆ เพียงแต่จะดำเนินการประกาศให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดทราบว่า มีการเสนอกฎหมายในเรื่องใด และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายไปลงชื่อตามระยะเวลาและสถานที่ที่กำหนดเท่านั้น ดังนั้น หากจะมีการตัดช่องทางการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยการจัดการของคณะกรรมการ

กลุ่มงานรับข้อเสนอกฎหมาย
รับที่..... ๒๕๖๓
วันที่ ๒๕ / ๓ / ๕๖ เวลา ๑๑.๒๐

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
รับที่..... ๑๐๑ / ๕๖
วันที่ ๒๕ / ๓ / ๕๖ เวลา ๑๑.๕๐ น.
ส่งกลุ่มงาน..... วิชา.....

การเลือกตั้งออก จึงควรมีการพิจารณาให้รอบคอบอีกครั้งหนึ่ง เพราะเป็นการตัดสิทธิของประชาชนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายซึ่งมีอยู่แต่เดิมตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ ทั้งการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชนผ่านช่องทางของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ผ่านมาก็ไม่ปรากฏว่ามีปัญหาอุปสรรคหรือความไม่เป็นกลางแต่อย่างใด

ที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีมติให้เสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ทบทวนร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. .... ดังนี้

๑. ขอให้คงช่องทางการเข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยการจัดการของคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้เช่นเดิมดังเช่นที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติไว้

๒. ควรให้มีตัวแทนของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายเพื่อเป็นผู้ชี้แจงหลักการเหตุผลแห่งร่างพระราชบัญญัติที่เสนอแก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในขั้นตอนที่ประชาชนไปใช้สิทธิเข้าชื่อ ณ สถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนด เนื่องจากตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมายไปลงชื่อตามระยะเวลาและสถานที่ที่กำหนด โดยไม่ได้กำหนดเรื่องการชี้แจงถึงเหตุผลความจำเป็นในการเสนอกฎหมาย จึงควรให้มีตัวแทนของผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายเป็นผู้ชี้แจง

๓. ควรให้สำนักงานประมาณจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้สำหรับจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เนื่องจากตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งจัดส่งร่างพระราชบัญญัติและเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งในแต่ละจังหวัดดำเนินการในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย โดยไม่ได้กำหนดเรื่องงบประมาณและที่มาของงบประมาณในการดำเนินการไว้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายอริชาติ สุ๊กศานนท์)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

สำนักบริหารการเลือกตั้ง
ฝ่ายอำนวยการการเลือกตั้ง
โทร ๐-๒๑๔๑ ๘๒๖๒
โทรสาร ๐-๒๑๔๓ ๘๕๕๘

ตารางเปรียบเทียบ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าซื้อเสนอกฎหมาย พ.ศ. ....
ฉบับต่าง ๆ

ตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.....ฉบับต่างๆ

ประเด็น	พ.ร.บ.ปี ๒๕๔๒ (ฉบับเดิม)	ร่างของ ครม.	ร่างของพรรคประชาธิปัตย์ (วิชัย ลิ่ววิสุทธิ)	ร่างของนายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๒,๕๔๖ คน	ร่างของนายภูมิ มุกตศิลป์ และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๐,๗๕๑ คน	ร่างฯ ที่ผ่านการพิจารณาของกรรมาธิการวิสามัญ
๑.) จำนวนรายชื่อ	- การเสนอร่างพระราชบัญญัติรวมกันไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ รายชื่อ - ไม่มี การระบุถึงการเสนอผู้คัดค้านแก้ไขรัฐธรรมนูญ	- การเสนอร่างพระราชบัญญัติรวมกันไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ รายชื่อ - การเสนอผู้คัดค้านแก้ไขรัฐธรรมนูญรวมกันไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ รายชื่อ	- การเสนอร่างพระราชบัญญัติรวมกันไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ รายชื่อ - ไม่มี การระบุถึงการเสนอผู้คัดค้านแก้ไขรัฐธรรมนูญ	- การเสนอร่างพระราชบัญญัติรวมกันไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ รายชื่อ - ไม่มี การระบุถึงการเสนอผู้คัดค้านแก้ไขรัฐธรรมนูญ	- การเสนอร่างพระราชบัญญัติรวมกันไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ รายชื่อ - การเสนอผู้คัดค้านแก้ไขรัฐธรรมนูญรวมกันไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ รายชื่อ	- การเสนอร่างพระราชบัญญัติรวมกันไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ รายชื่อ - การเสนอผู้คัดค้านแก้ไขรัฐธรรมนูญรวมกันไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ รายชื่อ
๒.) การริเริ่มเสนอกฎหมาย	- ไม่ได้กำหนดจำนวนผู้ริเริ่ม (ไม่มีผู้ริเริ่ม)	- มีผู้ริเริ่มไม่น้อยกว่า ๒๐ คน	- ไม่ได้กำหนดจำนวนผู้ริเริ่ม (ไม่มีผู้ริเริ่ม)	- ไม่ได้กำหนดจำนวนผู้ริเริ่ม (ไม่มีผู้ริเริ่ม)	- ไม่ได้กำหนดจำนวนผู้ริเริ่ม (ไม่มีผู้ริเริ่ม)	- มีผู้ริเริ่มไม่น้อยกว่า ๒๐ คน
๓.) ขอบเขตกฎหมายที่เสนอ	- เกี่ยวกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	- เกี่ยวกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	- เกี่ยวกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	- เกี่ยวกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	- เกี่ยวกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	- เกี่ยวกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
๔.) การเข้าชื่อเพื่อเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญ					- การเสนอผู้คัดค้านแก้ไขรัฐธรรมนูญรวมกันไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ รายชื่อ	- การเสนอผู้คัดค้านแก้ไขรัฐธรรมนูญรวมกันไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ รายชื่อ
๕.) ขอบเขตของการเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญ		- ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต้องไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ			- ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต้องไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ	- ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต้องไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ
๖.) องค์การสนับสนุนการร่างกฎหมาย	สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร	สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร	- คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.) - ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๑๐๐ คนขึ้นไป ยื่นเรื่องต่อคปก. ขอให้ช่วยกร่างกฎหมาย พร้อมบันทึกประกอบได้ - ให้คปก. ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน - การร้องขอและกระบวนการให้การสนับสนุน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คปก.กำหนด ซึ่งต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการสนับสนุนการเข้าชื่อ	- คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (คปก.) - ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๑๐๐ คนขึ้นไป ยื่นเรื่องต่อคปก. ขอให้ช่วยกร่างกฎหมาย พร้อมบันทึกประกอบได้ - ให้คปก. ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน - การร้องขอและกระบวนการให้การสนับสนุน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คปก.กำหนด ซึ่งต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการสนับสนุนการเข้าชื่อเสนอ	สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎรและคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย (การร้องขอและกระบวนการให้การสนับสนุน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คปก.กำหนด)	- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร - คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย - หรือหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือในการจัดทำร่างกฎหมายแก่ประชาชน - ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

ประเด็น	พ.ร.บ.ปี ๒๕๔๖ (ฉบับเดิม)	ร่างของ ครม.	ร่างของพรรคประชาธิปัตย์ (วิชัย ล้ำวิสุทธิ)	ร่างของนายบรรศักดิ์ จุวรรณโณ และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๒,๔๔๖ คน	ร่างของนายภูมิ มูลศิลป์ และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๐,๗๕๑ คน	ร่าง ที่ผ่านการพิจารณาของ กรรมาธิการวิสามัญ
๗.) องค์การสนับสนุนการเข้าชื่อ	- ให้ กกต. มีบทบาทในการสนับสนุนกระบวนการเข้าชื่อ		เสนอกฎหมายของประชาชน - ให้ กกต. มีบทบาทในการสนับสนุนกระบวนการเข้าชื่อ - ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๐๐ คนขึ้นไป ขอให้ กกต. ช่วยเหลือในการดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อได้ โดยยื่นคำร้องต่อประธานกกต. โดยตรง หรือยื่นผ่านประธานกกต. ประจำจังหวัด - กำหนดให้ กกต. ประกาศและเปิดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมเข้าชื่อ ตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่ประธานกกต. ประกาศกำหนด โดยระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่า ๔๐ วัน - ให้ประธานกกต. ส่งร่างพบบ. และบันทึกประกอบ พร้อมทั้งบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายต่อประธานรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป ซึ่งหากมีผู้เข้าชื่อไม่ครบ ก็ให้แจ้งประธานรัฐสภาเพื่อจำหน่ายเรื่อง	กฎหมายของประชาชน - ให้ กกต. มีบทบาทในการสนับสนุนกระบวนการเข้าชื่อ - ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๐๐ คนขึ้นไป ขอให้ กกต. ช่วยเหลือในการดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อได้ โดยยื่นคำร้องต่อประธานกกต. โดยตรง หรือยื่นผ่านประธานกกต. ประจำจังหวัด - กำหนดให้ กกต. ประกาศและเปิดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมเข้าชื่อ ตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่ประธานกกต. ประกาศกำหนด โดยระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่า ๔๐ วัน - ให้ประธานกกต. ส่งร่างพบบ. และบันทึกประกอบ พร้อมทั้งบัญชีรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายต่อประธานรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป ซึ่งหากมีผู้เข้าชื่อไม่ครบ ก็ให้แจ้งประธานรัฐสภาเพื่อจำหน่ายเรื่อง	- ให้ กกต. มีบทบาทในการสนับสนุนกระบวนการเข้าชื่อ - ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๐๐ คนขึ้นไป ยื่นเรื่องต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง - กำหนดให้ กกต. มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๔๐ วัน - หากรายชื่อไม่ครบประธาน กกต. สามารถแจ้งประธานสภาเพื่อจำหน่ายเรื่อง	-
๘.) ขอบรับการสนับสนุนงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย			- ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย จากกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง	- ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย จากกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง	- กองทุนสภาพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง (การร้องขอและกระบวนการให้การสนับสนุน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาพัฒนาการเมืองกำหนด)	
๙.) ระยะเวลาในการตรวจสอบ/ตรวจร่างของประธานสภา			- ไม่เกิน ๔๕ วัน - ตรวจสอบแล้ว รายชื่อไม่ครบ ๑๐,๐๐๐ รายชื่อ ให้แจ้งผู้แทนการเสนอกฎหมายทราบ เพื่อจัดการให้ครบถ้วนภายใน ๔๐ วัน หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้จำหน่ายเรื่อง	- ไม่เกิน ๔๕ วัน - ตรวจสอบแล้ว รายชื่อไม่ครบ ๑๐,๐๐๐ รายชื่อ ให้แจ้งผู้แทนการเสนอกฎหมายทราบ เพื่อจัดการให้ครบถ้วนภายใน ๔๐ วัน หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้จำหน่ายเรื่อง	- ไม่เกิน ๓๐ วัน	- หากประธานสภาเห็นว่าไม่เป็นกฎหมายด้วยสิทธิเสรีภาพและแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐให้แจ้งต่อผู้ริเริ่มภายใน ๑๕ วัน - ตรวจสอบเอกสาร/รายชื่อให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน
๑๐.) กรณีเป็นร่างพ.ร.บ.ว่าด้วยการเงิน			- กรณีประธานรัฐสภาเห็นว่า เป็นร่างพบบ. เกี่ยวด้วยการเงิน ให้ส่งไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อขอคำรับรองภายใน ๓๐ วัน	- กรณีประธานรัฐสภาเห็นว่า เป็นร่างพบบ. เกี่ยวด้วยการเงิน ให้ส่งไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อขอคำรับรองภายใน ๓๐ วัน		

ประเด็น	พ.ร.บ.ปี ๒๕๔๒ (ฉบับเดิม)	ร่างของ ครม.	ร่างของพรรคประชาธิปัตย์ (วิชัย ล้ำสุทธิ)	ร่างของนายบรรศักดิ์ จุวรรณโณ และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๒,๔๔๖ คน	ร่างของนายภูมิ มูลศิลป์ และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๐,๗๕๑ คน	ร่าง ที่ผ่านการพิจารณาของ กรรมาธิการวิสามัญ
๑๑.) การประกาศรายชื่อผู้ ร่วมเข้าชื่อ/การคัดค้าน/ ระยะเวลาจำหน่ายเรื่อง	- ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ- สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การ บริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน- เขตชุมชนหนาแน่น - คัดค้านภายใน ๒๐ วัน - ถ้ารายชื่อไม่ครบแก้ไขได้ใน ๓๐ วัน	- เว็บไซต์-ทำเป็นเอกสารไว้ที่ สภา - คัดค้านภายใน ๓๐ วัน - ถ้ารายชื่อไม่ครบแก้ไขได้ใน ๓๐ วัน	- ระบบเครือข่ายสารสนเทศของสภา ผู้แทนราษฎร - ปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลาง จังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงาน เทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วน ตำบล ที่ว่าการผู้ใหญ่บ้าน และเขต ชุมชนหนาแน่น ทั้งนี้ เฉพาะในเขต ท้องที่ที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายมีชื่ออยู่ ในทะเบียนบ้าน - ผู้ที่มีได้ร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพรบ. แต่มีชื่อในประกาศ มีสิทธิยื่นคำร้อง คัดค้านเพื่อขัดชื่อของตนจากบัญชี รายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ ภายใน ๒๐ วันนับแต่วันปิดประกาศ - หลังการคัดค้าน หากชื่อไม่ครบ ให้ ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง	- ระบบเครือข่ายสารสนเทศของสภา ผู้แทนราษฎร - ปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำ การองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ว่าการ ผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่น ทั้งนี้ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ผู้เข้าชื่อเสนอ กฎหมายมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน - ผู้ที่มีได้ร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพรบ. แต่ มีชื่อในประกาศ มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้าน เพื่อขัดชื่อของตนจากบัญชีรายชื่อผู้ เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ ภายใน ๒๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศ - หลังการคัดค้าน หากชื่อไม่ครบ ให้ ประธานรัฐสภาสั่งจำหน่ายเรื่อง	- ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหาร ส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชน หนาแน่น ทั้งนี้ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ผู้ เข้าชื่อเสนอกฎหมายมีชื่ออยู่ในทะเบียน บ้าน - คัดค้านภายใน ๓๐ วัน - ถ้ารายชื่อไม่ครบสามารถดำเนินการจัดให้ มีการเข้าชื่อเพิ่มเติมให้ครบได้อีกภายใน ๒๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภา	- เว็บไซต์-ทำเป็นเอกสารไว้ที่สภา/ คัดค้านภายใน ๓๐ วัน/ถ้ารายชื่อไม่ ครบแก้ไขได้ใน ๓๐ วัน
๑๒.) การร่วมเป็นรณาสี การ					- จำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของ กรรมาธิการทั้งหมด	
๑๓.) การรับฟังความคิดเห็น			- กำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นผู้ที่จะ ได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายและ ประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง โดย อย่างน้อยต้องเผยแพร่และรับฟังความ คิดเห็นประชาชนผ่านระบบเครือข่าย สารสนเทศของสภาผู้แทนราษฎร	- กำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นผู้ที่จะ ได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายและ ประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง โดย อย่างน้อยต้องเผยแพร่และรับฟังความ คิดเห็นประชาชนผ่านระบบเครือข่าย สารสนเทศของสภาผู้แทนราษฎร		
๑๔.) บทลงโทษ	- การกระทำโดยไม่มีอำนาจโดยไม่ ชอบด้วยกฎหมาย/ขัดขวาง เพื่อให้ผู้มี สิทธิเลือกตั้งสามารถดำเนินการเข้าชื่อ เสนอกฎหมายได้	- ในกรณีให้สินบน ชูเงิน บังคับ และปลอมรายชื่อ	- ไม่มีบทลงโทษ	- ไม่มีบทลงโทษ	- เหมือน พ.ร.บ.๒๕๔๖	- ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อ จูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเริ่มเข้าชื่อ ร่วม ลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อ/

ประเด็น	พ.ร.บ.ปี ๒๕๔๒ (ฉบับเดิม)	ร่างของ ครม.	ร่างของพรรคประชาธิปัตย์ (วิชัย ล้ำวิสุทธิ)	ร่างของนายบรรศักดิ์ อูวรรณโณ และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๒,๕๕๖ คน	ร่างของนายภูมิ มูลศิลป์ และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๐,๗๕๑ คน	ร่างฯ ที่ผ่านการพิจารณาของ กรรมาธิการวิสามัญ
	จำคุก ๑-๕ ปี ปรับ ๒๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ					<p>หลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือใช้อิทธิพล คุกคามเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมลงชื่อ ไม่ให้ลงชื่อ หรือให้ถอนชื่อในการเข้าชื่อ เสนอร่างพระราชบัญญัติหรือผู้คัดขอ แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน ๕ ปี ปรับไม่เกินหนึ่งแสน บาท</p> <p>- ผู้ใดลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร หรือใช้ หรืออ้างลายมือชื่อปลอม เพื่อให้ ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นลายมือชื่อของผู้ เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติหรือผู้คัด ขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่แท้จริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี หรือ ปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้ง ปรับ</p>
๑๕.) อื่นๆ			- ในส่วน ๔ กำหนดแนวทางการจัด ระเบียบวาระการประชุมพิจารณาร่าง พรบ. ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร คำนึงถึงความรวดเร็วและต่อเนื่อง รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ที่อาจได้รับ ผลกระทบจากร่างกฎหมาย	- ในส่วน ๔ กำหนดแนวทางการจัด ระเบียบวาระการประชุมพิจารณาร่าง พรบ. ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร คำนึงถึงความรวดเร็วและต่อเนื่อง รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ที่อาจได้รับ ผลกระทบจากร่างกฎหมาย		

ตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.....ฉบับต่างๆ

ประเด็น	ร่างพรบ.ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร วาระ 3	ความเห็นแย้งจากกรรมาธิการเสียงข้างน้อย / สส.ผู้ส่งวนคำแปรญัตติ พร้อมเหตุผล	หมายเหตุ
๑) จำนวนรายชื่อ	การเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกันไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ รายชื่อ		
๒) การริเริ่มเสนอกฎหมาย	มีผู้ริเริ่มไม่น้อยกว่า ๒๐ คน เพื่อดำเนินการรวบรวมลายมือชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์ แปรญัตติและสงวนความเห็น ให้มีผู้ริเริ่ม จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ คน เพื่อให้มีคนกลุ่มหนึ่งจำนวนไม่มากนัก ประชุมพูดคุยถกเถียงและดำเนินการยกร่างกฎหมาย หากผู้สนับสนุนคือประชาชนร่วมเข้าชื่อเสนอกฎหมาย	
		นายอภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์ แปรญัตติและสงวนความเห็น กรณีร่างพรบ.มีหลักการและเนื้อหาไม่ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 8 วรรคหนึ่งให้ประธานรัฐสภาแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ริเริ่มทราบ พร้อมทั้งส่งเรื่องคืน (ส่งเรื่องคืนเฉพาะกรณีร่างพรบ.มีหลักการและเนื้อหาไม่ปฏิบัติตามหมวด 3 หรือหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญ)	
		นายจิตร ชัยนิคม แปรญัตติและสงวนความเห็น ให้มีผู้ริเริ่มโดยมิได้กำหนดจำนวนผู้ริเริ่ม (มี ๑ คนก็ได้)	
๓) ขอบเขตกฎหมายที่เสนอ	เกี่ยวกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย หรือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามหมวด 3 และหมวด 5 ของรัฐธรรมนูญ		
๔) การเข้าชื่อเพื่อเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญ	การเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมกันไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน		
๕) ขอบเขตของการเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญ	ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต้องมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ		
๖) องค์กรสนับสนุนการร่างกฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร - สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย - หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือในการจัดทำร่างกฎหมายแก่ประชาชน ทั้งนี้ ผู้ริเริ่มร้องขอ โดยให้หน่วยงานดังกล่าวดำเนินการให้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ชักช้า		ร่างพรบ.ฯ ของภาคประชาชน 2 ฉบับและร่างฯ ของนายวิรัช ล้ำสุทธิ กำหนดให้ประชาชนผู้เข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายขอรับการสนับสนุนการยกร่างกฎหมายจากคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย รวมทั้งให้มีหน่วยงานอื่นๆ ช่วยเหลือประชาชนในการยกร่างกฎหมายด้วย

ประเด็น	ร่างพรบ.ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร วาระ 3	ความเห็นแย้งจากกรรมาธิการเสียงข้างน้อย / สส.ผู้สงวนคำแปรญัตติ พร้อมเหตุผล	หมายเหตุ
			<p>การพิจารณาวาระที่ 1 ชั้นรับหลักการมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายสนับสนุนและเห็นด้วยเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท - นายสามารถ แก้วมีชัย - นายนคร มาฉิม - นายเจตชัย ตันติศิริรินทร์ - นายนิรมิต สุจารี - นายชจิตร ชัยนิคม <p>การพิจารณาวาระ 2 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปรายเห็นด้วยกับการมีหน่วยงานช่วยเหลือในการกร่างกฎหมาย เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - นายบุญยอด สุขถิ่นไทย เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีหน่วยงานช่วยเหลือกร่างกฎหมายแก่ภาคประชาชน แต่คำว่า "หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือในการจัดทำร่างกฎหมายแก่ประชาชน" ควรกำหนดให้ชัดเจนคือหน่วยงานบ้างในบทนิยาม
๗) องค์กรสนับสนุนการเข้าชื่อของประชาชน		<p>กรรมาธิการฯ เสียงข้างน้อย สงวนความเห็นว่าการกำหนดให้มีหน่วยงานช่วยเหลือในการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งผู้มีสิทธิเลือกตั้งยื่นคำร้องโดยตรงต่อประธานกกต. หรือยื่นผ่านประธาน กกต.ประจำจังหวัดก็ได้ โดยมีเหตุผลสนับสนุนดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - รัฐธรรมนูญ ม.236 (8) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือสนับสนุนองค์การเอกชน ในการให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน 	<p>ร่างพรบ.ฯ ของภาคประชาชน 2 ฉบับและร่างฯ ของนายวิชัย ล้ำสุทธิ กำหนดให้กกต. ช่วยเหลือในการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมาย โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งยื่นต่อ กกต. โดยตรงหรือยื่นผ่านประธานกกต.ประจำจังหวัดก็ได้</p>
		<p>- พรบ.เข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ.2542 มีช่องทางการเข้าชื่อเสนอกฎหมายผ่านคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีการร้องขอให้กกต.จัดการเข้าชื่อให้จำนวน 6 ฉบับ จากการเสนอกฎหมายทั้งหมด 16 ฉบับ ซึ่งกกต.จัดการเข้าชื่อได้ครบรวม 2 ฉบับ ได้แก่ร่างพรบ.สภาการเกษตรแห่งชาติ และร่างพรบ.ตั้งจังหวัดเวียง ดังนั้นจึงไม่ควรตัดสินใจที่ประชาชนเคยได้รับ แม้ว่าจะมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่บ้างก็ควรแก้ไขที่การปรับแนวทางการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ มิใช่ตัดช่องทางที่เคยเป็นสิทธิของประชาชน</p>	<p>คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีความเห็นว่าควรให้สิทธิประชาชนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายขอให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>

ประเด็น	ร่างพร.ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร วาระ 3	ความเห็นแย้งจากกรรมาธิการเสียงข้างน้อย / สส.ผู้ส่งวนคำแปรญัตติ พร้อมเหตุผล	หมายเหตุ
			ดำเนินการจัดให้มีการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย
		- ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเข้าชื่อ โดยกต. ส่วนใหญ่เกิดจากความไม่เข้าใจที่ให้ความสำคัญกับบทบาทอำนาจหน้าที่กต.ตาม ม.235 มากกว่ามาตรา 236 คือการควบคุมดำเนินการจัด หรือจัดให้มีการเลือกตั้ง ซึ่งการแบ่งโครงสร้างการทำงานก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับงานส่งเสริมการศึกษาและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยที่งานจัดการเข้าชื่อนั้นมีลักษณะเป็นงานฝาก มิได้มีส่วนงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรง	กต.มีความเห็นควรคงช่องทางการเข้าชื่อ เสนอร่างกฎหมาย โดยการจัดการของกต. เช่นเดิม โดยเสนอให้มีตัวแทนผู้เข้าชื่อ ชี้แจงหลักการเหตุผลของร่างกฎหมายแก่ ประชาชนในขั้นตอนการใช้สิทธิเข้าชื่อ ณ สถานที่ที่กต.ประจำจังหวัดกำหนด
		- การจัดการเข้าชื่อโดยกต.มิได้มีการอธิบายแสดงเหตุผลความจำเป็น และเจตนารมณ์ของร่าง กฎหมายที่เปิดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมเข้าชื่อ ซึ่งหากมีผู้ริเริ่มและได้ประสานการทำงานกับกต.ในเรื่อง นี้ จะทำให้แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ พร้อมทั้งทำให้กต.ไม่ต้องทำหน้าที่ในลักษณะที่สุ่มเสี่ยงต่อความ เป็นกลางทางการเมือง	
		- จัดการเข้าชื่อโดยกต. มีข้อจำกัดเรื่องค่าใช้จ่าย และบุคลากร ซึ่งพรบ.เข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2542 มาตรา 10 กำหนดให้จัดการเข้าชื่อไม่น้อยกว่า 90 วัน ครบกำหนดแล้วก็ปิดการเข้าชื่อและแจ้ง ประธานรัฐสภา หากชื่อไม่ครบก็จำหน่ายเรื่อง เป็นช่องทางการช่วยเหลือประชาชนที่ต้องการมี กฎหมายเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ ในขณะที่กฎหมายที่รัฐสภาออกไม่เพียงพอและ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนได้ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่รัฐธรรมนุญ กำหนดให้มีหน้าที่ส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงควรต้องเข้ามา มีบทบาทในการช่วยเหลือภาคประชาชน หากมีปัญหาอุปสรรคก็ควรจัดออกไป โดยกำหนดในกฎหมาย เพื่อความชัดเจนในขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ	
		- เพื่ออำนวยความสะดวกและสนับสนุนการใช้สิทธิและการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง ผู้มีสิทธิ เลือกตั้งยื่นคำร้องขอผ่านประธานกต.ประจำจังหวัดได้ ซึ่งสำนักงานในแต่ละจังหวัด มีบุคลากรและ เครื่องใช้สำนักงานสำหรับการประสานต่อไปยังสำนักงานกต.ส่วนกลางเพื่อดำเนินการต่อไปได้ทั่ว ประเทศ	
๘) ขอรับการสนับสนุนงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่าย ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย		กรรมาธิการฯ เสียงข้างน้อย สงวนความเห็นว่าการกำหนดให้มีการสนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายใน การเข้าชื่อเสนอกฎหมายของประชาชน โดยกำหนดให้ผู้ริเริ่มขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้าชื่อ เสนอกฎหมายจากกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองกำหนด โดยมีเหตุผลสนับสนุนดังนี้	ร่างพร.ฯ ของภาคประชาชน 2 ฉบับและ ร่างฯ ของนายวิชัย ล้ำสุทธิ กำหนดให้

ประเด็น	ร่างพรบ.ว่าด้วยการเข้าซื้อเสนอกฎหมาย ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร วาระ 3	ความเห็นแย้งจากกรรมาธิการเสียงข้างน้อย / สส.ผู้สงวนคำแปรญัตติ พร้อมเหตุผล	หมายเหตุ
			ประชาชนผู้เข้าซื้อเสนอร่างกฎหมายขอรับ การสนับสนุนงบประมาณจากกองทุน พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง
		<p>เป็นไปตามมาตรา 87 ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งการทำให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง โดยจัดให้มีกฎหมายว่าด้วย กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการรวมตัวกันเป็น เครือข่ายทุกรูปแบบในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ฉะนั้น กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของสภาพัฒนาการเมือง มีคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ จะได้จัดสรร งบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือการเข้าซื้อเสนอกฎหมายของภาคประชาชน ที่มีค่าใช้จ่าย จำนวนมากในการเข้าซื้อทั้งในการรณรงค์ การจัดทำเอกสาร การเดินทาง และที่พักสำหรับการประชุม จำนวนหลายครั้ง หากไม่มีการสนับสนุนค่าใช้จ่ายก็เป็นไปได้อาจที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วม ทางการเมืองได้</p> <p>ทั้งนี้ ควรกำหนดให้ขีดวงกองทุนฯ ให้การสนับสนุนในการเข้าซื้อเสนอกฎหมายของการเฉพาะ เพื่อมีให้ต้องเสนอโครงการแข่งขันกับโครงการลักษณะอื่นอีก</p>	การพิจารณาวาระที่ 1 ชั้นรับหลักการมี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปราย สนับสนุนและเห็นด้วยกับการกำหนดให้ผู้ มีสิทธิเลือกตั้งขอรับงบประมาณสนับสนุน ในการเข้าซื้อเสนอกฎหมายจากกองทุน พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง
		<p>การเข้าซื้อเสนอร่างกฎหมายของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิและมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง ตาม หมวด 7 ของรัฐธรรมนูญที่นับว่ามีความก้าวหน้าอย่างมาก แต่การใช้สิทธิและมีส่วนร่วมนี้มีภาระด้าน ต้นทุน ค่าใช้จ่ายจำนวนมาก เริ่มจากการศึกษาวิจัยเพื่อทราบสภาพปัญหาที่แท้จริง การรวบรวม รายชื่อผู้สนับสนุนการเข้าซื้อ และค่าใช้จ่ายด้านเอกสาร การเดินทาง การประสานงานอื่นๆ ดังนั้น ใน การจัดทำกฎหมายควรกำหนดมาตรการช่วยเหลือสนับสนุนด้านงบประมาณ ค่าใช้จ่ายแก่ภาค ประชาชน เพราะหากมีปัญหาและรัฐสภาในฐานะเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยสามารถแก้ไขปัญหาให้ได้ คงไม่มีประชาชนใดที่อยากเข้ามาเสนอกฎหมาย ไม่มีปัญหาคงไม่มีประชาชน</p>	คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีความเห็น ว่าควรกำหนดในร่างพรบ.ว่าด้วยการเข้าซื้อ เสนอกฎหมายให้กองทุนพัฒนาการเมือง ภาคพลเมืองสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการ เข้าซื้อเสนอกฎหมายของประชาชน เพราะ มีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้นจำนวนมาก ทั้งการ รณรงค์ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมายฉบับดังกล่าว และการ จัดทำเอกสารต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความ

ประเด็น	ร่างพรบ.ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร วาระ 3	ความเห็นแย้งจากกรรมาธิการเสียงข้างน้อย / สส.ผู้สงวนคำแปรญัตติ พร้อมเหตุผล	หมายเหตุ
			ชัดเจนและถือเป็นภารกิจที่มีความสำคัญ ของกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง ควรบัญญัติให้เชื่อมโยงกันไว้ในกฎหมายนี้
		แม้ประชาชนสามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนการเมืองภาคพลเมืองได้อยู่แล้ว แต่ เพื่อกำหนดไว้ในร่างพรบ.ว่าด้วยการเข้าชื่อโดยตรง จะช่วยให้ภาคประชาชนรับรู้ช่องทางขอรับการ ช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ได้โดยง่าย เพียงอ่านกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อบริการเดียวก็รู้ว่าหาก ต้องการขอรับการสนับสนุนด้านวิชาการในการร่างกฎหมายต้องไปติดต่อหน่วยงานใด และหาก ต้องการขอความช่วยเหลือในด้านงบประมาณต้องไปติดต่อหน่วยงานใด เพราะภาคประชาชนมี ข้อจำกัดและมีปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมาก มีข้อเสียให้การมีส่วนร่วมของ ภาคประชาชนเป็นไปตามยถากรรม โดยอ้างข้อกฎหมายและกฎระเบียบ รวมถึงแนวทางการปฏิบัติโดย ไม่คำนึงถึงและให้ความสำคัญกับภาคประชาชนเลย	การพิจารณา วาระ 2 สภาผู้แทนราษฎร มี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอภิปราย สนับสนุน เช่น - นายวิทยา แก้วภราดัย - นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท - นายพินิจ ทัตตสงเคราะห์
๙) ระยะเวลาในการตรวจสอบ/ตรวจร่างของ ประธานรัฐสภา	ประธานรัฐสภาตรวจสอบหลักการและเนื้อหาว่าเป็นไปตามหมวด 3 หรือหมวด 5 หรือไม่ และมีเอกสารครบถ้วนถูกต้องตามหลักการ เสนอร่างกฎหมาย ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันได้รับเรื่องจากผู้ริเริ่ม โดยให้แจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งส่งเรื่องคืนแก่ผู้ริเริ่มกรณีไม่เป็นไป ตามเงื่อนไขดังกล่าว		-
	ประธานรัฐสภาตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของเอกสารการ เข้าชื่อ พร้อมร่างพรบ.และบันทึกประกอบ ให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน หากมีผู้เข้าชื่อไม่ครบ ๑๐,๐๐๐ คน หรือเอกสารไม่ถูกต้อง ครบถ้วน ให้แจ้งผู้ริเริ่มเป็นหนังสือเพื่อดำเนินการให้ครบถ้วน ถูกต้องภายใน ๙๐ วัน		-
๑๐) การประกาศรายชื่อผู้ร่วมเข้าชื่อ/การคัดค้าน/ ระยะเวลาจำหน่ายเรื่อง	การประกาศรายชื่อผู้เข้าชื่อเสนอร่างพรบ.ให้ร้องคัดค้านการเข้าชื่อ ทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎร และจัดเอกสารไว้เพื่อประชาชนตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้ที่มีได้ร่วมเข้าชื่อเสนอร่างพรบ.แต่มีชื่อในประกาศ มีสิทธิยื่นคำ ร้องคัดค้านเพื่อขจัดชื่อของตนจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าเสนอ กฎหมายได้ ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันปิดประกาศ	กรรมาธิการฯ เสียงข้างน้อย สงวนความเห็นเกี่ยวกับการประกาศให้ร้องคัดค้านการเข้าชื่อไว้ให้ ประกาศทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และส่งหนังสือไป ยังประชาชนที่มีรายชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามภูมิสำเนาหรือที่อยู่ปัจจุบัน เพื่อยืนยันหรือ คัดค้านการเข้าชื่อด้วยระบบการลงทะเบียนไปรษณีย์ตอบรับ และให้จัดเอกสารไว้เพื่อการ ตรวจสอบ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยเหตุผลดังนี้ - การเข้าถึงสื่อสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและการเดินทางไปยังสำนักงาน เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปได้ยาก และไม่เกิดขึ้นจริงในทางปฏิบัติเพราะคงไม่มีประชาชนคน ใดเข้าไปตรวจสอบในเว็บไซต์ของสภาหรือเดินทางมายังกรุงเทพฯ ณ สำนักงานเลขาธิการสภา	

ประเด็น	ร่างพรบ.ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร วาระ 3	ความเห็นแย้งจากกรรมาธิการเสียงข้างน้อย / สส.ผู้ส่งวนคำแปรญัตติ พร้อมเหตุผล	หมายเหตุ
		ผู้แทนราษฎรว่ามีชื่อในประกาศการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ซึ่งเป็นช่องทางให้มีการเอาอ้างใช้ชื่อประชาชนมาเสนอร่างกฎหมาย โดยไม่สามารถตรวจสอบได้	
		- การเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศของประชาชนโดยเฉพาะในชนบทห่างไกลนั้นเป็นไปได้ยาก แม้โดยภาพรวมเข้าใจว่ามีการใช้กันอย่างแพร่หลาย แต่จากผลการสำรวจพฤติกรรมกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย พ.ศ.2554 โดยศูนย์วิจัยนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตไทย จำกัด พบว่ามีจำนวนประชากรบนอินเทอร์เน็ตทะเล 25 ล้านคน แต่หมวดบันเทิงมีผู้เข้าชมมากที่สุดถึงร้อยละ 37.50 รองลงมาคือหมวดเกมส์ ร้อยละ 13.26 หมวดบุคคลและสังคม ร้อยละ 10.41 อื่นๆ มีหมวดข่าว สื่อ ซื่อปึง กีฬา ธุรกิจ ยานยนต์ ธนาคาร การเงิน ศิลปวัฒนธรรม คอมพิวเตอร์ มือถือ พีดีเอ อินเทอร์เน็ต ฟอรัมเที่ยว ส่วนหมวดการศึกษาเพียงร้อยละ 2.12 เท่านั้น ข้อมูลดังกล่าวยืนยันพฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดีว่าไม่มีผู้ใดจะเข้าไปตรวจสอบว่าตนมีชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายและการร้องคัดค้านคงไม่เกิดขึ้น แม้มีการเอาอ้างนำชื่อมาใช้เข้าชื่อเสนอกฎหมายโดยไม่ถูกต้อง	
		- การมีผู้ริเริ่ม มิได้มีส่วนช่วยในการร้องคัดค้านการเข้าชื่อแต่อย่างใด เนื่องจากโดยบทบาทแล้วผู้ริเริ่มต้องการให้ร่างกฎหมายผ่านการตรวจสอบและการพิจารณาของรัฐสภา โดยตรงแล้วจึงไม่ทำหน้าที่ตรวจสอบบัญญัติการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย	
		- ในอดีต ปิดประกาศรายชื่อไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ว่าการใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่น ทั้งนี้ เฉพาะในเขตท้องที่ที่ผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ซึ่งพบว่ามีปัญหาในทางปฏิบัติ แต่คงไม่ใช่ข้ออ้างสำหรับการปิดช่องทางนี้ ควรมีการทบทวนและปรับปรุงการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากกว่า	
		- การปิดประกาศในสถานที่ราชการต่างๆ ที่ทำได้ล่าช้าซึ่งมีผลต่อการนับระยะเวลาปิดการร้องคัดค้าน และทำให้การดำเนินการในลำดับต่อไปต้องล่าช้าออกไปนั้น ควรต้องทบทวนและไม่ให้ความสำคัญกับการเร่งรัดการดำเนินการโดยเน้นความรวดเร็วมากกว่าความถูกต้อง และความบริสุทธิ์ของร่างกฎหมายที่ประชาชนเสนอ เพราะการรวบรัดนั้นบางครั้งก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี	
		- การส่งหนังสือทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังประชาชนที่มีรายชื่อเป็นผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมาย ตามภูมิสำเนาหรือที่อยู่ปัจจุบัน เป็นช่องทางที่น่าจะดำเนินการได้ โดยเสียค่าใช้จ่ายไม่มาก และมีผลในทางปฏิบัติที่ทำให้เกิดการยืนยันหากได้เข้าชื่อจริง หรือคัดค้านการเข้าชื่อหากไม่ได้ร่วมเข้าชื่อตั้งแต่แรกได้ ซึ่งข้อกังวลว่าส่งภูมิสำเนาจะมีผู้รับก็อยู่ที่ติดต่อได้ไว้ตั้งแต่ช่วงการเข้าชื่อก็น่าจะมีปัญหาแต่อย่างใด	
๑๑) อื่นๆ		<p>กรรมาธิการ เสียงข้างน้อย สงวนความเห็นเกี่ยวกับการจัดระเบียบวาระการประชุม ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรคำนึงถึงความรวดเร็ว และต่อเนื่องในการพิจารณาร่างพรบ.ที่เสนอโดยประชาชน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างพรบ.ดังกล่าว โดยเหตุผลดังนี้</p> <p>- ในอดีต ร่างพรบ.ที่เสนอโดยประชาชนจำนวนมากต้องค้างค้างทั้งในชั้นก่อนบรรจุเข้าสู่การประชุมสภาผู้แทนราษฎร หรือในกระบวนการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ต้องตกไปเนื่องจากเหตุต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการยุบสภา สภามหาชวาระ หรือนายกรัฐมนตรีวินิจฉัยว่าเป็นร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเงิน ทั้งนี้ ที่ประชาชนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายนั้น มีความมุ่งมั่นและต้องทุ่มเทเวลา ค่าใช้จ่าย</p>	

ประเด็น	ร่างพรบ.ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร วาระ 3	ความเห็นแย้งจากกรรมาธิการเสียงข้างน้อย / สส.ผู้สงวนคำแปรญัตติ พร้อมเหตุผล	หมายเหตุ
		และมีความคาดหวังอย่างสูงต่อร่างกฎหมายที่ร่วมกันเข้าชื่อเสนอ แนวทางการจัดระเบียบวาระการประชุมพิจารณาร่างพรบ. ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรคำนึงถึงความ รวดเร็วและต่อเนื่อง รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย	
		- แนวทางการบรรจุระเบียบวาระดังกล่าว ยังคงอำนาจดุลพินิจของประธานสภาผู้แทนราษฎรไว้ เพียงประสงค์ให้มีการคำนึงถึงและเห็นความจำเป็น และให้ความสำคัญกับร่างกฎหมายที่ประชาชน เสนอไว้เท่านั้น ส่วนกระบวนการพิจารณาของสภาฯก็คงหลักการและแนวทางที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่นเดียวกับกฎหมายที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกรัฐสภา	-
		- การดำเนินการของประชาชนผู้เข้าชื่อเสนอกฎหมายก่อนที่จะมีร่างกฎหมายและหาชื่อผู้ร่วมเข้าชื่อได้ ครบนั้น ใช้ระยะเวลาดำเนินการไม่น้อย ซึ่งมีทั้งการศึกษาวิจัย การเปิดเวทีเผยแพร่ณรงค์ ประชาสัมพันธ์และเปิดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งร่วมเข้าชื่อ กว่าจะดำเนินการได้ครบถ้วนและถูกต้องนั้นใช้ เวลาไม่น้อยอยู่แล้ว เมื่อนำเสนอร่างกฎหมายพร้อมเอกสารการเข้าชื่อต่อประธานรัฐสภาก็ควรได้รับการ พิจารณาโดยไม่ชักช้า ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการที่กฎหมายและข้อบังคับการประชุมกำหนดอยู่แล้ว เพื่อให้ประชาชนผู้เข้าชื่อได้ทราบถึงผลการดำเนินการในระยะเวลาอันสมควร แม้อาจกำหนดเป็น การแน่นอนได้ก็ตาม	-
		- จากสถิติการเข้าชื่อเสนอร่างพรบ.ตามรัฐธรรมนูญ 2550 จำนวนทั้งหมด 34 ฉบับ มีรอสภา ผู้แทนราษฎรพิจารณา วาระที่ 1 จำนวน 6 ฉบับ ซึ่งในจำนวนนี้รอนานที่สุดคือ 4 ปี 2 เดือน รองลงไป รอ 3 ปี 2 เดือน, 3 ปี 1 เดือน, 2 ปี 5 เดือน และรวมมากกว่า 1 ปีอีก 2 ฉบับ นอกจากนี้รอการรับรอง จากนายกรัฐมนตรี 2 ฉบับ อยู่ระหว่างการตีประกาศให้ร่างคัดค้าน 3 ฉบับ และอยู่ระหว่าง ดำเนินการของเจ้าหน้าที่อีก 4 ฉบับ	-